

קונטרס

דפי עזר

ללימוד שו"ע עם משנה ברורה לפי סדר הלוח "הלכתא דיומא"

מחזור שינתיים

חלק ב'

כולל בתוכו:

דפי חזרה

דפי ציורים וטבלאות

דפי סיכום

מקץ תשע"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י
מפעל הלכתא דיומא

יש לו ב' פתחים היכן ידליק?

חצר או בית שיש לו שני פתחים משני רוחות אחת בצפון ואחת במזרח צריך להדליק בשתייהן מפני החשד, ואפילו כל הבתים שבחצר שייך לאדם אחד או שאין לו שם בחצר רק בית אחד. ואם שני הפתחים ברוח אחד והם בבית אחד די לו באחד מהם, אבל אם הם בשני בתים, או שבית אחד חלוק מתוכו אע"פ שהם של אדם אחד, צריך להדליק בשתייהן, ויש מקילין בששתייהן שייכין לאדם אחד. ואם מדליק בשני פתחים אינו מברך רק באחד מהם ובשני מדליק בלא ברכה, ובזמן הזה שכולם מדליקין בפנים ממש ואין היכר לבני ר"ה כלל אפילו יש לחצר או לבית הרבה פתחים להרבה רוחות אין מדליקים אלא פעם אחת בפנים.

אימתי מדליקין נרות חנוכה?

אין מדליקין נר חנוכה קודם שתשקע החמה אלא עם סוף שקיעתה שהוא זמן צאה"כ, וי"א מתחלת השקיעה השנייה, לא מאחרים, וצריך להדליק תיכף אחר צה"כ, ומי שנוהג תמיד להתפלל מעריב אחר צה"כ מן הנכון שידליק קודם מעריב. ולא מקדימים, ודוקא כשמדליקו בעוד היום גדול שאז אינו מינכר שהוא לשם חנוכה אבל לא כשמדליקו רבע שעה או אפילו חצי שעה לערך קודם צה"כ. אכן בע"ש מקדימין.

אימתי מדליקין קודם מעריב או לאחריו?

אותן הנוהגין להתפלל מעריב בזמנו דהיינו אחר צאת הכוכבים נכון לנהוג לכתחלה להדליק קודם מעריב, ואכן ישיל בה כ"כ שמן שידלוק חצי שעה אחר צאת הכוכבים, ואם לא הדליק מקודם והגיע זמן צה"כ יקדים להתפלל מעריב, ואפילו הנוהגין תמיד להדליק אחר תפלת ערבית מן הנכון שיכינו עכ"פ השמן בתוך הנרות קודם תפילת ערבית כדי שיהיה מוכן תיכף אחר תפלת ערבית להדליק.

האם מותר להדליק מפלג המנחה ולמעלה?

אם הוא טרוד יכול להקדים מפלג המנחה ולמעלה, שהוא שעה ורביע קודם צאה"כ, וחשבינן השעה בשעות זמניות, ויכול לברך ג"כ, ואם הדליק קודם פלג המנחה צריך לכבותה ולחזור ולהדליק, ובלבד שיתן בה שמן עד שתכלה רגל מן השוק, לכמה פוסקים הוא כחצי שעה אחר צאה"כ שהוא בס"ה שעה וגי רבע שעה מומן הדלקה, ואסור להשתמש לאורה כל אותו הזמן (אף שהדליקה בעוד היום גדול), ואם כבתה בחול קודם צאה"כ צריך לחזור ולהדליק אבל לא יברך. ואם לא נתן בה שמן רק כשיעור חצי שעה כנהוג בכל יום יחזור ויתן בה שמן וידליק ומ"מ לא יחזור ויברך.

עד אימתי יכולין להדליק?

שכח או הזיד ולא הדליק עם שקיעת החמה מדליק והולך עד שתכלה רגל מן השוק, הלכך צריך ליתן בה שמן כזה השיעור, ומי שאין לו שמן כשיעור הזה ידליק בלא ברכה, ושעוה מעובדי ע"ז אין ליקח. ואפי' הדליק זמן מה אחר שקיעת החמה לעולם בעי שיעור הידוע, ואף מדליק אחר שכלה הרגל משוק בעי זה השיעור.

לאחר חצי שעה האם יש בה משום מצוה?

אם נותן בה שמן הרבה שידליק יותר אין בו שום מצוה, אבל בנרות של שעה יש הידור מצוה כשהן ארוכות, ומ"מ אין לעשותם גדולות יותר מדאי. ואם נתן בה יותר יכול לכבותה לאחר שעבר הזמן, וכן יכול להשתמש לאורה לאחר זה הזמן, ולכתחלה טוב להתנות שאינו מקצה השמן אלא לשיעור הדלקה, ויש מחמירין שבעוד שהנרות דולקין אין להשתמש לאורן, ואפילו התנה מעיקרא לא מהני, וכן אין לטלטל הנרות ממקומן בעוד שדולקים אפילו יותר מחצי שעה.

האם בזמן הזה צריכין ליזהר להדליק בזמן?

י"א שבזמן הזה שמדליקין בפנים א"צ ליזהר ולהדליק קודם שתכלה רגל מן השוק וידליק כשבני הבית מקובצים יחד, וטוב ליזהר לכתחלה גם בזמן הזה, ואפילו ללמוד אסור משהגיע זמנה וכ"ש אכילה ושאר דברים, ואפילו התחיל פוסק. ויש להחמיר בעוד חצי שעה קודם, והמתפללים ערבית בזמנה אז חצי שעה קודם בלא"ה אסור משום ק"ש, ולהפ"ח והגר"א דיש להדליק אחר שקיעה ממילא צריך להחמיר חצי שעה מקודם לכל הדברים הנ"ל ואפילו אם כבר התפלל מנחה, אכן לענין לימוד אין להחמיר.

עבר הזמן האם עדיין יכול להדליק?

אם עבר זה הזמן ולא הדליק מדליק והולך כל הלילה עד עמוד השחר ובברכה, ודוקא אם בני הבית נעורים אבל אם ישנים ידליק בלא ברכה. ואם בא לביתו קודם עה"ש ומצא ב"ב ישנים מן הנכון שיקיצם כדי שיוכל להדליק בברכה. ובחמד משה כ' דאם שכח או נאנס ולא הדליק עד שישנו כולם יקין ב' או ג' מהם וידליק, ואם א"א להקיצם מ"מ ידליק ויברך, וספק ברכות להקל ומ"מ מי שרוצה לנהוג כוותיה אין מוחזין בידו.

עבר הלילה ולא הדליק האם יש לה תשלומין?

אם עבר כל הלילה ולא הדליק אין לו תשלומין, ובלילות אחרות ידליק כמו שאר בני אדם אע"פ שלא הדליק בראשונה. מי שבירך והדליק נר אחת בלילה שניה ידליק אח"כ עוד נר אחת ולא יברך, ואפילו לא היה דעתו מתחלה רק על נר אחת ואח"כ נזדמן לו עוד נר.

עבר החצי שעה ולא הדליק האם עדיין יש לו למהר עצמו להדליק?

הגב
בעצמך...

כל הזכויות שמורות
החומר לשימוש מלבד יומון
© מהדורה ומספר

Sponsored By:
DollarPhone

זכות הלימוד

איזה שמנים ופתילות כשרים לחנוכה?

כל השמנים והפתילות כשרים לנר חנוכה, ואע"פ שאין השמנים נמשכים אחר הפתילה, ואין האור נתלה יפה באותם הפתילות. ומ"מ מצוה מן המובחר ליקח לפתילה צמר גפן או חוטי פשתן, ולשמון יקח שמן זית, ואם אין שמן זית מצוי מצוה בשמנים שאורן זך ונקי, ונוהגים במדינות אלו להדליק בנר של שעוה כי אורן צלול כמו שמן, ומ"מ מצוה בשל שמן טפי מנרות של שעוה, ודעת מהר"ל שלא להדליק כלל בנר שעוה וחלב אלא דוקא בשמן מפני שהנס נעשה בשמן אבל אין נוהגין כוותיה.

האם מותר להדליק נר אחד שונה מחבירו?

הנהגין להדליק ביום ראשון א' ומכאן ואילך מוסיף והולך צריך שיהיה הנוסף דומה לנר העיקר, אבל אותם שעושים נר לכל אחד מבני הבית יכול האחד להדליק נר של שמן והשני של שעוה, ובמקום שהשמן זית ביוקר ושאר השמנים בוול ידליק בליל א' ובכל הלילות הנרות הנוספות בשמן זית ושאר הנרות בשאר השמנים דבשמנים אין מינכר ההיכר.

שמן של איסור האם כשר להדליק בו?

שומן או חלב הנאסר מבב"ח אסור להדליק ממנו נר חנוכה, וג"כ אסור לבטולי בששים להדליק ממנו. שמן הגזול צ"ע אי כשר לנר חנוכה. אם נמצא עכבר בשמן מאוס הוא ואסור לנר חנוכה.

איזה תשמיש מותר להשתמש בנר חנוכה?

אפי' בליל שבת שבתוך ימי חנוכה מותר להדליק הנר חנוכה [חוץ מהשמש] בשמנים ופתילות שאסור להדליק בהם נר שבת, אם אינו נותן בנר רק כדי שיעור מצותו מפני שאסור ליהנות מאורם, ואפי' לבדוק מעות או למנותן לאורה, ואפילו למנותן מרחוק שאין ידיו סמוכות לנר אסור. ודוקא בזה שהוא עכ"פ תשמיש עראי אבל כל שאינו משמש כלום רשאי לישב בביתו בשעה שנר חנוכה דולקת, אפילו לא הדליק השמש אצלו, ואפילו לילך לאור נר חנוכה לראות שלא יכשל שרי דלא מחוייב להעצים עיניו.

תשמיש של קדושה האם מותר להשתמש בנר חנוכה?

אפי' תשמיש של קדושה כגון ללמוד לאורה אפי' בדרך ארעי אסור, וכן בנרות בהכ"נ אין משתמשין לאורן אף תשמישי קדושה כמו בבית, ואין להתפלל מעריב אצלם וכו', וכ"ז שלא דלקו חצי שעוה, ויש מי שמתיר בתשמיש של קדושה, ובדרך ארעי כגון ללמוד לפניהן דרך ארעי אפשר דלכו"ע אין להתמיר וצ"ע. ואפילו ללמוד בדרך קבע אפשר דאין להתמיר רק בכדי שיעור כדי שתכלה רגל מן השוק, אבל לא בתר זה, דאפילו להתמיר לעיל הוא רק לדבר הרשות אבל לא לדבר מצוה וצ"ע, ויותר טוב אם הוא חול ואין לו נר אחר ללמוד לפניו שיכבנה לאחר כלות השיעור ויחזור וידליקנה.

היכן מניחין השמש?

נוהגים להדליק נר נוסף כדי שאם ישתמש לאורה יהיה לאור הנוסף שהוא אותו שהודלק אחרון, ויניחנו מרחוק קצת משאר נרות מצוה, ואז מותר לכתחלה לשמש נגדו. ובמדינות אלו אין נוהגים להוסיף רק מניח אצלן השמש שבהן מדליק הנרות והוא עדיף טפי. ואפילו רבים

המדליקין כיון שכל אחד מניח נרותיו במקום מיוחד צריך להניח שמש אצל כל אחד ואחד אפילו יש נר על השולחן. ויש לעשותו יותר ארוך משאר נרות שאם בא להשתמש ישתמש לאותו נר, וה"ה אם מעמידו גבוה קצת משאר הנרות שפיר דמי. ולכתחלה אין להשתמש אצל כולן יחד כ"א לאור הנוסף [ואו להשמש] בלבד כשהוא אחד בפני עצמו. וטוב שלבד זה יניח נר על השולחן, ומעיקר הדין כיון שיש לו נר על שולחנו א"צ להדליק נר נוסף.

נתערב נר חנוכה בנרות אחרים האם בטל?

אם נתערב נר חנוכה האסור בהנאה בשאר נרות, לאחר שהודלק וכבה בתוך זמן שיעורו [דאילו לאחר זמן שיעורו הנר חנוכה בעצמו ג"כ מותר להשתמש בו ואף להמחמירין שם מ"מ לענין תערובות בודאי אין להחמיר] או בעודן דולקין ודמקודם לכן לא נאסר להזמנה לאו מלתא הוא אפי' אחד באלף לא בטיל דהוי דבר של מנין, אלא ידליק מן התערובות כל כך שבודאי נר של היתר דולק עם נר של איסור ואז מותר להשתמש אצלו, וי"א דדוקא שמש שעומד למעלה מכל הנרות שרי דאז עיקר תשמישו לאור השמש משא"כ בזה שמשמש לאור כולן הרי מתנהג ג"כ מנר חנוכה, ולמעשה יש להתמיר בזה. ויש חולקין בכ"ז דחד בתרי בטל, ובמקום שהוא הפסד מרובה אפשר שיש להקל, ואף להמחמירין הוא דוקא כשנתערב בתוך ימי חנוכה, אבל אם נתערב ביום השמיני וכ"ש לאחר מכן כבר בטל חשיבותו ודינו לכו"ע כיבש ביבש ובטל ברוב, וכן מיירי דוקא שנשאר גדול כ"כ שעדיין ידלק חצי שעה דאל"כ הלא שוב אינן ראוין לניח לפי מה שהוא עכשיו ובטל חשיבותו.

כבתה האם זקוק לה?

הדלקה עושה מצוה, ולכן לא יסלק ידו אחר הברכה עד אשר ידליק רוב הפתילה היוצא מן השמן, ולפיכך אם כבתה קודם שעבר זמנה אינו זקוק לה, אפילו כבו כולם דלא בעינן פרסומי ניסא רק בעת ההדלקה, אכן בעת הדלקה בעינן שיהיה בה שמן שיוכל להדליק כשיעור, וכמו כן בעינן שבעת הדלקה יהיה כל הנרות לפי חשבון הימים ואז נחשב למהדר מן המהדרין וע"כ אם כבתה אחת קודם שהשלים ההדלקה צריך לחזור ולהדליקה. ואם הדליקה במקום הרוח וכבתה זקוק לה לחזור ולהדליקה במקום שאין הרוח מצוי, ומ"מ לא יברך עליה, ואם הוא רואה שהאור אין נאחו בהפתילה ובודאי יכבה במהרה אינו יוצא בהדלקה זו, וצריך מדינא לחזור ולהדליקה לאחר הכביה. וראוי להתמיר לחזור ולהדליקה בכל ענין בין שנכבה בשוגג או במזיד ואפילו כשכבה במזיד דמחוייב לחזור ולהדליק מ"מ לא יברך.

כבתה בער"ש האם זקוק לה?

אפילו כבתה בערב שבת קודם קבלת שבת שעדיין הוא מבעוד יום אינו זקוק לה, וי"א דקודם קבלת שבת שיש עדיין היתר להדליק מחוייב לחזור ולהדליק ובלי ברכה. וכן אם לאחר שהדליקה בא לתקנה וכיבה אותה בשוגג אינו זקוק לה. ואם רוצה להתמיר על עצמו ולחזור ולהדליקה אין לברך עליה. וראוי להתמיר בפרט אם נכבה בע"ש קודם קבלת שבת שיחזוק וידליקה. ואם הוא קיבל בעצמו שבת ואח"כ כבה ויש עדיין זמן היתר מותר לומר לחבירו שידליקם. ומצוה מן המובחר לקנות שעוה לנר חנוכה מן מה שנוסף מן הנרות בביהכ"נ. טוב שכל אחד יטריח לעשות לו מנורה יפה לפי כחו וכן הנרות יעשה יפה.

האם יש ענין שלא להשתמש עצמו בנר השמש?

הגנה בעצמך

לימודי שלחן ערוך אורח עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות המחור למהותם מלי ימות מהתלת המסעל

זכות הלימוד

דפי שיעורים ושכלאות

משנה ברורה

מן סימן תרעא סעיף ח
עד סימן תרעד סעיף א

כ"א כסלו

מחזור שינתיים

חלק ב'

1 800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסדר להעתיקם בלי ישות
מהגות המפעל ©

שו"ע סעיף ח
ואם שני הפתחים ברוח אחד והם בבית אחד
די לו באחד מהם

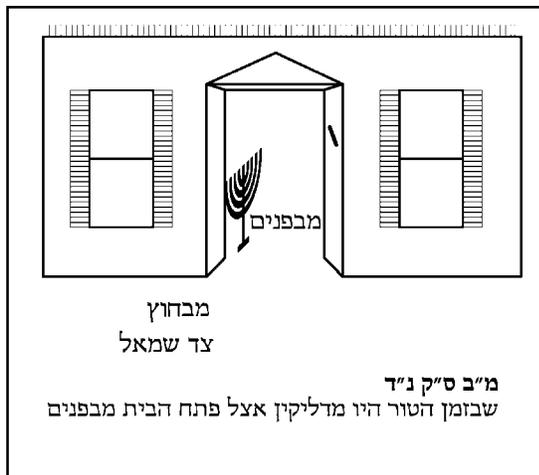

סימן תרע"א - שו"ע סעיף ח
חצר שיש לו שני פתחים משני רוחות, צריך
להדליק בשתייהן מפני החשד

סימן תרע"א - מ"ב ס"ק נ"ג
אבל אם הם בשני בתים
או שבית אחד חלוק מתוכו

לומר נכבד! - הננו בזה להבהיר שהציורים אלו נעשו כפי
הכנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה
אחרת ורואה איזה שגיאה בהציורים, - או שיש לו איזה
הארה או הערה, נא שיואיל בטובו להודיענו מזה, ולזכות
את הרבים,
הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס
אם בדעת הקורא שצריכין לעשות ציור על איזה דבר
במקום שלא עשינו ציור, נא להודיענו גם מזה, ואם
ביכלתו לשלוח גם הציור שחושב שצריך להיות שם, -
ואי"ה במהדורא הבא יוצג על מקומו בשם אומרו, ויוקף
לזכרו.
ציורים אלו הם בפירושו לא לפסוק מזה הלכה למעשה,
ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו להבין דברי
המשנה ברורה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים
המשנה ברורה,
בכל הכבוד, הנהלת המפעל

מ"ב ס"ק נ"ד
שבזמן הטור היו מדליקין אצל פתח הבית מבפנים

דיני זמן הדלקת נר חנוכה - סימן תרע"ב

הטעם	לא יעשה	הטעם	יעשה	האופן / הדין
לכתחילה (אע"פ שמדליקין בפנים בפתח הבית והוא פתוח יש היכר לעוברים ושבים - באה"ל ומ"מ)	לא מאחרים ולא מקדימים (ש"ע א')	שאו העם עוברים ושבים ורואין בביתו ואיכא פרסומי ניסא (מ"ב א')	צאת הכוכבים וי"א תחילת השקיעה אפי' בזמן הזה (ש"ע א' ב' מ"ב א')	זמן הדלקת נרות חנוכה לכתחילה
שי"א לכתחילה ידליק קודם וי"א שיכול להקדים הדלקת הנרות כחצי שעה וי"א שיוצא רק בהחצי שעה (באה"ל ל"א)	הנהיגין להתפלל מעריב בזמן אחר צאת הכוכבים נכון שידליקו קודם מעריב (מ"ב א')	עדיין אינו זמן להדליק - דמעריב תדיר ויש בה קר"ש דאורייתא (מ"ב א')	כשנהג להתפלל מעריב קודם צאה"כ - אן כשהגיע צאה"כ קודם שהדליק (מ"ב א')	להתפלל מעריב קודם הדלקת הנרות
דבדוראי יש לחוש שיעבור זמן הדלקתו שהוא חצי שעה מדינא דגמרא (מ"ב א')	לא יעשה הכל אחר תפלת ערבית (מ"ב א')	כדי שיהיה מוכן תיכף אחר מעריב להדליק (מ"ב א')	יכינן השמן בתוך הנרות קודם תפלת ערבית (מ"ב א')	הנהיגין תמיד להדליק אחר תפלת ערבית
כמו שמצינו בהבדלה מוצש"ק (סי' רצ"ג ג')	להדליק קודם פלג המנחה ואם הדליק צריך לכבותה ולהחזיר ולהדליק (שע"צ ד')	כמו שמצינו בהבדלה מוצש"ק (סי' רצ"ג ג')	י"א שאם לא יהיה לו פנאי להדליק אצ"כ יכול להקדים מפלג המנחה ולברך (ש"ע א')	להקדים להדליק למי שהוא טרוד
כיון דהדלקה עושה מצוה צריך בשעת הדלקה להיות השיעור שמן	לכתחילה לא יתן שאח"כ יחזור להוסיף שתדליק בלילה חצי שעה ואם עבר יחזור וידליק ולא יחזור לברך (מ"ב ד')	עד שתכלה הרגל מהשוק ואם לא ידליק בלילה ליכא פרסומי ניסא (מ"ב ד')	צריך שיתן השיעור שמן שתדליק עד חצי שעה בלילה (ש"ע א')	המדליק מפלג המנחה
דהיכיר הוא רק לבני ביתו (מ"ב ה')	בזמנינו לעולם בעי שיעור שמן לחצי שעה (מ"ב ה')	שבימי התלמוד היה ההיכר להעוברים ושבים א"כ אין צריך שתדליק יותר משתכלה הרגל מהשוק (מ"ב ה')	בזמן התלמוד אם איחר להדליק אחר שקיעת החמה (מ"ב ה')	לתת שיעור שמן שתדליק פחות מחצי שעה
שאינ בו מצוה (מ"ב ו')	כשמדליק בשמן אין הידור בשמן הרבה - ואין לעשות הנרות שעה (מ"ב ו')	שיש בו הידור (מ"ב ו')	כשמדליק בנרות שעה יהדר אחר ארוכות (מ"ב ו')	להדר אחר נרות ארוכות או שמן הרבה לנרות חנוכה
דהרואה לא ידע להלק בין תוך זמן שיעורו לאחר הזמן (מ"ב ח')	יש מחמירין לא להשתמש בעוד שנרות דולקין (מ"ב ח')	שאינו מקצה השמן רק לשיעור מצותו - ויש פוסקים דסתם הקצה למצותה (מ"ב ז')	להמחבר יכול לכבותה או יכול להשתמש לאורה - ולכתחילה טוב להתנות שמקצה רק לשיעור הצריך למצוה (ש"ע ב')	נתן בה שמן יותר מהשיעור, לא אחר שעבר הזמן שצריך למצותו
דשגא בטיהרא מאי מהני ואין פרסום הנס	לא ידליק אחר שעבר הלילה (ש"ע ב')	אע"פ שמדליק בפנים כיון שמדליקין בפתח יש הכירא להעוברים - פרסומי ניסא לבני ביתו (מ"ב י"א באה"ל ומכל)	ידליק לכתחילה עד שתכלה רגל מהשוק - ובדיעבד עד עמוד השחר (ש"ע ב')	זמן הדלקת הנרות כששכח או הזיד ולא הדליק בזמן
דליכא פרסומי ניסא וגם אינו בזמן פרסומי ניסא	כשהבני הבית ישנים לא ידליק בברכה (מ"ב י"א)	איכא פרסומי ניסא - כדי שיוכל להדליק בברכה (מ"ב י"א)	כשבני הבית נעורים - וכשבא לביתו קודם עלות נכון להקיצם (מ"ב י"א)	להדליק אחר זמן שתכלה רגל מן השוק בברכה
שמדליקין בפנים והיכר רק לבני ביתו (מ"ב ט')	י"א שבזמננו אין צריך ליזוהר (רמ"א ב')	דמדליקין בפתח (וכ"ש בחלון) והוא פתוח יש הכירא להעוברים ושבים (באה"ל ומכל)	טוב להזהר גם בזמן הזה (רמ"א ב')	להדר בזמן הזה להדליק בזמן
שאינ לו תשלומין (ש"ע ב')	לא ידליק ביום או ליל אחר להשלים הלילה שחסר (ש"ע ב')	שאינ אומרין שליל השני חשוב אצלו כליל ראשון וידליק רק אחד (מ"ב י"ב)	ידליק בשאר לילות כמנין שאר בני אדם (רמ"א ב')	לא הדליק לילה אחד

הטבלאות אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה, לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר שהטבלאות אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהטבלאות, - או שיש לו איזה אהרה או הערה, נא שיואל בטובו להודיענו מזה, ולזכות את הרבים, ואי"ה במהדורא הבא יתוקן כהלכתו. הגהות אלו יתקבלו ע"י הפעק"ס בכל הכבוד, הנהלת המפעל

דיני שמנים ופתילות הכשרות לחנוכה - סימן תרע"ג

האופן / הדין	יעשה - מותר	הטעם	לא יעשה - אסור	הטעם
להדליק בשמנים גרועים שאין האור נתלה יפה בהפתילות	מותר לנרות חנוכה בדיעבד (שו"ע א')	דקי"ל כבתה אין זקוק לה וכיון דהדליק נעשה זכר לנס ונגמרה המצוה (מ"ב א')	לכתחילה לא ידליק בהם - ובשבת כל השנה אסור להדליק בהם (מ"ב א' ב')	מצוה מן המובחר - ובשבת גזירה שמא יטה (מ"ב א' ב')
הנ"ל להדליק בהם בשבת חנוכה	מותר בליל שבת לנר חנוכה - כשנותן בו שמן רק כשיעור מצותו (שו"ע א' רמ"א א')	דאין לחוש שמא יטה דאסר להשתמש לאורה - דאחר זמן מצותו מותר ליהנות (מ"ב ה' ו')	בליל שבת לנרות שבת או הנר השמש שבמנורה (מ"ב ג')	דכיון דמותר להשתמש נגדו חיישינן שמא יטה (מ"ב ג')
להדליק בשומן או חלב הנאסר מבשר וחלב	אם רק נחשלה בקדירה של בשר בן יומו שנאסרה מחמת שלא היה ששים (באה"ט א')	דמצוות לאו ליהנות ניתנו (באה"ט א')	מדינאסר מבשר וחלב ממש אסור להדליק ממנו ואסור לבטלו בששים להדליק ממנו (מ"ב ב')	דאסור לבשל בשר וחלב ויש בישול אחר בישול (פרמ"ג י"ד צ"ט)
שויה הנרות חנוכה דומות זו לזו	במנורה שמדליקין מוסף והולך צריך הנר הנוסף להיות דומה לנר העיקר (מ"ב ד')	דיאמרו ב' בני אדם הדליקים ואינו מן המהדרין מן המהדרין (באה"ט א' מ"ב ב')	לאותם שעושין נר לכל אחד מבני ביתו יכול להדליק אחד שמן ואחד שעוה (מ"ב ב')	שממלא לשני בני אדם יכול אחד להדליק שמן ואחד שעוה (מ"ב ב')
להדליק המנורה משמן הגזול	צ"ע אם בשר לנר חנוכה. לדעת המחבר סי' רמ"ט ה' יצא (מ"ב ב')	אם אמרין מצוה הבא בעבירה במצוות דרבנן	צ"ע אם בשר לנר חרוכה. לרמ"א סי' תרמ"ט ה' לא יצא (מ"ב ב')	שמצוה הבא בעבירה
להדליק המנורה בשמן זית או שעוה	בשמן זית ואם ליכא ידלק בשמנים שאורן וך נקי' ונוהגים בנרות שעוה (רמ"א א')	שמצוה מן המובחר - שאורן צלול כמו שמן (רמ"א א')	י"א שלא ידליק בנרות שעוה או חלב (שעי"ד ד')	שהגס נעשה בשמן (שעי"ד ד')
לישב או להשתמש לאור הנר חנוכה	לישב עם בשעה שדולק אפי' שלא יכשל - ויש מתירין בתשמיש קדושה דרך עראי (שו"ע א' מ"ב י"א)	שאינו משמש כלום ואינו חייב לעצום עניו - דאינו במצוות בוהיות עליו (מ"ב י"א שע"צ י"א)	אסור אפילו בהנרות שמוסיפין למהדרין אפילו תשמיש מצוה (שו"ע א')	שיהא ניכר שנרות הם מצוה ולפרסם הנס עשאה כמנורה ושלא יהא מצות בוהיות עליו (מ"ב ח' י"א)
להדליק נר נוסף (שמש) מלבד הנרות חנוכה	נוהגים כן. שמש לכל מנורה - וינתנו רחוק קצת משאר נרות (שו"ע ב' מ"ב י"ד)	כיון שמדליקין בפנים יש חשש שמא ישתמש לאורה. יהיה עכ"פ נר נוסף - כדי שיהיה ניכר כמה נרות לאותו היום ויהיה ניכר שמשמש בשמש (שו"ע ב' מ"ב ט"ז שע"צ ט"ז)	במדינות אלו אין נוהגים להוסיף רק מניחין השמש שבו מדליק הנרות (רמ"א ב')	שעדיף טפי שמוכח בהדיא לבני הבית שאינו ממנין הנרות (מ"ב י"ט)
להדליק נר נוסף (שמש) כשיש נרות על השלחן שדולקות	כן המנהג וטוב שלבד זה יניח נר נוסף על השלחן (מ"ב י"ד באה"ט ה')	כיון שמדליקין בפנים אולי ישתמש בנרות חנוכה ולא אדעתיה (מ"ב י"ד)	מעיקר הדין אינו צריך להדליק השמש (מ"ב י"ד)	כיון שיש לו נר על השלחן (מ"ב י"ד)
להשתמש נגד השמש או נגד כל הנרות והשמש כשיש שמש	לאור הנוסף (השמש) בלבד יכול להשתמש בשעומד למעלה מהנרות ולרמ"א יכול להשתמש נגד כולם יחד (מ"ב ט"ז כ"ד)	שאינו ממנין הנרות חנוכה שיהיה הוקצה למצותו	לכתחילה לא ישתמש אצל כולם יחד וי"א אפילו נגד השמש אסור לכתחילה (מ"ב כ"ד באה"ל שאם)	דהרואה אומר דלצרכו הדליק כולם דלפעמים מדליק אדם כמה נרות (מ"ב ט"ו)
ליהנות מנר חנוכה	קודם שהדליקו שלא נעשה בו מעשה (מ"ב כ"א)	דהומנה לנר חנוכה לאו מצוה (מ"ב כ"א)	לאחר שהדליקו תוך זמן שיעורו (מ"ב א')	שאסור להשתמש מנר חנוכה שיהא ניכר שנר מצוה הוא וגם שעשאה כמנורה שנעשה בו הנס (מ"ב ח')
נר חנוכה שאסור שנתערב בשאר נרות	י"א חד בתרי בטל - וי"א כשנתערב אחר חנוכה לכ"ע בטל ברוב (מ"ב כ"ב)	דבטל חשיבותו והו"ל כיבש ביבש דבטל ברוב (מ"ב כ"ב)	אפילו באלף לא בטל - ואפילו במקומות שהגזילין למכור הנרות במשקל (רמ"א א' מ"ב כ"א)	דדבר שבמנין לא בטל - שהנרות מצוה מונין אותן כל לילה חשוב הוא ולא בטל (מ"ב כ"א)
נר חנוכה שאסור שנתערב באחרות וריצה להדליקם להשתמש לאורן	לרמ"א ידליק מן התערובת כ"כ שבוודאי נר של היתר דולק (רמ"א א')	כמו השמש שמותר להשתמש לאורו אפילו יחד עם כל הנרות (מ"ב כ"ד)	יש אסרין להשתמש עם כל הנרות אפילו ידליק בתוכן אחד שוודאי מותר (מ"ב כ"ד)	שרק נגד השמש לבד היתרו כשהוא גבוה מאחריים ומשתמש נגדו לבד (מ"ב כ"ד)
הדליק הנר חנוכה במקום הרוח ובבתה קודם שעבר זמנה	כשהדליק במקום הרוח יחזור להדליקה במקום שאין הרוח מצוי (מ"ב כ"ה)	דהו"ל בלא נתן בו שיעור שמן (מ"ב כ"ה)	לא יכרך עליה כשחזור והדלקה (מ"ב כ"ה)	שלא היה ודאי שיכבה (מ"ב מה')
הדליק ורואה שאין האור נאחז בפתילה	אם יכבה בוודאי יחזור להדליקה וי"א בברכה (מ"ב כ"ה ערוך השולחן ט"ז)	שבוודאי יכבה לא יצא בהדלקתה זו (מ"ב כ"ה)	לח"א לא יחזור לברך כשחזור ומדליקה (ח"א כלל קנ"ד סכ"ב)	כדן נתן בה שמן פחות מכשיעור שלא יצא ואינו מברך כשמוסיף שמן וחזור ומדליק (סי' תרע"ה מ"ב ח')
הדליק ערש"ק ובבתה קודם קבלת שבת	ל"ט יחזור להדליקה בלי ברכה וראוי להחמיר להדליקה בכל אופן ובפרט בערש"ק (מ"ב כ"ז)	שיש עדיין היתר להדליק (מ"ב כ"ז)	למחבר אינו צריך להדליקה אח"כ דכתבה אין זקוק לה (שו"ע ב')	שומן חיובה ערש"ק וכבר בירך להדליק נר חנוכה. כבר התחילה המצוה (מ"ב כ"ז)
הדליק נר חנוכה ואח"כ כתבה קודם שעבר זמנה	אם רוצה יכול להחמיר לחזור ולהדליקה וכן נכון לעשות (מ"א ב' מ"ב כ"ז)	שיהיה דולק החצי שעה	אינו צריך לחזור ולהדליקה אפילו כבו כולם - ואם חזר להדליק אינו חוזר ומברך (רמ"א ב')	דכיון שהדליק קיים המצוה - דעיקר פרסומי ניסא בהדלקה - וכבר יצא (מ"ב כ"ה באה"ל אם)
לקנות השעוה או השמן לנר חנוכה	ראוי לקנות ממה שנוסף מן הנרות בית הכנסת ולעשותו יפה (מ"ב כ"ז ב"ח)	כיון דאתעביד בהו חדא מצוה לתעביד בהו מצוה אהריתא (מ"ב כ"ז)	לא יקח נרות מאוס או משמן שנמצא בו עכבר שאסור לנר חנוכה (שו"ע ג' מ"ב ג')	דמאוס הוא (מ"ב ג' כ"ט)
להדליק בנר שהדליק כבר	מותר במתכות או זכוכית או חרס מכוסה - וכשיש רק חרס מסיקו באור (שו"ע ג')	שאינם נמאסין - שעי"ז נעשה כחרש	בנר של חרס (שו"ע ג')	שנעשה מאוס ויש ביזוי מצוה (מ"ב כ"ט)
להחליף הפתילות כל לילה	יכול להחליפם (שו"ע ד')	כן משמע מלשון המחבר אין חוששין להחליפם (שו"ע ד')	אין צריך להחליפם - ויש מעלה לא להחליפם (שו"ע ד')	שאין בהם ביוזן מצוה - שנוחין להדליק יותר כשהם מדליקין כבר (מ"ב ל"א)

הטבלאות אלו הם בפיורש לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה, ולהלכה למעשה צריכים לעיין בפנים המשנה ברורה, לומד נכבד! - הגנו בה להבהיר שהטבלאות אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהטבלאות, - או שיש לו איזה הארה או הערה, נא שיולא בטובו להודיענו מזה, ולזכות את הרבים, ואי"ה במהדורא הבא יתוקן כהלכתו. הגהות אלו יתקבלו ע"י הפעק"ס בכל הכבוד, הנהלת המפעל

האם מדליקין נר חנוכה מנר לנר?

נהגו להחמיר בנרות חנוכה שלא להדליק אפילו מנר לנר, ונר של שמש אינו בכלל, וכל זה אינו רק בעוד שדולקים למצותן, אבל אחר שעבר זמן המצוה מותרים בהנאה כ"ש שמותר להדליק מהן. וי"א דכל זמן שדולקין אסור להשתמש לאורן וה"ה דאין להדליק מהן, ומ"מ אין להחמיר בזה רק לענין להדליק ממנו נרות של חול אבל נר של מצוה אין לנו להחמיר אחר שעבר השיעור. והיכא דשני בע"ב דרין בבית אחד דמדינא צריך הדלקת נר חנוכה לכל אחד מדליקין זה מזה. ואם נכבה אחד מן הנרות אין להדליק מדינא מן נרות אחרות, אפי' בלא אמצעי ואף שכבתה בתוך השיעור, וכ"ש שאם נכבה השמש שאין להדליק מן נר חנוכה.

בביהכ"נ האם מדליקין מנר לנר?

בביהכ"נ אין חילוק בין השמש לשאר נרות שכל הנרות שבתוכה קרויים נר מצוה ואין להדליק מנר ביהכ"נ אפילו מן השמש, חוץ ממוצאי שבת כדי לילך לביתו להאיר במבואות האפילות. אין להדליק שאר נרות אפי' של מצוה מנר חנוכה.

בנרות אחרים של מצוה האם מדליקין מנר לנר?

בנרות אחרים של מצוה כגון של שבת ושל ביהכ"נ מדליקין מנר לנר, וע"י נר של חול אין כדאי אפילו בשאר נרות של מצוה. י"א שנר של ביהכ"נ ושל שבת ושל חנוכה כולם של מצוה הם

ומותר להדליק זה מזה, וה"ה נר של ת"ת או נר לחולה הצריך נר. ולהסוברים לעיל דאפילו תשמיש קדושה אסור להשתמש לנר חנוכה גם בענייניו אסור, ולפי"ז גם נר שבת ונר ביהכ"נ וכדומה אין להדליק אחד מחבירו.

מהו המצוה ההדלקה או ההנחה?

הדלקה עושה מצוה ולא הנחה, שאם היתה מונחת במקומה שלא לשם מצות חנוכה מדליקה שם וא"צ להסירה ולהניחה לשם מצות חנוכה, וכן בנרות שבת ויו"ט. לפיכך עשית שהיתה דולקת כל היום שהדליקה מערב שבת למצות חנוכה, למוצאי שבת מכבה ומדליקה לשם מצוה. ומ"מ צריך שידליקנה במקום הנחתה, שאם הדליקה בפנים והוציאה לחוץ לא יצא, ואפילו כהיום שאנו מדליקין בפנים בבית מ"מ אינו יוצא באופן זה, וה"ה אם הדליקה בחוץ והניחה בפנים.

האם מותר לטלטל המנורה ממקומה?

אפילו אם היה ההדלקה והנחה במקום אחד בפנים או בחוץ ג"כ יש ליזהר שלא לטלטל הנ"ח ממקומן עד שיושלם השיעור של הדלקה, ויש מקילין בזה, ולכתחלה בודאי יש ליזהר בזה. ואפילו בנרות חנוכה שמדליקין בביהכ"נ ג"כ נכון ליזהר בזה. וכן אם מדליקה ואוחזה בידו במקומה לא יצא. וי"א דדוקא שאוחזה כל זמן מצותו אבל רוב אחרונים ס"ל דאין לדלוק עד שיהיו מונחין תחלה במקומן.

נר שבת שכבתה האם מותר להדליקה מנר שבת אחר?

הגב' בעצמך!

לימודי שלחן ערוך אורח
עם משנה בתורה

כל הזכויות שמורות
המחבר לוחטובסקי מלי ישיבת
© מהדורה ומסעל

Sponsored By: DollarPhone

זכות הלימוד

משום דסמך על אשתו שמדלקת בביתו דאז אין מברכין על הראיה, ע"כ אם בא בליל שני לביתו ומדליק אינו צריך לברך ברכת שהחיינו.

נוסח הנרות הללו

אחר שהדליק נר הראשון שהוא העיקר אומר הנרות הללו, ויגמור ההדלקות בעוד שאומר הנרות כו', ובנוסח הנרות יש ל"ז תיבות נגד הנרות של חנוכה מלבד אלו שני תיבות הנרות הללו, ויאמר הנרות הללו קודש ולא יאמר קודש הם דא"כ יהיה ל"ז תיבות, ומ"מ מי שנהג לומר הנרות הללו לאחרי שהדליק הכל נמי שפיר דמי.

מאיזה נר מתחילין להדליק בפתח?

יתחיל להדליק בליל ראשון בנר היותר ימיני, ובליל ב' כשיוסיף נר אחר סמוך לו יתחיל ויברך על הנוסף שהוא יותר שמאלי כדי להפנות לימין, וכן בליל ג' כשיוסיף עוד אחר סמוך לשני נרות הראשונות יתחיל בנוסף, ובו יתחיל הברכה ואח"כ יפנה לצד ימין, וכן בכל לילה. **ואין חילוק בין שמניח מימין הפתח ובין שמניח משמאל הפתח תמיד יתחיל הברכה בנר הנוסף,** וי"א דאם מונח בימין הפתח אזי צריך להתחיל תמיד בנר הימני שהוא סמוך לפתח והולך מימין לשמאל, ואם מניח הנרות בשמאל הפתח צריך להדליק ג"כ תמיד תחילה הנר הסמוך להפתח והולך ומדליק משמאל לימין, ודעביד כמר עביד ודעביד כמר עביד, ומה טוב ונכון אם יכול לסדר כולם בתוך חלל הפתח שיהיו כולם שוין בטפח הסמוך לפתח, אכן יזהר שלא יפתח הפתח במשך חצי שעה שהנרות דולקין שלא יכבס הרוח.

מאיזה נר מתחילין להדליק בחלון או בביהכ"נ?

כשמדליק בחלון או בחלל הפתח או בביהכ"נ בליל ראשון ידליק בתחלה בנר היותר ימיני ובליל שני ביותר שמאלי, וכן בליל ג' וד' עד יום שמיני, הכל ידליק בנר הנוסף ואח"כ פונה והולך לצד ימין, ובכל זה ירחיק א"ע לצד שמאל בעת ההדלקה כדי שיפגע בו תחלה ולא יצטרך להעביר על המצות, ולא יעמוד נגד הנרות הקודמין וישכל ידו נגד הנרות האחרונות. **ולדעת הי"א הנ"ל גם בזה יברך תמיד על הנר הראשון שהוא עיקר המצוה,** ויעמיד הנר הראשון לצד שמאל ואח"כ בכל יום מוסיף והולך לצד ימין, וההדלקה יהיה תמיד בנר שעומד בצד שמאל ופונה והולך לצד ימין, וכיון שצריך לסדר הנרות בבהכ"נ ממזרח למערב ממילא לדעה הא' צריך לעמוד המדליק אחריו לדרום ופניו לצפון ולדעת הי"א להיפך.

דעה שלישית (דעת הט"ז) בכל זה

להט"ז היכא שיש מזוזה צריך לסדרם משמאל הכניסה אצל הכותל יסדרם בטפח הסמוך לפתח, ויתן בלילה הראשון הנר אצל הפתח ובלילה שניה יתן הנר הנוסף לצד חלל הבית, והיינו שהנר הנוסף יהי לימינו ונר הראשון יהי לשמאלו, ויתחיל להדליק מן נר הנוסף וידליק מן ימין לשמאל, וכן בלילה שלישית כשמוסיף עוד נר יהיה הוא לימינו ונרות הראשונים לשמאלו, ויתחיל להדליק מן נר הנוסף וילך מן ימין לשמאל. והיכא שמסדרם בחלל הפתח או בחלון או בבהכ"נ יסדר בלילה הראשונה בקצה השורה הנר לשמאלו ובלילה שניה יתן אצלו הנר הנוסף לימינו ונר הראשון יהיה לשמאלו, ויתחיל להדליק מן נר הנוסף שהוא לימינו וילך מן ימין לשמאל, וכן בכל לילה כשיתן נר הנוסף ידליק ממנו וילך מן ימין לשמאל, עד שבליל שמיני הנר הנוסף הוא בקצה השורה לימינו וידליק ג"כ אותו בתחלה וילך מן ימין לשמאל, וא"כ צריך לעמוד אחריו לצפון ופניו לדרום. ולמעשה כל אחד יעשה כמנהגו, ובכל גונו יוצא לכו"ע, ונפק"מ רק לכתחלה באיזה מקום נכון יותר להתחיל להדליק ממנו.

אשה האם היא כשרה להדליק נר חנוכה?

אשה מדלקת נר חנוכה בעד כל בני ביתה, ואפילו איש יכול לעשות אותה שליח להוציא אם עומדין בשעה שמדלקת ושומעין הברכה, ובדעיבד אם לא ענו אמן על הברכה ג"כ יצאו. אבל אמרו חכמים תבא מארה לאדם שאשתו ובניו מברכין לו. וכן איש מברך לאשה ויוצאת ידי חובתה אם עומדת שם ושומעת הברכה לא בע"א. **ולדין שמדליקין כ"א בפ"ע מ"מ אשה אינה צריכה להדליק,** ואם רוצים להדליק מברכות, וכשאין האיש בבית תדליק האשה ובברכה, ולא ידליק קטן.

סומא וחש"ק האם כשרים להדליק נר חנוכה?

סומא אם הוא בבית שאחרים דולקין ויכול להשתתף בפריטי עמהם ויברכו עליו זה עדיף, וכן אם יש לו אשה אשתו מדלקת עליו, ואם הוא בבית מיוחד ואין לו אשה ידליק בעצמו ע"י סיוע של אחר ולא יברך, וכ"ש שאינו יכול להוציא אחרים. **אם הדליקה חרש שוטף וקטן לא עשה כלום** אפילו אחרים עומדין ע"ג, ואע"פ שהניחה גדול. **ולדין דכל אחד מבני הבית מדליק בפ"ע קטן שהגיע לחינוך צריך להדליק ג"כ,** וי"א דאינו חייב אלא בשיש לו בית בפ"ע. ולקטן א"צ להחמיר כולי האי ודי שידליק בכל לילה רק נר אחד. **גר ג"כ יכול לומר שעשה נסים לאבותינו.**

איזה ברכות מברכין על נר חנוכה?

המדליק בליל ראשון מברך שלש ברכות, להדליק נר חנוכה וי"א נר של חנוכה, ושעשה נסים ויאמר בזמן הזה ולא בזמן, ושהחיינו ויאמר והגיענו לזמן הזה הלמ"ד בחיר"ק ולא בפת"ת. **ואם לא בירך זמן בליל ראשון מברך בליל שני או כשיזכור,** ואם נזכר אחר ההדלקה אינו מברך בלילה זו עוד, אמנם אם אירע זה בליל שמיני וממילא יתבטל לגמרי ברכת שהחיינו צ"ע דאפשר דזמן אומר אפילו בשוק דקאי על עצם הזמן דחנוכה שנעשו בו נסים ונפלאות אלא דלכתחלה סמכו זה על זמן ההדלקה. **מליל ראשון ואילך מברך ב' להדליק ושעשה נסים. ויברך כל הברכות קודם שיתחיל להדליק,** ואין נ"מ בין לילה הראשונה לשאר הלילות.

שכח לברך קודם ההדלקה מה יעשה?

הדליק נר חנוכה ושכח לברך על הדלקתה ורק קודם שהדליק כולן נזכר דעדיין לא בירך יש לו לברך כל הברכות, אולם אם קודם הדליק נרות הנוספות כבו הראשונות לא יברך רק על הנסים ושהחיינו, ואם נזכר לאחר שהדליק כולם אין לו לברך ברכת להדליק רק ברכת שעשה נסים וברכת שהחיינו אם לא בירך בלילה הראשונה.

אימתי מברכין על הראיה?

מי שלא הדליק ואינו עתיד להדליק באותו הלילה וגם אין מדליקין עליו בתוך ביתו כשרואה נר חנוכה מברך שעשה נסים, ובליל ראשון מברך גם שהחיינו, אבל אם ידליק אח"כ לא יברך אראיה, ואם אח"כ בליל ב' או ג' בא להדליק אינו חוזר ומברך שהחיינו. וי"א דאפילו יודע שמדליקין עליו בביתו כיון שהוא בעצמו אינו מדליק וגם אינו משתתף עם אחרים בפריטי צריך לברך על הראיה יהודות על הנס וגם לברך אז שהחיינו, דאלו היה משתתף בפריטי ושומע ברכה מבע"ה [אפילו אם לא ראה אז הנרות] אינו מחייב לכו"ע לברך אח"כ על הראיה, ומ"מ אינו כדאי לעשות כן למעשה דספק ברכות להקל. ואם באתמול לא בירך כלל

האם נכון להזיז המנורה בכל יום קצת יותר באופן שנגר הנוסף יהי בטפח הסמוך לפתח? **הגוי** בעצמך... **זכות הלימוד** **הלבנת דיומא** החודש לוחשיטק מלי ימות כל הזכויות שמורות © המחלקה המסעל לימודי שולחן ערוך אורח עם משנה ברורה

דפי שיעורים ושיבלאות

משנה ברורה

מן סימן תרעד סעיף א

עד סימן תרעז סעיף א

כ"ב בסלו

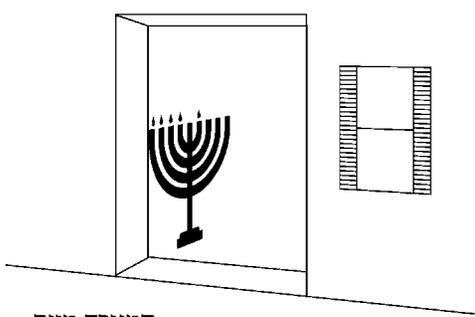
מוחזור שינתיים

חלק ב'

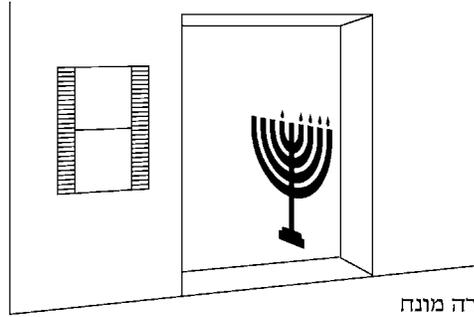
1800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המפעל

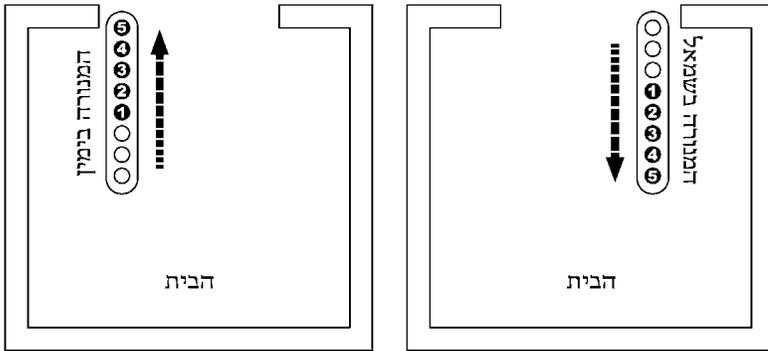

המנורה מונח
(בתוך הבית)
משמאל הפתח

המנורה מונח
(בתוך הבית)
מימין הפתח
(במקום שאין לה מזווה)

שיטה א'

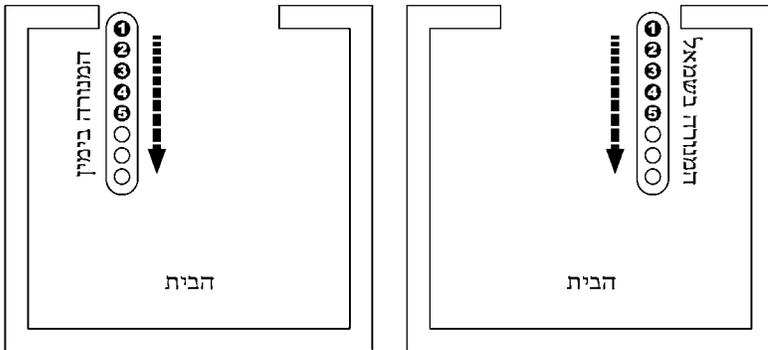

סימן תרע"ו שו"ע סעיף ה
יתחיל להדליק בליל ראשון
בנר היותר ימיני, ובליל ב'
כשיוסיף נר אחד סמוך לו
יתחיל ויברך על הנוסף,
שהוא יותר שמאל, כדי
להפנות לימין;

מ"ב ס"ק ט'

בנר היותר ימיני וכו'. יתחיל
ויברך על הנוסף וכו'. ואין
חילוק בין שמניח מימין
הפתח ובין שמניח משמאל
הפתח תמיד יתחיל הברכה
בנר הנוסף [ב"י]

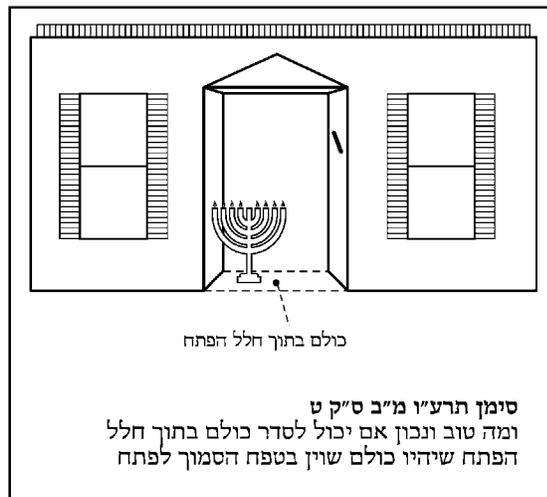
שיטה ב'

וי"א דאם מונח בימין הפתח
אזי צריך להתחיל תמיד בנר
הימיני שהוא סמוך לפתח
והולך מימין לשמאל ואם
מניח הנרות בשמאל הפתח
צריך להדליק ג"כ תמיד
תחילה הנר הסמוך להפתח
והולך ומדליק משמאל לימין

מ"ב ס"ק י"א
ובכל זה ירחיק א"ע לצד שמאל בעת ההדלקה כדי
שיפגע בו תחלה ולא יצטרך להעביר על המצות

סימן תרע"ו מ"ב ס"ק ט
ומה טוב ונכון אם יכול לסדר כולם בתוך חלל
הפתח שיהיו כולם שוין בטפח הסמוך לפתח

דיני להדליק מנר לנר - סימן תרע"ד

האופן / הדין	יעשה - מותר	הטעם	לא יעשה - אסור	הטעם
להדליק נר חנוכה מנר חנוכה בלא נר אמצעי מדינא	מליל השני ואילך או ליל ראשון לשני אנשים בבית אחד - אפילו שצריך להניח המנורה על מקומה ואח"כ להדליקה (מ"ב א')	אין זה ביזוי מצוה - ועל זמן מיעוט אין להקפיד (מ"ב א')	י"א כשהמנורות קבועות בשני מקומות או בשאין הפתילות ארוכות או לכו"ע כשכבר כבה (מ"ב א' ב')	שס"ל שצריך להניחה תחילה על מקומו ואח"כ להדליקה ועל זמן מועט ג"כ יש להקפיד - אינו מצוה להדליקה שכבר נתקיים המצוה (מ"ב א' ב')
להדליק נר חנוכה מנר חנוכה - ע"ז נר אמצעי או שמש מדינא	יש מתירין כשאין לוחש שיכבה עד שידליק הנר חנוכה (ש"ע א')	דכיון שעושה כדי להדליק תיכף ממנו נר של מצוה לאו בכלל ביזוי (מ"ב ד')	יש איתרין - ולכו"ע כשכבה (ש"ע א' ב')	שנראה שמבזה הנר של מצוה שמדליק ממנו נר חול אע"פ שלצורך מצוה - דקו"ל כיתה אין זקוק לה וכבר נתקיים המצוה (מ"ב ג')
להדליק נר חנוכה מנר חנוכה המנהג	לשני בעלי בתים הדרים בבית אחד באופן המותר הנ"ל (מ"ב ו')	דמדינא חייבים להדליק כל אחד (מ"ב ו')	שלא להדליק אפילו נר לנר כשאין חיוב מדינא על כל אחד (רמ"א א')	דעיקר מצותו רק נר אחד והשאר רק למצוה (רמ"א א')
להדליק נר מנר של בית הכנסת	נר מצוה בלי אמצעי מותר (מ"ב ה')	דבשניהם של מצוה אין ביזוי מצוה (מ"ב ה')	נר של הדיוט או נר מצוה ע"י אמצעי אסור (מ"ב ה')	ביזוי מצוה
להדליק נר של הדיוט מנר השמש	מנר השמש שמדליק בבית - או למצוה ש"ק להאור המבואות האפלות לילך לביתו (מ"ב ז')	שחשוב נר הדיוט (מ"ב ז')	מנר השמש שמדליק בבית הכנסת (מ"ב ז')	שכל הנרות בבית הכנסת קרויים נר מצוה (מ"ב ז')
להדליק נר מנר חנוכה אחר שעבר זמן המצוה	לרמ"א מותר ולמ"ב נר מצוה מותר (רמ"א א' מ"ב ח')	שמותרין בהנאה כ"ש להדליק - דמדינא מותר גם בתוך הזמן (רמ"א א' מ"ב ח')	י"א נר של חול אסור (מ"ב ח')	ד"א דאסור להשתמש לאורן כל זמן שהנרות דולקין (מ"ב ח')
להדליק נר ביהכ"ג ושל שבת ות"ת ולחולה והחנוכה זה מזה	למחבר מותר להדליק זה (ש"ע ב')	שכולם של מצוה (ש"ע ב')	י"א דאסור למ"ד שאסור להשתמש אפילו תשמיש מצוה נגד הנרות (מ"ב ט')	שס"ל רק נר חנוכה לנר חנוכה מותר שכולם חזא מצוה משא"כ למצוה אחרת (מ"ב ט')

דיני הדלקה עושה מצוה ולא הנחה - סימן תרע"ה

האופן / הדין	יעשה	הטעם	לא יעשה	הטעם
הדלקה עושה מצוה	צריך להדליק הנרות לשם חנוכה (ש"ע א')	דמברכינן וצונו להדליק נר חנוכה (מ"ב א')	אין צריך להסירה ולהניחה לשם מצות חנוכה (ש"ע א')	דכיון דהדלקה עושה מצוה מדליקה כמו שהוא מונחת (מ"ב ב')
עשויות שהיתה דולקת כל היום לנר חנוכה	צריך לכבותה ולחזור להדליקה בערב לשם חנוכה (ש"ע א')	שהדלקה עושה מצוה וצריך להדליקה לשם חנוכה (ש"ע א')	לא ידליק לילה אחד שידליק כל הלילות (מ"ב ג')	שאינו מועיל מה שהדליקה אתמול לשם מצוה דכל יומא ויומא מלתא באנפי נפשה (מ"ב ג')
להדליקה במקום הנחתה	צריך שידליקנה במקום הנחתה לבסוף ויש מקילין כשהדלקה והנחה במקום אחד (ש"ע א' מ"ב ו')	שלא יאמר דלצרכו מדליקה (מ"ב ה')	אפילו הנירות בביהכ"ג יזהר שלא ידלקנה במקום אחד ויניחו אח"כ במקום אחר וכ"ש מלפנים לחוץ (ש"ע א' מ"ב ה' ו')	דהרואה אומר דלצרכו מדליקה (מ"ב ה')
להדליק הנרות כשעדיין אחזה בידו	לט"ז אם ארחה בידו רק קצת זמן ואח"כ מניחה יצא (מ"ב ז')	כיון שהניחה אח"כ לא נראה שלצרכו אחזה	למ"ב אין להדליקה עד שיהיו מנחין תחילה במקומן (מ"ב ז')	דהרואה אומר לצרכו הוא אוהזה (ש"ע א')
ליתן שיעור שמן בנר כדי הדלקה	צריך שיתן שמן בנר כשיעור קודם שמדליקה ואם עבר צריך לכבותה וליתן השיעור ולחזור ולהדליק (ש"ע ב' מ"ב ח')	דקו"ל הדלקה עושה מצוה א"כ צריך שיעור בעת הדלקה (ש"ע ב')	עבר לא יברך כשחזר ומדליק (מ"ב ח')	דשמא עיקר כתיוב הגמרא דאי לא מדליק אדליק א"כ א"צ שיעור (חמד משה סי' תרע"ג סק"ט)
אשה להדלקת נר חנוכה	יכולה להדליק ולהוציא האיש - או להדליק לעצמה ולברך אפילו בעלה מדליק (מ"ב ט')	שחייבת בהדלקתה - ככל מצות עשה שהזמן גרמא (ש"ע ג' מ"ב ט')	אפילו לדין דכל אחד מדליק אשה אינה צריכה - וכשאינו עומדת שם ושומעת הברכה לא יצא (מ"ב ט')	דטפלות לאנשים (מ"ב ט')
סומא להדליק נר חנוכה ולברך	כשהוא בבית המיוחד לו ואין לו אשה ידליק בעצמו בלי ברכה (מ"ב ט')	דסומא חייב בכל מצות התורה	עדיף שישתתף בפירוטה אם הוא בבית עם אחרים או אשתו מדלקת עליו ואינו יכול להוציא אחרים (מ"ב ט')	שהרי אינו רואה הנרות
הדליקה חרש שוטה וקטן	י"א קטן שהגיע לחינוך מותר - ולדין צריך ולמ"ב די להחמיר נר אחד בכל לילה (ש"ע ג' מ"ב י"ד')	כיון שהגיע לחינוך - לפי המנהג שכל בני בית מדליק בפני עצמו (רמ"א ג')	חרש שוטה וקטן שלא הגיע לחינוך י"א שלא עשה כלום אע"פ שהניחה גדול, ולכו"ע אינו יכולים להוציא גדולים (ש"ע ג' מ"ב י"ג)	דאין עליהם חיוב מצוה (מ"ב י"א)
הברכה שעשה נוסים לאבותינו, לגר	גר יכול לברכו (מ"ב י"ד')	-	-	-

הטבלאות אלו הם בפרוש לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה, ולהלכה למעשה צריכים לעיין במגיש המשנה ברורה, לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר שהטבלאות אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהטבלאות, - או שיש לו איזה הארה או הערה, נא שיואל בטובו להודיענו מזה, ולזכות את הרבים, ואי"ה במהדורא הבא יתוקן כהלכתו. הגהות אלו יתקבלו ע"י הפעק"ס בכל הכבוד, הנהלת המפעל

דיני סדר הברכות וההדלקה - סימן תרע"ו

הטעם	לא יעשה	הטעם	יעשה	האופן / הדין
שתהיה משמעת הנר המיוחד להנוכה בלבד (פרמ"ג)	למהרש"ל לא יאמר של הנוכה בשני מלות (מ"ב א')	דכל לילה מצוה בפני עצמו - וצריך לברך עובר לעשייתו (מ"ב ד')	יברך כל לילה קודם ההדלקה ו"א הנוטה נר הנוכה ו"א נר של חנוכה (רמ"א ב' מ"ב א')	הברכה להדליק נר חנוכה
שלא יהיה משמעות גם בזמן הזה - אע"פ שבחירוק אינו משמע לזמן הידוע אפ"ה כיון שאח"כ אומר הזה משמע על זמן ידוע	לא יאמר ובזמן הזה רק בזמן הזה - או לזמן הזה בחירוק ולא צריך בפתח (מ"ב א')	דנס כל יומא איתא דח' ימים הדליק מן הפך (מ"ב ג')	יברך כל לילה קודם ההדלקה (ש"ע א' ב')	הברכה שעשה נסים וכו' בזמן הזה
דכשהגיענו להתחלת הזמן הגיענו (מ"ב ג')	לא יחזור לברכו בשאר לילות (ש"ע א')	-	יברך בליל ראשון (ש"ע א')	הברכה שהחיינו וקימנו והגיענו
שסמכו הברכה לנרות - שלא יתבטל הברכה לגמרי אצלו, אפשר כמו בכל יו"ט שאומרו אפילו בשוק (שע"צ ג')	לא יברך אחר שכבר כבו הנרות - הו"ץ אם שכח עד ליל שמיני אחר שכבו צ"ע (מ"ב ב' ד') (שעה"צ)	כיון שלא בירך בליל ראשון עדיין עליו לברך	יברך בליל שני או איזה לילה כשיזכור בשעת ההדלקה (ש"ע א' ב')	שכח לברך שהחיינו בלילה הראשון
ע"י פרמ"ג (שע"צ ה')	אם כבו הראשונות קודם שהדליק הנוספת לא יברך להדליק (שעה"צ ה')	שעדיין לא גמר ההדלקה	בכל הנרות יכול לברך כל הברכות, אבל אחר שהדליק כל הנרות יברך רק שעשה נסים ושהחיינו (מ"ב ד')	שכח לברך הברכות כשהדליק הנרות ונזכר קודם שהדליק כל הנרות
שכבר הדליק ואינו עובר לעשייתו (מ"ב ד')	לא יברך להדליק (מ"ב ד')	דלא גרע מרואה נר הנוכה דמברך (שע"צ ח')	יברך שעשה נסים, ושהחיינו בליל ראשון או כששכח לברך מקודם (מ"ב ד')	שכח לברך הברכות כשהדליק הנרות ונזכר אחר שכבר הדליק כל הנרות ועוד דולקות
דיכול לברך כשמדליק בעצמו עדיף (מ"ב ה')	כשהדליק או ידליק אח"כ (מ"ב ה')	שאין הברכה תלוי בעשיית המצוה	כשאינו מדליק נר חנוכה ואינו יוצא מאחרים (ש"ע ג')	לברך שעשה הנסים כשרואה נרות חנוכה
דיוצא ע"י אשתו - דספק ברכות להקל (מ"ב ו')	למחבר לא יברך - ולמ"ב למעשה לא יברך (ש"ע ג' מ"ב ו')	להודות על הנס בעצמו כיון דהוא בעצמו אינו מדליק ואינו משתתף בפרטה ומטעם חביבות הנס... (מ"ב ו', תוס' סוכה מו.)	ו"א דיברך אפילו יודע שמדליקין עליו בביתו (מ"ב ו')	לברך שעשה נסים כשרואה נרות חנוכה - ואשתו מברכת עליו בביתו
שכבר בירך מאתמול - וכשאשתו מדלקת נחשב כהדליק בעצמו (מ"ב ז')	אינו חוזר לברך כשמדליק בליל שני... אם בירך ביום ראשון - או יוצא ע"י שאשתו מדלקת עליו (ש"ע ג' מ"ב ז')	מטעם חביבות הנס וגם שיש שאינם יכולים להדליק התקינו לברך כל הברכות אפילו כשאינו עושה המצוה (תוס' סוכה מו.)	מברך ליל ראשון כשרואה הנרות או יכול לצאת כשמדליקין עליו בביתו (ש"ע ג')	לברך שהחיינו כשאינו מדליק בליל ראשון
שהברכה עולה על כל הנרות שמדליק	יש שנוהגים לא לומר עד שהדליק הכל (מ"ב ח')	שהנר הראשון עיקר (מ"ב ח')	אחר שהדליק נר הראשון ויגמור להדליק בעוד שאומר הנרות הללו (מ"ב ח')	אמירת הנרות הללו
דלא יהיה ל"ז תיבות (שע"צ י')	לא יאמר קודש "הם" רק הנרות הללו קודש (שעה"צ י')	נגד הנרות חנוכה כלומר הנרות הללו הם ל"ז - רמז לשמונה ימי חנוכה (מ"ב ח')	יש ל"ז תיבות מלבד התיבות הנרות הללו - ובתיבות הנרות הללו יש שמונה אותיות (מ"ב ח')	בהנוסח הנרת הללו
דהנוסף הוא רק למהדרין רק יברך תמיד על עיקר המצוה (מ"ב ט' שע"צ י"ד)	ו"א לא יברך על הנר הנוסף רק יתחיל בהנר הסמוך לפתח (מ"ב ט' שע"צ י"ד)	שהנר הנוסף מורה על הנס - וכדי לפנות לימין בכל פינות שאתה פונה (ש"ע ה' מ"ב י')	בליל ראשון בנר היותר ימין - ובליל שני הנר הנוסף - היותר שמאל (ש"ע ה')	יתחיל להדליק הנרות כל לילה כשמדליק בפתח
שלא יכבס הרוח (מ"ב ט')	יזהר שלא יפתח הפתח במשך הצי שעשה שהנרות דולקין (מ"ב ט')	שיהיו כולם שוין בטפח הסמוך לפתח (מ"ב ט')	נכון לסדר כולם בתוך חלל הפתח (מ"ב ט')	לסדר המנורה בפתח
כדי לפנות לימין לקיים כל מקום שאתה פונה (מ"ב י"א)	ו"א ליל ראשון היותר שמאל ואח"כ מוסיף והולך לצד ימין (מ"ב י"א)	לברך על הנר הנוסף שמורה על הנס - כדי לפנות לימין בכל מקום שאתה פונה (מ"ב י"א)	בליל ראשון הנר היותר ימין - ובליל שני הנר הנוסף מצד שמאל ואח"כ ידליק הימין (מ"ב י"א)	יתחיל להדליק הנרות כל הלילה כשמדליק בחלון
שלא יצטרך להעביר על המצות (מ"ב י"א)	לא יעמוד נגד הנרות הקודמין וישכל ידו נגד הנרות האחרונות (שע"צ י"ט)	כדי שיפגע תהילה בהנר החדש (מ"ב י"א)	לצד שמאל המנורה (מ"ב י"א)	יעמוד בעת הדלקת המנורה למחבר

הטבלאות אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה, ולהלכה למעשה צריכים לעיין בבנינים המשנה ברורה, לומד נכבד! - הננו זה להבהיר שהטבלאות אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהטבלאות, - או שיש לו איזה הארה או הערה, נא שיאמר בטובו להודיענו מזה, ולזכות את הרבים, ואי"ה במהדורא הבא יתוקן כהלכתו. הגהות אלו יתקבלו ע"י הפעק"ס בכל הכבוד, הנהלת המפעל

אכסנאי או בחור בישיבה האיך יוצא מצות נר חנוכה?

אכסנאי, וכן בחורים שלומדים שלא בביתם, שאין מדליקין עליו בביתו צריך לתת פרוטה לבעל הבית להשתתף עמו בשמן של נר חנוכה, ומ"מ צריך ליהדר בשיתוף זה שלא ידליק זה לילה אחת וזה לילה אחרת, אלא יהא השמן משותף בכל לילה ולילה, או יתן לו פרוטה לזכות לו חלק בכל הלילות. וצריך הבעה"ב להוסיף מעט שמן בשבילו, חוץ השיעור שצריך ליתן לצורך חצי שעה בשביל עצמו, ואם בעה"ב מקנה לו חלק בשמן במתנה, באחד מדרכי הקניין ולא באמירה בעלמא, הוי כמשתתף בפרוטה. וצריך האכסנאי לשמוע הברכות מבעה"ב. וכ"ז דוקא בבחור שאוכל בפ"ע, או אפי' סמוך על שולחן בעה"ב אבל לא בקביעות, אבל אם סמוך על שולחן בעה"ב בקביעות הוא בכלל ב"ב וא"צ להדליק אא"כ רוצה להיות מן המהדרין, וי"א דבכל גווני צריך להשתתף. אם שני בע"ב דרים בחדר אחד ואין סומכין וכ"א אוכל משלו י"א דצריך כ"א מדינא להדליק בשלו וי"א דכיון שהם בבית אחד די בשיתוף.

באיזה אופן צריך האכסנאי להדליק בעצמו?

אם יש לאכסנאי נר נכון יותר להדליק בעצמו, ואם יש לו פתח פתוח לעצמו אפילו הוא פתוח לרוח שפתח בעל הבית פתוחה צריך להדליק בפתחו, אפי' בזמניו שמדליקין בפנים, ולפ"ז אפילו אין פתח פתוח צריך להדליק לעצמו, ואפי' אם הוא יודע שמדליקין עליו בביתו, אבל לא יברך רק אם אין מדליקין עליו בביתו. י"א דכ"ז אפילו אין הבית חלוק מתוכו אלא שהאורח יש לו בבית זוית אחת שהוא משתמש שם ובאותו זוית יש לו פתח לרחוב שהוא נכנס ויוצא דרך שם וי"א דמיירי דוקא שהבית חלוק מתוכו ויש לו חדר מיוחד שם. וכשיש לו עכ"פ חדר בפ"ע אפי' אין לו פתח בפ"ע ידליק לעצמו ולא יסמוך על הבעה"ב בפריטי או על אשתו, אבל אם אין לו חדר בפ"ע יכול לסמוך באנשי ביתו שהדליקו עליו בביתו או אפריטי, ונכון יותר בכל אופן להדליק בעצמו אפילו נר אחד.

ישן במקום אחד ואוכל במקום אחר היכן ידליק?

אם אותו בית אינו מיוחד אלא לשינה והוא אוכל על שולחן בעל הבית, וכן בן האוכל אצל אביו אפילו אוכל אצלו בקביעות, ידליק במקום שאוכל. וכן הסומך על שולחן אביו בקביעות הרי הוא בכלל נר איש וביתו וא"צ להשתתף אם לא שרוצה להיות ממהדרין נר לכל אחד. ודוקא לענין אכסנאי שאין ביתו אצלו או לענין בן הסמוך על שולחן אביו, אבל מי שסועד אצל חבירו באקראי ויש לו שם בית באותו העיר צריך לילך לביתו להדליק שם נר חנוכה, ואם אינו רוצה לזוז ממקום שסועד יצוה לאשתו שתדליק עליו בביתו, ומ"מ מצוה בו יותר מבשלוחו. ודוקא באופן זה אבל אם הולך הוא וכל אנשי ביתו לבית אביו או חמוי בקביעות על ח' ימי חנוכה כיון שסועד וישן שם כל ימי חנוכה אף שבים אוכל אכילת עראי בביתו אינו מדליק אלא בבית שאוכל וישן שם בלילה.

האם יוצאין כשאשתו מדלקת בביתו?

אכסנאי שאשתו מדלקת נר חנוכה בביתו הוא יוצא י"ח בהדלקתה אף שהוא במקום רחוק מביתו, וא"צ שוב להשתתף אפילו בפריטי. ודוקא כשהוא יודע בבירור שאשתו מדלקת עליו, אבל אם אינו יודע יש לו להדליק וגם לברך, וי"א דאפילו אינו יודע זה בבירור רק שהוא יודע באשתו שיודעת דין זה שהאשה צריכה להדליק בנו ביתה או אפילו אם אינה יודעת אבל בני ביתה יודעים דין זה יכול לסמוך עליהם. ומי שלא ידע שהדליקו עליו ובאותו לילה לביתו ומצא שהדליקו עליו צריך להדליק וידליק בלא ברכה.

האם מותר להדליק בעצמו כשמדליקין בביתו?

אע"פ שמדליקין עליו בתוך ביתו אם הוא במקום שאין בו ישראל מדליק, ואין מברכין אא"כ יאמר שאינו רוצה לצאת בהדלקת אשתו, ואפי' אם הוא אצל יהודים ורואה הנרות אם רוצה להחמיר על עצמו ולהדליק בפני עצמו מדליק ומברך עליהם, ויכוין במחשבתו קודם שעת ההדלקה שאינו רוצה לצאת בשל אשתו. וי"א דאפ"ה ידליק בלא ברכה, ואף דאין למחות ביד הנהגין לברך מ"מ טוב יותר להדר לשמוע הברכות מפי אחר ויענה אמן ויכוין לצאת בהן וידליק נרותיו, או יראה לשער להדליק נרותיו ולברך עליהן זמן מה קודם שמדלקת אשתו בביתו. והנוסעים כמה שעות בלילה ראוי לכל יר"ש להזהיר לאשתו קודם נסיעתו שתהיה וזהרה בזה להדליק תיכף בצאת הכוכבים והוא יסמוך עליהם, ומ"מ כשיבא לאושפיו ידליק בלא ברכה, ויהדר לשמוע הברכות ממי שחייב להדליק ויענה אמן.

מה יעשה בשמן הנותר?

הנותר ביום השמיני מן השמן הצריך לשיעור הדלקה עושה לו מדורה ושורפו בפני עצמו, ואפילו להניחו לשנה הבאה בכלי מאוס דודאי לא יבוא לאכלו ג"כ אסור, ובלילות הקודמין אם נותר יכול להשתמש בהן למצות הדלקה בלילות שאחריהן. ודוקא כשלא נתן תחלה רק כשיעור הדלקה ונכבה באמצע ונותר, אבל אם נתן הרבה בנר ונותר מותר להשתמש בו לכתחלה. ואם נכבה כזה בלילה ז' והוסיפו בלילה ח' הרבה שמן יותר מן השיעור ודלק כשיעור חצי שעה וניתותר, לכר"ע אסור להנות מהן דבדודאי יש בזה מן השמן של תוך ז' האסור, אם לא שיודע שבשמן שהוסיף על האתמיל היה ס' כנגד מעט הראשון. ואם נתן השמן לשיעור הדלקת חצי שעה ודלק יותר מחצי שעה (כגון שהפתילה דקה והוא חשב שהפתילה בניונית) אפשר כיון דהוא אקציה מדעתו אף דבטעות הוי נאסר. וי"א דאם נתן השמן בסתם הוקצה כל השמן אם לא דהתנה לכתחלה שלא יאסור אלא כשיעור, אבל אם לקח צלוחית של שמן לנר חנוכה ונשתמש ממנו כדי צרכו לכר"ע אין הנותר בכלל מותר השמן שבנר חנוכה. ואם נתערב בשמן אחר ואין ששים לבטלו יש מי שאומר שאין להוסיף עליו כדי לבטלו, ויש מתירין בכל איסור דרבנן להוסיף עליו אם נתערב.

הגנה בעצמך! מי שהיה על שבת חנוכה שלא בביתו וחוזר לביתו במוצ"ש באישון לילה היכן ידליק במוצ"ש?

זכות הלימוד

כל הזכויות שמורות
המחיר למוסדות מלידות
עם משנה בחרה

אין ידו משגת לצרכי שבת וחנוכה מי קודם?

מי שאין ידו משגת לקנות נר חנוכה ונר שבת יקנה נר שבת, ואם יש לו נר אחד לביתו סגני, אע"ג דטוב וראוי שיהיה ב' נרות לשבת מ"מ במקום הדחק די שיהיה נר אחד על השולחן שאוכל, והשאר לנר חנוכה ולהוי מן המהדרין. ואם יש לו לשל שבת ואין לו לנר חנוכה וליין לקידוש היום יקנה לנר חנוכה נר אחד והמותר ליין קידוש. ואם אין לו פת קניית הפת דוחה אפילו לנר של שבת וכ"ש נר חנוכה וקידוש היום. וה"ה נר חנוכה קודם ליין הבדלה.

מתי מדליקין בערב שבת?

בערב שבת מדליקין נר חנוכה תחלה ואח"כ נר שבת, ומברך עליהם כמו בחול אע"פ שמדליקין בעוד היום גדול, ודוקא אחר פלג המנחה שהוא שעה ורביע קודם הלילה, וצריך ליתן בה שמן עד שידלק חצי שעה אחר צאת הכוכבים, וכן במדליק נרות, ואם אין לו כ"כ שמן ונרות גדולות יראה עכ"פ אחת מהן שיהיה דולקת השיעור הזה, ונכון לכתחלה שיתפלל מנחה תחלה ואח"כ ידליק, וכ"ז דוקא בדאפשר ליה.

הדליק של שבת האם עדיין יכול להדליק של חנוכה?

אם הדליק של שבת ולא קיבל שבת במחשבתו יכול להדליק אח"כ, וכ"ז באיש המדליק אבל אשה המדלקת לא תדליק שוב של חנוכה אלא תאמר לאחר להדליק והוא יברך אקב"ו להדליק בשבילה, אבל ברכת שעשה נסים וכן שהחיינו ביום א' יכולה

בעצמה לברך.

אימתי צריכין מחיצה בין הפתח והרוח?

בליל שבת צריך ליתן שום דבר לחוץ בין הנרות לפתח בשביל הרוח שלא יכבה הנרות כשפותח את הדלת, ואם לא נתן אסור לפתוח הדלת. וה"ה בחול צריך לזוהר בזה שלא להעמיד הנרות נגד המקום ששולט שם הרוח, אלא דבשבת צריך שמירה יתירה בזה. ובמקום שמדליקין בבית החורף ויש בית לפני בית החורף אין לחוש לכבוי אם לא שיפתח בית החורף מכוון כנגד פתח הבית הפתוח לחצר או לר"ה דאז יזהר לנעול פתח הבית קודם שיפתח פתח בית החורף. בע"ש אסור לקבוע הנרות בדלת עצמה אחורי הדלת, ובנר של שעה ושל חלב מותר.

מי קודם הבדלה או נר חנוכה?

במוצאי שבת אין מבדילין בנר חנוכה אם בירך תחלה על הדלקת נר חנוכה, אבל יכול לברך תחלה על הנר חנוכה להבדלה ולכבותה ולחזור ולהדליקה למצות נר חנוכה. מדליקין נר חנוכה בבה"כ קודם ההבדלה וכ"ש בביתו שמדליק ואח"כ מבדיל. ואם שכח אתה חוננתנו יאמר המבדיל בין קודש לחול ואח"כ ידליק, ואח"כ אומרים ויתן לך ואח"כ מבדילין. וי"א דמצות הבדלה קודמת לנר חנוכה, ובבהכ"נ אין לשנות המנהג להדליק מקודם ואח"כ להבדיל, ובבית דעביד כמר עביד כמר עביד.

האם נכון מה שמדליקים כהיום בער"ש קודם פלג המנחה?

הגו"ט
בעצמך...

לימודי שלחן ערוך אר"ה עם משנה בחירה

כל הזכויות שמורות
 האגודה הישראלית
 © מהדורה השנייה

זכות הלימוד

דפי שיעורים ושיבלאות

משנה ברורה

מן סימן תרעז סעיף א
עד סימן תרפב סעיף א

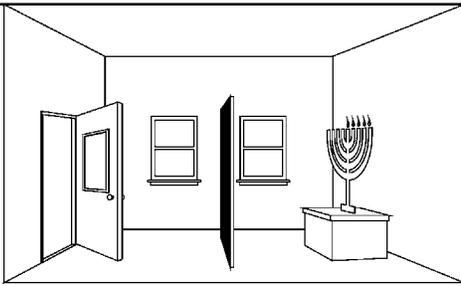
כ"ג כסלו

מוחזור שינתיים
חלק ב'

1 800 466-7593

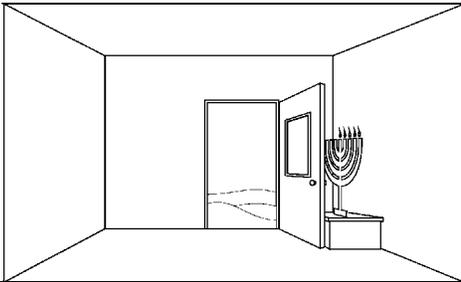
www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המפעל

סימן תר"פ - מ"ב ס"ק ב'
היינו במקום שמדליקין הנרות נגד פתח הבית מבפנים

וגם במקום שמדליקין בכותל אחורי הדלת
יש ליהרר בזה וכדלעיל בסימן רע"ז ס"א

דיני הקדמה
לקנות נרות לחנוכה ולשבת
למי שיש לו מעות מצומצמות
סימן תרע"ח סעיף א'

(א) לחם משנה לסעודת שבת

(ב) נר אחד לשבת

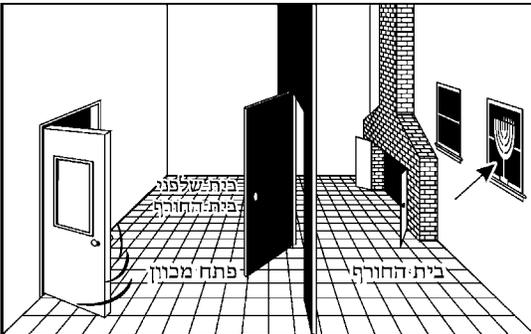
(ג) נר אחד לחנוכה

(ד) יין לקידוש ולהבדלה

(ה) שאר מאכלי שבת

(ו) עוד נרות לחנוכה להיות מן המהדרין

(ז) עוד נרות לשבת

סימן תר"פ - מ"ב ס"ק ב'

אבל במקום שמדליקין בבית החורף ויש לפני בית החורף אין לחוש לכבוי דאפילו יכבה בפתיחתו אין זה פסוק
רישא אם לא שפתח בית החורף מכון כנגד פתח הבית הפתוח לחצר או לר"ה דאז יזהר לנעול פתח הבית קודם
שיפתח פתח בית החורף

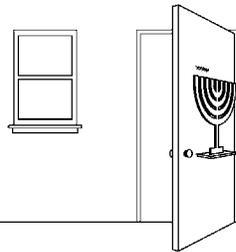
לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר שהצוים אלו נעשו כפי
הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה
אחרת ורואה איוה שגויא בהצוים, - או שיש לו איוה
הארה או הערה, נא שיואיל בטובו להודיענו מזה, ולכות
את הרבים,

הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס

אם ברעת הקורא שצריכין לעשות ציור על איוה דבר במקום
שלא עשינו ציור, נא להודיענו גם מזה, ואם ביכלתו
לשלוח גם הציור שחושב שצריך להיות שם, - ואייה
במהדורא הבא יוצג על מקומו בשם אומרו, וזקף לזכות.

צוים אלו הם בפרוש לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא
נעשו רק להקל על הלומד בשעת לימודו להבין דברי
המשנה ברורה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים
המשנה ברורה,

בכל הכבוד, הנהלת המפעל

שו"ע סעיף ב'
אסור לקבוע הנרות
בדלת עצמה אחורי
הדלת ויש מי שמתיר

דיני אכסנאי בחנוכה - סימן תרע"ז

הטעם	לא יעשה	הטעם	יעשה	האופן / הדין
דבכלל בני ביתו - להיות מן המהדרין (מ"ב א')	שסמוך על שלחן בעל הבית בקביעות - או אם רוצה להדליק בעצמו (מ"ב א')	דחשיב אורח כיון שאינו אוכל על שלחנו בקביעות (מ"ב ד')	אפילו אם אוכל על שלחן בעל הבית וישמע הברכה מהבעה"ב (מ"ב ד')	אכסנאי שאין מדליקין עליו בביתו להשתתף בפרוטה כהשמן לנר חנוכה
דמדינא כשאשתו מדלקת בביתו הוא יוצא בהדלקתה אפילו הוא רחוק מביתו (מ"ב ב')	אין צריך להדליק כשיודע בבירור שאשתו מדלקת בביתו ולמ"א אפי' בספק אינו מברך כשמדליק (מ"ב ב')	דכיון שאינו יודע בבירור מסתמא דעתו להדליק בעצמו ולא לצאת בשל אשתו - ש"א שחיוב לברך כשרואה אח"כ נר חנוכה (מ"ב ב' ז')	ידליק ויברך או ישתתף בפרוטה אם אינו יודע בבירור שאשתו מדלקת - ונכון להדליק בעצמו אפי' אשתו מדלקת עליו (מ"ב ב' ז')	החיוב להדליק נר חנוכה כשאשתו מדלקת בביתו
דמעיקר הדין נר אחד לבית - דהוה כמשתתף בפרוטה (מ"ב ג')	אין צריך ליתן כל ההוצאות השמן - ויכול להקנות ע"י קנין חלק בשמן במתנה במקום פרוטה (מ"ב ג' שע"צ ט')	דע"ז מקנה ל"י חלק בשמן (מ"ב ג')	ישתתף בפרוטה - וי"א דצריך הבעה"ב להוסיף שמן יותר מהשיעור שבבב"ד (מ"ב ג')	צורת השיתוף כשמשתתף בשמן לנר חנוכה
שרק בפתח פתוח איכא חשדא שיאמר שלא הדליק (מ"ב ז')	כשיש לו רק חדר בפני עצמו יכול להשתתף בפרוטה או לסמוך על ביתו (מ"ב ז')	שלא יחשדהו שלא הדליק נר חנוכה כיון שרואין אותו נכנס ויוצא בו (מ"ב ה' ט')	ידליק בפתחו אפילו אוכל על שלחן בעה"ב ואפילו אשתו מדלקת בביתו (ש"ע א' מ"ב ה')	החיוב לאכסנאי להדליק שיש לו פתח פתוח לעצמו או חדר בפני עצמו בזמן הגמרא
-	למ"א אין להחמיר כשאין לו חדר בפני עצמו (מ"ב ז')	חשדא שמי יודע אם יש לו אשה שמדלקת עליו - דמנהג כהנים דכל אחד מדליק (מ"ב ז')	י"א שצריך להדליק בעצמו בכל גוני - ולא מהני להשתתף בפרוטה (מ"ב ז')	החיוב לאכסנאי להדליק בזמננו שמדליקין בפנים בבית
דמדליק רק מטעם חשדא (מ"ב ח')	כשמדליקין עליו בביתו לא יברך (מ"ב ח')	דכיון דמדליק בעצמו בוודאי אינו משתתף בפרוטה וכל עליו חובת הדלקה מדינא (מ"ב ח')	כשאין מדליקין עליו בביתו צריך לברך (מ"ב ח')	אכסנאי לברך על הדלקה כשחיוב להדליק מטעם חשד
דמקום אכילתו עיקר (מ"ב י"ב)	כשאין עיקר אכילתו בביתו ידליק במקום אכילתו (ש"ע א')	שדומה למי שעומד ברחוב בשעת הדלקה שאין לו שייכות לאותו מקום כ"כ (ט"ז סק"ב)	כשאוכל אצל חבירו וכדו"ק באקראי ולך לביתו או יצוה שתדליק עליו בביתו (מ"ב י"ב)	להדליק הנרות חנוכה בביתו כשאוכל סעודתו אצל חבירו וכדומה
המחבר לשיטתו - שאין לגדול חיוב מצד הדין (מ"ב י"ג באה"ל לעיל)	להמחבר שרק אחד מדליק בביתו שמוסיף והולך לא ידליק הקטן בפני עצמו - וי"א אפילו לדין אין צריך הקטן להדליק (מ"ב י"ג)	דקטן בכלל כל אחד שמדליק לעצמו (מ"ב י"ג)	לדין שכל אחד מהדר להדליק בעצמו וי"א רק כשיש לו בית בפני עצמו (מ"ב י"ג)	חיוב הדלקת נר חנוכה לקטן שהגיע לחינוך
לשיטת המחבר תרע"ז דס"ל כשמדליקין בביתו אין צריך לברך על הראיה (מ"ב י"ד)	למ"ב לא יברך כשמדליק	דחיוב לראות הנרות (רמ"א ג')	י"א דצריך להדליק ולברך (ש"ע ג')	החיוב להדליק כשהוא במקום שאין שם ישראל (מגורה) כשאשתו מדלקת עליו בביתו
דכיון דפטרותו ע"י הדלקת אשתו לאו כל כמיניה לומר אינו רוצה לצאת בשל אשתי (מ"ב ט"ז)	י"א שלא ידליק בברכה, וטוב יותר להדר לצאת הברכה ע"י שישמע מאחר ויענה אמן (מ"ב ט"ז)	שע"י שמכוין לא לצאת אינו יוצא וליכא ברכה לבטלה ולמ"ב שאז בודאי לא יצא (מ"ב ט"ז ט"ז)	לרמ"א יכול להחמיר ובלבד שיכוון מחשבתו קודם שעת הדלקה שאינו רוצה לצאת בשל אשתו ולמ"ב ישער להדליק קודם שאשתו מדלקת (רמ"א ג' מ"ב ט"ז)	להדליק בברכה כשאשתו מדלקת בביתו
דהוקצה למצותו ואסור להנות ממנו (מ"ב י"ח)	מהנותר מהשמן הצריך לשיעור (ש"ע ד')	שאינו אסור רק השיעור ולי"א מסתמא הקצה כל השמן שנתן (מ"ב י"ז)	אם נתן יותר שמן מהשיעור וי"א רק אם הותנה לכתחילה שלא לאסור אלא כשיעור (מ"ב י"ז)	ליהנות מן השמן הנותר מנר חנוכה
דהיישין לתקלה שמא יבא להדליק וליהנות הימנו (מ"ב י"ט)	מהנותר ביום שמיני אסור להניח להדליק ממנו לשנה הבא אפילו נתנו בכלי מאוס (ש"ע ד' מ"ב י"ט)	דזה מצותו (מ"ב י"ז)	מהנותר באחד מהימים, שיכול להדליק ממנו בלילות אחרות (מ"ב י"ז)	להדליק נר חנוכה משמן הנותר הצריך לשיעור הדלקה
דהיישין לתקלה שמא יבא להדליק וליהנות הימנו (מ"ב י"ט)	לא יניחו להדליק ממנו לשנה הבא אפילו נתנו בכלי מאוס (ש"ע ד' מ"ב י"ט)	שהרי הקצה למצותו	עושה לו מדורה בפני עצמו	הנותר ביום שמיני מן השמן הצריך לשיעור הדלקה
כמו בכל איסור הרבנן (מ"ב כ')	י"א שאין להוסיף עליו כרי לבטלו (ש"ע ד')	ככל איסור שבטל בששים - שס"ל בכל איסור דרבנן יכול להוסיף ולבטלו (מ"ב כ')	בטל בששים - וי"א שיכול להוסיף עליו ולבטלו (ש"ע ד' מ"ב כ')	הנותר מהשמן הצריך לשיעור הדלקה ונתערב בשמן אחר

הטבלאות אלו הם בפרושה לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה, לומד נכבד! - הגנו זה להבהיר שהטבלאות אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהטבלאות, - או שיש לו איזה אהרה או הערה, נא שיואל בטובו להודיענו מזה, ולזכות את הרבים, ואי"ה במהדורא הבא יתוקן כהלכתו. הגהות אלו יתקבלו ע"י הפעק"ס בכל הכבוד, הנהלת המפעל

דיני נר של שבת קודם לנר חנוכה - סימן תרע"ח

האופן / הדין	יעשה	הטעם	לא יעשה	הטעם
כשיכול לקנות נר לחנוכה או לשבת	יקנה נר לשבת - לרוב אחרונים אפי' בומן הוזה (ש"ע א' מ"ב ב')	כפני שלום בית - דאם ידלק לנר חנוכה אפור להשתמש לאורו (ש"ע ז')	י"א דבומן הוזה שמדליקו בפנים יקנה לנר חנוכה (מ"ב ב')	שהרי לא ישב בחושך, והשוב כשעת סכנה דמניחה על שלחנו (מ"ב ב')
כשיש לו כמה נרות	יהדר להדליק שני נרות לשבת (מ"ב א')	שראו שיהיה שני נרות נגד זכור ושמור (מ"ב א')	בשעת הדחק ידליק רק אחד לשבת והשאר לנר חנוכה (מ"ב א')	כדי להיות מן המהדרין הנזכר בגמרא (ש"ע ז' ג')
כשיש לו נר לשבת ויכול לקנות רק נר חנוכה או יין לקידוש היום	יקנה לנר חנוכה - וקידוש יכול לעשות על הפת (ש"ע א' מ"ב ו')	משום פרסומי ניסא וקידוש על היין דרבנן (ש"ע א' מ"ב ו')	לא יקנה יותר מנר אחד כדי לקנות מהמותר יין לקידוש (מ"ב ה')	שע"פ מקיים כעיקר המצוה (מ"ב ז')
כשיכול לקנות נר חנוכה או יין להבדלה או לקידוש	יקנה לנר חנוכה (רמ"א א')	משום פרסומי ניסא (ואפשר להבדיל בתפילה) (מ"ב ז')	כשיש לו יין לקידוש או להבדלה לא יקדש עליו רק ישאר לו להבדלה	שקידוש אפשר על הפת משא"כ הברלה
כשיכול לקנות רק פת לשבת או נר לשבת או נר נר חנוכה	יקנה פת (מ"ב ד')	דקניית פת דוחה אפילו נר שבת דכלי פת אין כלום (מ"ב ד')	להב"ח יקנה נר (באה"ט ב')	פרסומי ניסא

דיני הדלקת הנרות ערב שבת - סימן תרע"ט

האופן / הדין	יעשה	הטעם	לא יעשה	הטעם
הדלקת נרות חנוכה	ידליק קודם נרות שבת (ש"ע א')	לצאת הו"א שאם ידליק של שבת קודם אוסר עליו מלאכה (מ"ב א')	לא ידליקו קודם פלג המנחה (מ"ב ב')	שאם הדליק נר חנוכה קודם פלג המנחה צריך לכבותה ולחזור ולהדליקה (סי' תרע"ב שע"צ ד')
להדליק נרות חנוכה אחר שהדליק נרות שבת	איש שלא קיבל שבת כשהדליק הנרות שבת לרוב פוסקים (מ"ב א')	שס"ל דלא תליא קבלת שבת בהדלקת הנר (מ"ב א')	אשה לא תדליק בעצמה נרות חנוכה אחר הדליקה נרות שבת (מ"ב א')	דהמנהג שמקבלת שבת בסתמא ע"י הדלקתה (מ"ב א')
אשה שכבר הדליק נרות שבת מהו לברך על הנרות	יכולה לברך שעשה נסים וכן שהחיינו ביום ראשון (מ"ב א')	דלא גרעא מרואה נרות אצל אהרים (ש"ע ז' ג')	לא תברך להדליק רק המדליק בשבילה יברך הברכה להדליק בשבילה (מ"ב א')	אע"פ שאסור לומר לאחר לעשות מלאכה אחר שקיבל שבת אפי"ה יוצאת בהדלקה שנולקת בשמן שלה (פרמ"ג אי"א סק"א)
המדליק ערש"ק בעוד היום גדול הנרות חנוכה	צריך ליתן שמן עכ"פ בנר אחר שידליק חצי שעה אחר צאה"כ (מ"ב ב')	דחצי שעה אחר צאה"כ הוא זמן המצוה (מ"ב ב')	לא ידליק קודם פלג המנחה (מ"ב ב')	שאם הדליק נר חנוכה קודם פלג המנחה צריך לכבותה ולחזור ולהדליקה (סי' תרע"ב שע"צ ד')

דיני לא להניח הנרות סמוך לפתח בליל שבת - סימן תר"פ

האופן / הדין	יעשה	הטעם	לא יעשה	הטעם
הניח הנרות סמוך לפתח	יתן שום דבר לחוץ בין הנרות לפתח - ובשבת צריך שמירה יתירה ע"ז (ש"ע א' מ"ב א')	שהרוח לא יכבה הנרות כשפותח הדלת (ש"ע א')	אם לא נתן שום דבר לחוץ אסור לפתוח הדלת (מ"ב ג')	שמה יכבה הנרות
הניח הנרות אחורי הדלת קבוע ככותל	יכול לפתוח הדלת כדרכו (רע"ז מ"א א')	שאין הנר נגד הדלת ואין חשש שיכבה הרוח (רע"ז מ"א א')	לא יפתח הדלת בחזקה (רע"ז מ"א א')	שמה תהי' הדלת נוקשת על הנרות ויכבה הנרות (רע"ז מ"א א')
להניח המנורה בבית החורף	כשיש בית לפני בית החורף יכול להדליק שם (מ"ב ב')	דאין לחוש לכיבוי דאפילו יכבה בפתחתו אין זה פסיק רישא (מ"ב ב')	כשפתח בית החורף מכוון נגד פתח הבית הפתוח לרחוב לא יפתח פתח בית החורף כשפתח הבית פתוח (מ"ב ב')	כיון שמכוון הפתחים יש חשש כיבוי (מ"ב ב')
לקבוע הנרות בדלת עצמה אחורי הדלת	בנר שעוה וחלב מותר - ויש מי שמתיר אפילו בשמן (ש"ע ב' שע"צ ד')	דלא שייך מקרב השמן לנר - דס"ל פסוק רישא דלא ניהא ל' מותר לכתחילה (ש"ע ז' ד')	יש מי שאוסר בנר של שמן וכן ההלכה (ש"ע ב' מ"ב ה')	דפסיק רישא שמקרב או מרחיק השמן מהנר הו"ל מכבה או מבעיר (מ"ב ד')

דיני הבדלה בנר חנוכה במוצאי שבת - סימן תרפ"א

האופן / הדין	יעשה	הטעם	לא יעשה	הטעם
להבדיל לבדרך בורא מאורי האש על הנרות שמדליקות לנר חנוכה	עדיף טפי להבדיל עליו קודם שידליקו לשם חנוכה (מ"ב א')	כיון דעביר בה מצוה חדא ליעבר בה מצוה אחרייתא (מ"ב א')	נהגים להדליק נר חנוכה תחילה - ושוב אי אפשר להבדיל עליו (מ"ב א')	דק"ל דלאחר האפוקי יומא עדיף טפי - שאין נהנים לאור נר חנוכה ואין מברכין על נר הבדלה עד שיאותר לאורו (ש"ע א' מ"ב א')
להדליק נר חנוכה מוצש"ק קודם הבדלה למוחבר ורמ"א	ידליק נר חנוכה קודם (מ"ב ב')	דלאחר יציאת השבת עדיף טפי וגם בהדלקה יש פרסומי ניסא (מ"ב ב')	כששכח לומר אתה חוננתני לא ידליק קודם שאומר המבדיל בין קודש לחול (מ"ב ב')	שאסור לעשות שום מלאכה עד שמבדיל בתפילה או שאומר המבדיל בין קודש לחול
להדליק נר חנוכה מוצש"ק קודם הבדלה למ"ב	בביה"כ ידליק קודם - ובבית יכול להדליק קודם אם רוצה (מ"ב ג')	שאין לשנות המנהג שנהגו בישראל - שיש שסוברים כן (מ"ב ג')	בבית יכול להבדיל קודם - ועכ"פ לא ידליק קודם שאומר איזה הבדלה (מ"ב ג')	שיש סוברים דמוצת הבדלה קודם שתדיר קודם - ואסור לעשות מלאכה קודם שאומר שום דבר המבדיל (מ"ב ג')

הטבלאות אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה, ולהלכה למעשה צריכים לעיין בפנים המשנה ברורה, לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר שהטבלאות אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהטבלאות, - או שיש לו איזה הארה או הערה, נא שיואל בטובו להודיענו מזה, ולזכות את הרבים, ואי"ה במהדורא הבא יתוקן כהלכתו. הגהות אלו יתקבלו ע"י הפעק"ס בכל הכבוד, הנהלת המפעל

נוסח ברכת על הניסים

כל שמונת ימי חנוכה אומר על הניסים בבה"מ בברכת הארץ ובתפלה בברכת מודים, ומי"מ בדיעבד אם אמר עה"נ בעבודה והשלים תפלתו א"צ לחזור, ובברכה מעין שלש אין מזכירין של חנוכה ופורים. ויאמר ועל הניסים בוי"ז הן בתפלה הן בבהמ"ז. כשעמדה עליהם יש לדלג תיבת עליהם דהא אח"כ אומר על עמך ישראל, אח"כ אומר ועל עמך ישראל. להשכיחם תורתך ולא יאמר מתורתך במ"ס. צ"ל שמונת ימי חנוכה אלו להודות.

שכח לומר על הניסים מה יעשה?

אם לא אמר על הניסים אין מחזירין אותו בין בחול בין בשבת, ומיהו אם נזכר באותה ברכה כל זמן שלא הזכיר את השם אפילו נזכר בין אתה להשם חוזר. ויא"כ כששכח על הניסים בברכות המזון כשמגיע להרחמן יאמר הרחמן יעשה לנו נסים ונפלאות כשם שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה בימי מתתיהו, וה"ה שיאמר כן בתפלה אחר גמר התפלה דרך בקשה קודם יהיו לרצון, וכן בפורים, ובר"ח שבחנוכה יאמר זה אחר הרחמן הוא יחדש.

סדר התפלה בחנוכה

כל שמונת ימי חנוכה גומרין את ההלל, ואחר ההלל אומרים חצי קדיש. מי שהוא אבל בשחרית אין מתפלל לפני העמוד ובערבית מתפלל דמתפלל בר"ח ג"כ ערבית. ויא שאין אומרין הלל בבית אבל, והאבל בעצמו לכו"ע לא יאמר הלל. אין אומרים אל ארך אפים בבי' וה' בחנוכה ויה"ר אחר ס"ת, וקורין בקרבנות הנשיאים ואחר הקריאה אומרים ח"ק. אם טעו וקראו ביום שני של חנוכה פרשת נשיא ג' וכיוצא עלתה להם.

סדר הקריאה לשבת חנוכה

בשבת שבתנוכה מוציאין ב' ספרים, באחד קורא בפרשת השבוע שבעה קרואים לפחות ואומר ח"ק, ובשני קורא בשל חנוכה, ואם הוא יום א' של חנוכה מתחיל מויהי ביום כלות, ויקרא רק נשיא אחד דיום ההוא לבד, וכן בר"ח שבחנוכה קורים להרביעי רק נשיא אחד לבד של אותו היום דהיינו יום הששי, ואם ר"ח טבת שני ימים קורא ביום ב' דר"ח שהוא ז' דחנוכה נשיא הז' לבד. ומפטיר רני ושמחי, ואם חלו בו ב' שבתות מפטיר בב' במלכים בנרות דשלמה. ואם חל חתונה בשבת זו בין בראשון בין בשני מפטירין בשל חנוכה, ואפילו לצרף איזה פסוקים משוש אשיש ג"כ אין נכון דאין מדלגין מנביא לנביא.

סדר הקריאה לשבת ר"ח וחנוכה

אם חל ר"ח טבת בשבת מוציאין ג' ספרים, וקורין ו' בפרשת השבוע, וה"ה אם רוצים לקרות בה יותר ג"כ שרי והעיקר דבין כולם לא יפחות משבעה, וה"ה דשרי לקרות ה' גברי בפרשת השבוע, כשגומר פרשת השביעי מניחין הס"ת הב' ואין אומרין קדיש, רק מגביהין הראשונה וגוללין אותה ופושטין השניה וקורא בה, וכשאומרין קדיש על השניה מניחין השלישית אצלה. ובשני קורא אחד בשל ר"ח ומתחיל וביום השבת. ובג' קורא מפטיר בשל חנוכה ומפטיר רני ושמחי.

סדר הקריאה לר"ח טבת

אם חל ר"ח בחול מוציאין ב' ספרים, וקורין באחד ג' בשל ר"ח, מתחיל פ' התמיד כהן עד רביעיית ההין, לוי עד ונסכה, ישראל עד ונסכו, והרביעי קורא בס"ת השני בשל חנוכה.

טעה וקרא רביעי של ר"ח מה יעשה?

אם טעה החזן וקרא ד' בשל ר"ח אם לא הוציאו ספר ב', וה"ה טעה ונזדמן בשבת חנוכה, א"צ לקרות יותר, ואפילו אם נזכרו בתחילת קריאת הרביעי אין לומר שרביעי עצמו יקרא בס"ת זו בשל חנוכה קודם שיחתום בפרשת ר"ח, אלא יחתום ויברך ויבוא חמישי אחריו ויקרא בס"ת השניה אם הוציאו בשל חנוכה ויאמר קדיש אחריו, ואם אמר קדיש אחר הרביעי לא יאמרנו אחר החמישי. וצריך לברך על קריאת ר"ח לפניו ולאחריה.

טעה והתחיל בשל חנוכה מה יעשה?

אם טעה והתחיל לקרות בשל חנוכה צריך להפסיק לקרות בשל ר"ח, ויא דאין צריך להפסיק אלא קורא כהן בשל חנוכה ואח"כ יקרא לאחרים בשל ר"ח. ויא דאם לא קרא עדיין ג' פסוקים בשל חנוכה יפסיק באמצע ויקרא בשל ר"ח, מ"מ הרבה אחרוני' הורו להלכה דכיון שהתחיל בשל חנוכה צריך לגמור כהן בשל חנוכה בס"ת זו ואח"כ יקראו הג' בס"ת אחרת בר"ח, והתחלה נקרא משהתחיל לברך הברכה דהיינו שאמר ברוך אתה ד', אבל אם לא התחיל לברך אף שנזדמן בידם אותה שהוא מתוקן לחנוכה אין לו לחוש לזה לכו"ע, ויגלוה ויקראו בס"ת אחרת שהוציאו לשם ר"ח. ובר"ח טבת שחל בשבת שצריך להוציא ג' ספרים ועניני חנוכה קורין בשלישית כנ"ל, אם טעו וקראו בשני בשל חנוכה ובשלישית בשל ר"ח מ"מ קורין ההפטר בשל חנוכה משום פרסומי ניסא, ומי"מ בדיעבד אם קראו הפטרה של ר"ח השמים כסאי יצאו. מי שיש לו יא"צ בחנוכה לא יחשוב לפי ימי החנוכה אלא לפי ימי החודש שהרי לפעמים ר"ח טבת יום א' ולפעמים שני ימים.

היכי תמצא שביום חול יקראו חמשה עליות לתורה?

לימודי שלחן ערוך אר"ה עם משנה בחירה

כל הזכויות שמורות
 המכון ללימודים שלחן ערוך אר"ה
 © מהדורה ומהדורה

דיני על הנסים בחנוכה - סימן תרפ"ב

האופן / הדין	יעשה	הטעם	לא יעשה	הטעם
לומר על הנסים בברכהמ"ז	אומרה בברכת הארץ (ש"ע א')	דכולה מלתא דחנוכה עקרה הודאה היא (מ"ב ב')	בברכת מעין שלש אין מזכירין חנוכה ופורים (מ"ב ב')	שאין הודאה בברכה זו ולא תקנו חז"ל לומר על הנסים אלא בברכת הודאה
לומר על הנסים בתפלה	בברכת מודים (ש"ע א')	דכולה מלתא דחנוכה עקרה הודאה היא (מ"ב ב')	-	-
שכח לומר על הנסים	אם נזכר באותה ברכה כל זמן שלא הזכיר השם חזרו (ש"ע א')	שעדיין באמצע אותה ברכה	אפילו בשבת כשמחוייב לאכול כששכח לגמרי אין צריך לחזור (ש"ע א' מ"ב ג')	דלאו דאורייתא נינהו
שכח לומר על הנסים ונזכר אחר שגמר השם	י"א דבברכהמ"ז אומרו בהרחמן - וכשהל ר"ח אומרו אחר הרחמן דר"ח - ובתפלה קודם יהיו לרצון דרך בקשה (רמ"א א' מ"ב ד')	דר"ח תדיר מחנוכה (מ"ב ד')	כששכח לגמרי אין צריך לחזור (מ"ב ג')	דלאו דאורייתא נינהו
הנוסח בעל הנסים	יאמר ועל הנסים בוי"ו הן בתפילה הן בברכהמ"ז (מ"ב א')	דהמשך לברכת הודאה שהתחיל בה	לא יאמר כשעמדה "עליהם" א"כ אומר "ועל עמך ישראל" (מ"ב א')	דהא אומר אח"כ על עמך ישראל (מ"ב א')
אמירת על הנסים במוסף	אומרו גם במוסף של שבת ושל ר"ח אע"פ שאין מוסף בחנוכה (ש"ע ב')	דיום הוא שנתחייב בארבע תפילות (מ"ב ו')	אם לא אמרו אין מחזירין אותו (מ"ב ו')	דלאו דאורייתא הוא (מ"ב ג')
הנוסח ועשית עמהם נסים	יאמר הנוסח ועשית עמהם נסים - וי"א שיכול לומר כשם שעשית (ש"ע ג')	דבדבר הודאה הוי לשעבר - דבשביל הציבור יכול לבקש צרכיו גם בגי' אחרונות (ש"ע ג' מ"ב ז')	י"א שלא יאמר הנוסח כשם שעשית (ש"ע ג')	י"א דלא ישאל אדם צרכיו בגי' ראשונות וגי' אחרונות ועיקר הטעם דדבר הודאה לשעבר (מ"ב ז')
הנוסח להשכיחם תורתך	יאמר להשכיחם תורתך - שמונת יום חג חנוכה אלו להודות (מ"ב ח')	כמו שמוכר היום בכל יו"ט את יום חג הפלוני הזה	לא יאמר מתורתך (מ"ב ח')	שרצו להשכיחם כל התורה ולא רק חלק ממנה

דיני דברים האמורים בחנוכה - סימן תרפ"ג

האופן / הדין	יעשה	הטעם	לא יעשה	הטעם
הלל בימי חנוכה	כל שמונת ימי חנוכה גומרים ההלל (ש"ע א')	שבכל יום נוסף נר חדש (מ"ב א')	אבל בעצמו לא יאמר הלל (מ"ב א')	שיש אומרים שאין אומרים בביתו ע"כ בעצמו לא יאמר (מ"ב א')
אבל להתפלל לפני העמוד בימי חנוכה	בערבית (מ"ב א')	דבר"ח ג"כ מתפלל ערבית (מ"ב א')	שחרית (מ"ב א')	דיש הלל דאמירתו בשמחה והאבל אין לו שמחה
אמירת הלל בבית האבל בימי חנוכה	לא י"ר אומרים ולמג"א טוב שכל אחד יאמר בביתו (מ"ב א' ש"ע א')	-	להפרי"ח לא יאמרו (מ"ב א' ש"ע א')	-
כל שמונת ימי חנוכה	גומרין את ההלל (ש"ע א')	שבכל יום נוסף נס חדש וי"א כיון שחלוקין בנרותיהם הו"ל כפרי חגג וי"א כיון שהקריב כל יום נשיא אחר (מ"ב א' בית יוסף)	אין אומרים, תחנון, צו"צ, למנצח, צדוק הדין, היה"ר אחר קריאת ס"ת, מזמור לאסף (רמ"א א' מ"ב א')	שחנוכה כעין יו"ט מאחר שאומרים בו הלל (באה"ט א')

הטבלאות אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה, לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר שהטבלאות אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהטבלאות, - או שיש לו איזה אהרה או הערה, נא שיואלל בטובו להודיענו מזה, ולזכות את הרבים, ואי"ה במהדורא הבא יתוקן כהלכתו. הגהות אלו יתקבלו ע"י הפעק"ס בכל הכבוד, הנהלת המפעל

כל הזכויות שמורות
אסוף למעשים מילדות
© שהתחלת המפעל

דיני סדר קריאת התורה בחנוכה - סימון תרפ"ד

האופן / הדין	יעשה	הטעם	לא יעשה	הטעם
התחלת קריאת פרשת נשיאים בימי חנוכה	למחבר בברכת כהנים (ש"ע א')	שנעשה הנס ע"י כהנים (מ"ב ב')	לרמ"א י"א ביום כלות משה וכן נוהגים (רמ"א א')	הפרשה לפני סדר קרבנות הנשיאים
הקריאה של העולה ראשון (כהן) ביום ראשון	למחבר יקרא עד "לפני המזבח" או "לחנוכת המזבח" ולרמ"א עד ביום הראשון (מ"ב ג')	שגם הראשון (כהן) יקרא בסדר היום (מ"ב ג')	לא קרא להראשון (כהן) עד ואני אברכם שהמנהג טעות וצריך לבטלו (מ"ב ג')	שהשלשה שעולים לתורה צריכין שיקראו בסדר היום (מ"ב ג')
הקריאה להעולה לתורה לשני (לוי) ביום ראשון	למחבר עד ביום הראשון (ש"ע א')	דעד יום ראשון ג"כ מפרשת נשיאים (מ"ב ג')	ולרמ"א מתחיל ביום ראשון - עד מלאה קטורת (רמ"א א')	דשביום הראשון עיקר קריאת היום - שהשלישי ג"כ יעלה בסדר היום
הקריאה להעולה לתורה לשלישי (ישראל) ביום ראשון	למחבר יקרא כל הפ' ביום הראשון (ש"ע א')	שכל העולים קראו בסדר היום	לרמ"א מן פר אחד עד וביום השני (רמ"א א')	שגם השני יקרא בעיקר קריאת היום
הקריאה ביום שני	למחבר הראשון (כהן) עד פר אחד, והשני (לוי) עד ביום השלישי, (ישראל) חוזר וקורא ביום השני עד ביום השלישי (ש"ע א')	שכל העליות תהיה בקריאת היום	לרמ"א השלישי (ישראל) קורא ביום שלאחריו דהיינו ביום השלישי (רמ"א א')	שעדיף שיקראו השלישי ממה שלא קרא הראשון והשני
הקריאה ביום השמוני או שטעו בשאר ימים ביום הקריאה	מתחילין ביום השמיני והראשון והשני (כהן ולוי) קורין ביום השמיני והשלישי (ישראל) גומר עד כן עשה את המנוחה (ש"ע א')	כדי להשלים חנוכה בפ' הגרות (טור)	אינו חוזר לקרות כשטעו בימים כגון שקרא ביום שני הפ' נשיא שלישי (מ"ב ג')	דאין קפידא בימים (מ"ב ג')
הקריאה בשבת חנוכה	מוציאין שני ספרים ובספר שני קורא בשל חנוכה באותו היום לבד (ש"ע ב' מ"ב ו')	ככל יו"ט קורא בספר שני בקרבנות היום - וקורא רק באותו יום שאין סברא להוסיף מיום המחרת כמו בחול שצריך מטעם ג' עליות	לא יפחות בקריאת פרשת השבוע משבע הקרואים (מ"ב ה')	כמו בכל שבת המנהג שקורין שבעה קרואים ואח"כ מפטיר
הפטורה בשבת חנוכה הראשון - וכשיש גם חתן	מפטיר בשל חנוכה רני ושמחי (ש"ע ב')	שהוא מענין חנוכה ע"ש ראיתי והנה מנורת זהב דכל מקום ההפטורה בענין המפטיר	וכשיש גם חתן בשבת ראשון אין מפטירין בשוש אשיש מענינא דחתן (מ"ב ח')	דפרסומי ניסא עדיף (מ"ב ח')
הפטורה בשבת חנוכה השני וכשיש גם חתן	מפטיר במלכים בנרות שלמה - וכשיש חתן י"א שמפטיר בשוש אשיש (מ"ב ח')	מענין חנוכה - שכבר הפטירו בחנוכה בשבת חנוכה הראשון (מ"ב ח')	י"א דאפילו יש חתן בשבת שני אין דוחין הפטורה דחנוכה (מ"ב ח')	דפרסומי ניסא עדיף (מ"ב ח')
שבת חנוכה שחל ב"ח (הקריאות והקדיש)	מוציאים ג' ס"ת וקורא בראשון בפ' השבוע - ובהשני ר"ח - שלישי ומפטיר בחנוכה (ש"ע ג')	ש"ח תדיר ומפטיר בחנוכה שתדיר אינו דוחה פרסומי ניסא וגם שקרא בחנוכה באחרונה (מ"ב י"א)	אין אומרים הקדיש עד אחר הקריאה בס"ת השני (מ"ב ט')	שלעולם אומרים הקדיש קודם הקריאה של האחרון המפטיר שיעלה הקדיש גם על הס"ת האחרון (מ"ב ט')
שבת חנוכה שחל ב"ח (העליות לתורה)	יכול לקרות בס"ת ראשון מה' גברי ולמעלה אפילו יותר משבעה (מ"ב ט' שע"צ ט')	שבקריאת שבת יכולים להוסיף	לא יפחות משבעה עליות א"כ בס"ת הראשון לא יפחות מה' עליות (שע"צ ט')	כדי שתהי' עכ"פ שבעה עליות (מ"ב ט')
ר"ח שחל ביום חול של חנוכה	מוציאים ב' ס"ת וקורין ג' ב"ח ואח"כ חנוכה אחד של אותו (ש"ע ג')	ד"ח תדיר ותדיר קודם (מ"ב י')	הבעל קורא אינו חוזר ואומר הפסוק ואמרת להם כמו בכל ר"ח שחל בחול (מ"ב י"ב)	דכיון דבקריאת ר"ח יש רק ג' עולים, הכהן עד רביעית ההין, לוי עד ונסכה, ישראל עד ונסכה, והרביעי בחנוכה (מ"ב י"ב)
חל ר"ח חנוכה וטעה החזן ויקרא ד' גברי ב"ח	אם הוציא כבר ב' ס"ת יקרא אח"כ בשל חנוכה - אפילו נזכרו באמצע הקריאה הרביעי (ש"ע ג' מ"ב י"ד)	מפני פגם של הס"ת השני - דאין מדלגין בתורה בשני ענינים (ש"ע ג' מ"ב י"ד)	אם לא הוציא ס"ת שני לא יקרא בחנוכה - אפילו נזכרו בתחילת קריאת הרביעי (ש"ע ג' מ"ב י"ד)	שאין מוסיפין ב"ח מד' קריאות, ואין משגיחין בחנוכה ד"ח עיקר - דאין מדלגין בתורה בשני ענינים (מ"ב י"ד ט"ז)
לומר הקדיש אחר הקריאה ר"ח בימי חנוכה	אחר כל הקרואים (מ"ב ט"ז)	שקריאת חנוכה מחובת היום אין אומרים קדיש להבדיל בין הקריאות שמעיקר הדין	לא יחזור לומר קדיש אם אמר אחר קריאת ר"ח או הרביעי (מ"ב ט"ז)	שבדיעבד קרא ד' גברי ב"ח ולא הוציא ב' ס"ת אינו קורא אח"כ א"כ חנוכה לא חשוב בחובה ממש
ר"ח בימי חנוכה וטעה וקרא של חנוכה קודם	למחבר יפסוק לקרות ב"ח ולא"ר אם לא קרא ג' פסוקים בחנוכה יפסוק (ש"ע ג' באה"ל ואם)	שככל מצוה האמורות על הסדר הסדר מעכב (אבודרהם)	למ"ב אין צריך להפסיק רק קורא כהן בשל חנוכה ואח"כ יקרא לאחרים ב"ח (מ"ב י"ז)	דלא נמצא כן בגמרא (מ"ב י"ז)
התחיל לקרות נקרא	משהתחיל הברכה ברוך אתה השם (באה"ל ואם)	שדוקא הברכה חשוב התחלת הקריאה	עד שהתחיל לקרוא אפילו שנודמן בידו המתקן לחנוכה (באה"ל ואם)	דאין פגם כיון שיקראו בה אח"כ (באה"ל ואם)
לקרות ההפטורה כשטעו וקראו למפטיר של ר"ח	יאמר ההפטורה של חנוכה (באה"ל ואם)	פרסומי ניסא (באה"ל ואם)	אין צריך לחזור אם קרא ההפטורה של ר"ח (באה"ל ואם)	דבדיעבד יצא (באה"ל ואם)

הטבלאות אלו הם בפרושי לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה, לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר שהטבלאות אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהטבלאות, - או שיש לו איזה הארה או הערה, נא שיואל בטובו להודיענו מזה, ולזכות את הרבים, ואי"ה במהדורא הבא יתוקן כהלכתו. הגהות אלו יתקבלו ע"י הפעק"ס בכל הכבוד, הנהלת המפעל

כל הזכויות שמורות
אחראי לתוכנית: מ"ד ור"ח
© שנת ה'תשס"ג

מאימתי אסור לאכול קודם הבדלה?

אסור לאכול שום דבר או אפילו לשתות יין או שאר משקין חוץ ממים משתחשן, ואפילו בספק חשיכה עד שיבדיל, וספק חשיכה הוא תיכף מששקעה החמה, ובסעודות גדולות של נשואין המנהג בכמה מקומות להקל ולישב בספק חשכה ובמקום הדחק יש על מי לסמוך ואין למחות בידו. ומ"מ לענין אכילת סעודה שלישית אם לא אכל מקודם בודאי צריך לאכול אפילו אחר שקיעה, ואפילו לשאר אכילה אם הוא תאב לאכול ולשתות ג"כ אין להחמיר עד חצי שעה שקודם צה"כ, ולאחר זה אסור להתחיל לאכול בסעודה גם משום ק"ש ותפלה, ואף אם הבדיל בתפלה אסור, ויש מפקפקין בזה. ודוקא כשלא התפלל ערבית, אבל אם התפלל ערבית אפילו אם התפלל מבע"י באופן המותר חלה עליו חובת הבדלה ואסור לאכול עד שיבדיל על הכוס.

החשיך באמצע סעודה האם מותר להמשיך לאכול?

אם היה יושב ואוכל מבעוד יום, ואפילו רק התחלה בעלמא שבידך ברכת המוציא מבע"י ונשתהה לאכול עד שחשכה, א"צ להפסיק אפילו משתייה, ואפילו לק"ש ותפלה א"צ להפסיק באמצע סעודתו כיון שהתחיל מבע"י, ואין להחמיר בזה להפסיק.

התחיל באיסור האם מותר להמשיך לאכול?

וכ"ז דוקא שהתחיל לאכול בהיתר, אבל אם התחיל באיסור פוסק ומבדיל, אך בלא"ה צריך לפסוק משום ק"ש של ערבית שהיא דאורייתא אם התחיל לאכול בתוך חצי שעה שקודם צה"כ, ואין לסמוך על קריאת השמש לבהכ"נ ונאפילו במקום שדרך לקרותו אלא אם רגיל לילך לבהכ"נ במו"ש. ואם הפסיק תוך הסעודה והתפלל אפשר דחלה עליו חובת הבדלה ואסור לאכול עד שיבדיל, ויש מפקפקין בזה, ועכ"פ כמה שאמר בתוך הסעודה תיבת ברוך המבדיל בין קודש לחול כדי שיוכל להדליק נר וכדו' בזה לבד בודאי לא חל עליו חובת הבדלה ומותר לגמור סעודתו. ואם היה יושב ושותה מבע"י ולא בתוך הסעודה וחשכה לו, ואפילו אם רק נעשה ספק חשיכה צריך להפסיק ולהבדיל וחזרו לשתותו.

אמרו בואו ונבדיל האם צריכים לחזור ולברך?

היו שותים בתוך אכילתן והתחלת אכילה היתה מבעוד יום ואמרו בואו ונבדיל, אם רצו לחזור ולשתות קודם הבדלה א"צ לחזור ולברך, אבל כשהיו עוסקים בשתייה לבד דצריך להפסיק כשחשכה אם אמרו בואו ונבדיל הסיחו דעתם מהשתייה, ואם רוצים לשתות עוד [אע"פ שאינם רשאים] צריכים לחזור ולברך, אבל אם לא אמרו בואו ונבדיל האיסור בלבד אין עושה הפסק והיסח הדעת.

המבדיל באמצע סעודה האם צריך לברך בפה"ג?

כשמפסיק להבדיל אפילו אם היה קבוע מתחלה לשתיה לבד דמחוייב להפסיק א"צ לברך בפה"ג על כוס של הבדלה, וגם ברכת המוציא א"צ לברך לכונ"ע כשחזרו לגמור סעודתו אחר הבדלה. וכ"ז כשלא אמרו בואו ונבדיל, וכשאמרו להט"ו צריך לברך בפה"ג על הכוס של הבדלה ולהמ"א אין צריך, וכשהיו עוסקים באכילה אף כשאמרו בואו ונבדיל א"צ לברך גם להט"ו,

ואצ"ל אם קאי באמצע אכילתו שא"צ מן הדין להפסיק ורוצה עתה להבדיל על היין שא"צ לברך עליו בפה"ג אם כבר בירך בפה"ג על היין שבתוך הסעודה או שלפני הסעודה, וכן אם מבדיל על השכר בתוך הסעודה א"צ לברך שהכל אפילו אם לא בירך כלל שהכל מתחלה שברכת המוציא פוטר אותה, וי"א שצריך, והעיקר כדעה א', ומ"מ טוב ליזהר לכתחלה שלא להבדיל בסעודה לא על השכר ולא על היין אם כבר בירך מתחלה על היין, ואם הוא מוכרח להפסיק ולהבדיל כגון שהיה עוסק מתחלה בשתייה לבד לא יברך.

האם מותר לשתות כוס של בהמ"ז בס"ג?

כשהיה אוכל וחשכה שא"צ להפסיק גומר סעודתו ומברך בהמ"ז על הכוס, ואינו טועמו עד אחר הבדלה כדי שלא יפגמו, ואח"כ מבדיל עליו, ואם יש לו שני כוסות מברך בהמ"ז על אחד ומבדיל על אחר, ומותר לשתות מהכוס אף שהוא קודם הבדלה, ומתפלל ואח"כ מבדיל על האחר, אבל כשאין לו אלא כוס אחד ואינו יכול לשתות ממנו עד אחר הבדלה יבדיל מיד קודם התפלה, אבל אין העולם נוהגין כן אלא מתפללין ואח"כ מבדילין. וכ"ז למי שנוהר תמיד לברך על כוס, אבל למי שמברך לפעמים בלא כוס אסור לו לשתות עתה מהכוס של בהמ"ז קודם הבדלה, ודוקא אם הוא כבר ודאי חשיכה, אבל אם הוא ספק חשיכה יכול לשתות מכוס של בהמ"ז אף מי שאינו נוהר תמיד לברך על הכוס.

עד מתי יכול להבדיל?

שכח ולא הבדיל במו"ש מבדיל עד סוף יום ג', ומ"מ לכתחלה יקדים להבדיל ביום א', ואסור לו לאכול קודם שיבדיל כיון דבידו הוא להבדיל, ובמוצאי יו"ט אין להבדלה תשלומין, וי"א דכל יום א' שאחר יו"ט יכול להבדיל.

המתענה לאחר השבת מה יעשה בהבדלה?

מי שמתענה ג' ימים וג' לילות וה"ה ב' ימים וב' לילות, ואפילו יום אחד ולילו, אף דיכול לקיים מצות הבדלה בעצמו אחר תענית מ"מ יותר טוב שישמע במו"ש הבדלה מאחרים, וה"ה דיכול להבדיל בעצמו ויתן לאחרים לשתות, וי"א דזה אינו מותר רק דוקא כשאחרים בעצמן אין יודעים לברך, ובמתענה שני ימים דלא יעבור הזמן טוב יותר שימתין ויבדיל לבסוף שני ימים משיבדיל מבע"י, ובמתענה ג' ימים דיעבור הזמן ולא יוכל לקיים הבדלה כלל, אם אין אחרים אצלו יכול להבדיל בשבת מבע"י אחר פלג המנחה, אפי' קיבל עליו התענית במנחה, ויתפלל ג"כ מעריב מקודם ולשתות, ולקבל אח"כ בדעתו התענית עליו ליאסר באכילה ושתייה מאותה שעה, ואפ"ה מותר לאכול ולשתות אח"כ, והתענית אינו מתחיל אלא מתחלת הלילה, ואפשר שגם בבין השמשות אבל לא מקודם, וה"ה כשמקבל עליו תענית של לילה ויום בשאר ימי החול ג"כ אין חל עליו חובת תענית מבע"י אף שכבר התפלל ערבית. מי שמתענה ב' ימים וב' לילות קודם ר"ה וולא היה לו במו"ש ממי לשמוע הבדלה, דאם היה לו טוב יותר לעשות כן ומבדיל בליל ג' ואירע בו ר"ה, יעשה הבדלה על כוס אחד וקידוש על כוס אחר, ולא יעשה שניהם על כוס אחד, וצ"ע אם יכול לומר אז המבדיל בין קודש לחול.

הגט כוס של שבע ברכות בס"ג האם מותרים לשתותו? בעצמך...

כל תוכנית שמורת המחזור לוחשתם מלידות עם משנה ברורה

זכות הלימוד

© סתתולת המסעל

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם מלי רשות
© מנהלת הספק

משנה ברורה
מן סימן רצט סעיף א עד סימן רצט סעיף ז

דפי סיכום

מחזור שנתיים

חלק ב'

כה כסלו

סימן רצ"ט

שלא לאכול ולא לעשות שום מלאכה קודם שיבריל - חלק א'

האופן / הדין	מותר	הטעם	אסור	הטעם
לאכול או לשתות שבת משתחשך קודם הבדלה בשלא היה אוכל או שותה מבעוד יום	מותר לשתות מים קודם הבדלה (ש"ע א')		אסור לאכול שום דבר או אפילו לשתות יין או שאר משקין משתחשך עד שיבריל (ש"ע א')	
לאכול או לשתות יין או שאר משקין שבת בין השמשות קודם הבדלה כשלא היה אוכל או שותה מבעוד יום	אם לא אכל מקודם שלש סעודות בוודאי צריך לאכול אפילו אחר השקיעה - וכן אפילו לשאר אכילה אם הוא תאב לאכול ולשתות ג"כ יכול לאכול עד חצי שעה קודם צאת הכוכבים והעולם נהגו כן ולדעת הט"ו מותר בכלל להתחיל כשהוא סמוך חשיכה (מ"ב א' שעה"צ א' ב')	כיון שהוא דבר מצוה יכול לסמוך על שיטת הר"זה וגם הרא"ש אפשר דטובר כן ואפשר עוד דאתי עשה דרבנן ודוחה ספק איסור דרבנן - דיכול לסמוך בוה על דעת השר"ע בוה דס"ל דעדיין לא התחיל זמן בין השמשות (שעה"צ ב' ג')	לדעת המ"ב אסור בספק חשיכה כמו משתחשך חמנו תיכף כששקעה החמה - ואפילו לא אכל שלש סעודות או שהוא תאב לאכול אסור להתחיל לאכול בסעודה חצי שעה קודם בין השמשות - וקשה מאד לסמוך על הט"ו להתיר בסמוך חשיכה ואין להקל מעיקר הדין בספק חשיכה (מ"ב א' באה"ל משתחשך)	
המנהג שבסעודות גדולות של נשואין להתחיל לאכול בספק חשיכה	במקום הדחק יש להקל ולסמוך על דעת הר"זה שמתיר להתחיל לאכול בספק חשיכה (באה"ל משתחשך)	במקום הדחק סומכין על הר"זה ואין למחות בידן ועוד לישב מנהגו מפני שהוא רק חשש דרבנן והוא במקום מצוה נקטו לקולא כר' יוסי דזמן דידה מאוחר מבין השמשות דר' יהודה (באה"ל משתחשך)	הבי"ח מתמה על זה (באה"ל משתחשך)	
להתחיל לאכול שבת כשהתפלל ערבית של מוצאי שבת מבעוד יום	להפרמ"ג אינו מוכרח דאסור (שעה"צ ה')	דלא דמי לקידוש דעל ידי הקבלה הוא שבת ואסור במלאכה שנתקדש היום אצלו ולכן חל עליו חובת קידוש מה שאין כן בהבדלה דעדיין לא חול הוא לשום דבר, ויש שמספקין גם לענין קידוש הוא מסתפק (שעה"צ ה')	אם התפלל ערבית אפילו התפלל מבעוד יום באופן שמותר להתפלל מבעוד יום כיוצא לדרך אסור לו לאכול עד שיבריל אף דהבדיל בתפלה (מ"ב א')	
להמשיך לאכול ולשתות שבת משתחשך כשהיה יושב ואוכל מבעוד יום קודם חצי שעה מצאת הכוכבים	אם התחיל מבעוד יום מותר להמשיך ואפילו רק התחיל בעלמא כגון שברך ברכת המוציא מבעוד ונשתתה לאכול עד שחשכה, וכן המנהג הפשט (ש"ע א' מ"ב ב')	כיון שהתחיל מבעוד יום דהיה בהיתר - דחשוב התחיל בהיתר (מ"ב ג')	אין להחמיר להפסיק באמצע הסעודה כשתחשך ואינו צריך להפסיק סעודתו אפילו לקריאת שמע ותפלה - וי"א דבוודאי חשיכה אפילו יושב ואוכל מבעוד יום פורס מפה ומבדיל וגומר סעודתו (ש"ע א' מ"ב ד')	שאם מפסיק באמצע נראה כמגרש המלך ודומה לזה דרשו במכילתא זכור ושמור שמרהו ביציאתו כאדם שאינו רוצה שילך אהבו מאצלו כל זמן שיכול - כיון שהתחיל מבעוד יום דהיה בהיתר - (מ"ב ד')
להמשיך לאכול ולשתות שבת משתחשך כשהיה יושב ואוכל אם התחיל בתוך חצי שעה שקודם צאת הכוכבים	אינו צריך לפסוק משום קריאת שמע של ערבית אם רגיל לילך לבית הכנסת במוצאי שבת (מ"ב ג')	שאם רגיל לילך לבית הכנסת לא חיישינן שישכח (מ"ב ג')	צריך לפסוק משום קריאת שמע של ערבית אם אינו רגיל לילך לבית הכנסת במוצאי שבת - ואין לסמוך על קריאת השמש לבית הכנסת אפילו במקום שדרך לקרות (מ"ב ג')	דקריאת שמע דאורייתא צריך להפסיק כשהתחיל באיסור (מ"ב ג')
להמשיך לאכול ולשתות שבת משתחשך כשהיה יושב ואוכל אם התחיל לאכול משעת שאסור להתחיל לאכול	למ"א למיד הבדלה מדרבנן אינו צריך להפסיק (שעה"צ ו')	כיון שכבר התחיל לאכול (שעה"צ ו')	צריך להפסיק, ואפילו טעימה בעלמא אסור קודם שמבדיל (מ"ב ג' שעה"צ ו')	למ"א למיד הבדלה דאורייתא דינו כג"ל בקריאת שמע וי"א דצריך להפסיק לכ"ע מטעם שאסור לטעום קודם הבדלה ולא מטעם שמה ישכח ולא יבריל אם כן מסתברא דאפילו בדיעבד צריך להפסיק (שעה"צ ו')
להמשיך לאכול מוצ"ש אם הפסיק תוך הסעודה ואמר המבדיל או התפלל ערבית	אם אמר תוך הסעודה ברוך המבדיל בין קודש לחול כדי שיוכל להדליק נר וכדומה בוודאי מותר לגמור סעודתו (שעה"צ ח')	דבוה לבר בוודאי לא חל עליו חובת הבדלה (שעה"צ ח')	אם הפסיק תוך הסעודה והתפלל אפשר דאסור לו לאכול עד שיבריל (מ"ב ד')	דאפשר דחל עליו חובת הבדלה על ידי התפלה (מ"ב ד')
להמשיך לשתות משתחשך כשהיה יושב ושותה וחשכה לו ולא היה בתוך הסעודה	מותר להמשיך לשתות מים אבל שאר משקין יכול לחזור לשתות אחר שמבדיל (ש"ע א' באה"ל צריך)	דמים מותר לשתות קודם שמבדיל	שאר משקין שאינם מים צריך להפסיק אפילו אם רק כשנעשה ספק חשיכה (ש"ע א' מ"ב ה')	דשתיה לאו דבר חשוב הוא שתועיל התחלתו מבעוד יום (מ"ב ה')
היו אוכלין ושותין מבעוד יום ואמרו בואו ונבדיל, לחזור ולברך כשרוצים לחזור ולשתות קודם הבדלה	י"א שצריכים לברך (ש"ע ב')	דס"ל כיון שאמרו בואו ונבדיל צריכין לחזור ולברך להט"ו והמ"א מטעם היסח הדעת דכיון שאמרו בואו ונבדיל אסתלק סעודתיהו אפילו אינם צריכין להפסיק ולהגרי"א הטעם דס"ל כה"י"א בסעיף א' שמצריך להפסיק כשחשכה (מ"ב ח' באה"ל ויש)	אינם צריכים לחזור ולברך - וכן ההלכה (ש"ע ב' מ"ב ח')	כיון שלא היו צריכין להפסיק אף שחשכה א"כ האמירה שאמרו בואו ונבדיל אינו מזיק לזה - דלא מבעיא לטעם הגרי"א כבר כתב הרמ"א דהמנהג כסברא ראשונה ואפילו להט"ו ומ"א הלא המחבר נקט לדעת הרמב"ם שהוא דיעה הראשונה בסתמא, ובלאו הכי ספק ברכות להקל (מ"ב ז' באה"ל ויש)
היו שותין מבעוד יום ואמרו בואו ונבדיל, לחזור ולברך ולשתות קודם הבדלה	צריכים לכ"ע לחזור ולברך אם רוצים לשתות עוד אפילו שאינם רשאים לשתות (מ"ב ז')	כיון דצריך להפסיק לשתות כשחשכה חשוב היסח הדעת מהשתיה (מ"ב ז')	אסורים לשתות קודם הבדלה (מ"ב ז')	

כל הזכויות שמורות
אסור להתייחס מלפני
© מנהלת הספק

משנה ברורה
מן סימן רצט סעיף א עד סימן רצט סעיף ז

דפי סיכום

מחזור שנתיים

חלק ב'

כה כסלו

סימן רצ"ט

שלא לאכול ולא לעשות שום מלאכה קודם שיברידל - חלק ב'

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
האיסור בלבד אין עושה הפסק והיסח הדעת (שעה"צ י"ד)	אינם צריכים לחזור ולברך אפילו שאסור להם לשתות (שעה"צ י"ד)			היו שותין מבעוד יום וחשבה להם ולא אמרו בואו ונברידל, לחזור ולברך ולשתות קודם הברלה
דס"ל אע"ג דבאכילה קי"ל דאפילו וודאי חשכה אין צריך להפסיק מימ כיון שאמרו בואו ונברידל צריכים להפסיק (מחצה"ש"ק ס"ק ה')	להמחצית השקל אסור להם לאכול וצריכים להפסיק אפילו דברכה אינם צריכים (שעה"צ י"ג)	שלא היסוח דעתם על ידי האמירת בואו ונברידל ואי לא היה רשאיין שוב לאכול על ידי האמירה זו היה חל עליהם שוב חובת הברלה והיה צריכין לחזור ולברך כהדין בערב שבת כשאמרו בואו ונקדש (מ"ב ז' שעה"צ י"ג)	מותר להם לאכול ולשתות (מ"ב ז')	היו אוכלין ושותין מבעוד יום ואמרו בואו ונברידל, לחזור ולאכול ולשתות קודם הברלה, להריעה שאינם צריכים לחזור ולברך
דיוצא בהברכה שבירך בתחילת השתיה הוא לא אסח דעתיהו מכוס של קידוש במה שאמרו בואו ונקדש (רע"א מ"ב כ"א)	למ"א אינו צריך לברך (באה"ל כשמפסיק)	כיון דצריך להפסיק כדי להברידל א"כ דינו כקידוש (באה"ל כשמפסיק)	להט"ז צריך לברך על הכוס של הברלה (באה"ל כשמפסיק)	היו שותין מבעוד יום, לברך על כוס שמברידל עליו בורא פרי הגפן כשמפסיק להברידל עליו ואמרו בואו ונברידל
דאינו צריך להפסיק להברידל מדינה (באה"ל כשמפסיק)	אין צריכים לברך אפילו להט"ז (באה"ל כשמפסיק)			היו אוכלין ושותין מבעוד יום, לברך על כוס שמברידל עליו בורא פרי הגפן כשמפסיק להברידל עליו ואמרו בואו ונברידל למ"ד שאינו צריך למברך על כוס הברלה לבד
שנפטר בברכת בורא פרי הגפן שברך כבר על שתיה הראשונה - כיון שאינו צריך להפסיק לאכול מן הדין - שברכת המוציא פוטרת אותה (מ"ב ט' י')	אם כבר בירך בורא פרי הגפן על היין שבתוך הסעודה או לפני סעודה אינו צריך לברך בורא פרי הגפן על כוס של הברלה ואפילו אם היה קבוע מתחילה רק לשתיה לבד דמחויב להפסיק וכ"ש אם קאי באמצע אכילתו - וכן הדין אם מברידל על שכר שאינו צריך לברך שהכל אפילו לא בירך כלל שהכל בתוך הסעודה - וכן עקר כדענה זו (ש"ע ג' מ"ב ט' י')	דס"ל דכוס של הברלה הוא נין בפני עצמו ואין שייך לסעודה - דס"ל דה"א זה לשטתו הי"א בסעיף ב' דס"ל שם בבואו ונברידל צריך להפסיק (מ"ב י' באה"ל י"ש)	י"א שצריך לברך על הכוס שמברידל עליו אפילו בירך עליו קודם הסעודה - ולהביאור הגר"א לה"א צריך לברך רק כשאמרו מתחילה בואו ונברידל - והיו באמצע הסעודה וכ"ש באמצע השתיה (ש"ע ג' באה"ל י"ש)	היו אוכלין ושותין או רק שותין מבעוד יום לברך על כוס של הברלה כשמפסיק להברידל ולא אמרו בואו ונברידל
די"א שצריך לברך על כוס הברלה אפילו בירך בופה"ג ברכה מקדם - דעיקר כדענה ראשונה דאינו צריך לברך (מ"ב י')	טוב לזהר לכתחילה שלא להברידל בסעודה לא על השכר, וכן לא על היין אם כבר בירך מתחילה על היין - ואם הוא מוכרח להפסיק ולהברידל כגון שהיה עוסק מתחילה בשתיית לבד לא יברך (מ"ב י')	כיון דהמנהג וכן עיקר שבאמצע הסעודה אין מפסיקין להברלה כהסברא ראשונה בסעיף א' (מ"ב י' באה"ל י"ש)	בדיעבד יכול להברידל באמצע הסעודה או באמצע השתיה בלי לברך עליו בתחילה אם בירך בופה"ג מקדם (מ"ב י' באה"ל י"ש)	להברידל באמצע הסעודה או באמצע השתיה על היין או על השכר להלכה
אחרי דמדינא לא היה צריך להפסיק באמצע הסעודה ולהברידל (באה"ל אינו)	לכ"ע אינו צריך לחזור ולברך המוציא כשחזר לגמור סעודתו אחר הברלה (באה"ל אינו)	הבאה"ל מתמה עליו מאד וכתב דכבר תמהו עליו האחרונים בזה (באה"ל אינו)	המ"א כתב דיש מחלוקת אם מברך אח"כ המוציא (באה"ל אינו)	לחזור ולברך המוציא כשמפסיק באמצע סעודתו להברידל
כיון שסומך על הפוסקים שס"ל דברכת המזון אינו טעון כוס א"כ לא שייך הכוס של ברכת המזון להסעודה (מ"ב י"ד)	למי שמברך ברכת המזון לפעמים בלא כוס אסור לו לשתות עתה מהכוס של ברכת המזון קודם הברלה (מ"ב י"ד)	דכוס של ברכת המזון שייך להסעודה (מ"ב י"ד)	אם נוהר תמיד לברך ברכת המזון על כוס מותר לשתות מהכוס אף שהוא קודם הברלה (מ"ב י"ד)	לברך ולשתות הכוס בסעודת שלישית אחר ברכת המזון אחר שכבר חשכה קודם הברלה, למ"ד כשהיה אוכל וחשכה אינו צריך להפסיק
		דסומך בוהעל הט"ז דמתיר להתחיל בספק חשכה או שיש לצרף לזה הסוברים דלכ"ע מצוה מן המבחר על כל פנים מיהו איכא לברך על הכוס (שעה"צ כ"ד)	הח"א כתב דבספק חשכה יכול לשתות מכוס של ברכת המזון אפילו מי שאינו נוהר תמיד לברך על הכוס (מ"ב י"ד)	לברך ולשתות הכוס בסעודת שלישית אחר ברכת המזון אחר כשעדיין ספק חשכה, למ"ד כשהיה אוכל וחשכה אינו צריך להפסיק
דיכול גם לשתותו - דאין אומרים שתי קדישות על כוס אחד (מ"ב י"ג)	אם יש לו שני כוסות מברך ברכת המזון על אחד ושותיהו למ"ד ברכת המזון צריכה דרכה כוס - ולמ"ד אינו צריכה כוס אסור לשתות משתחשך ומברידל על הכוס האחר (ש"ע ד' מ"ב י"ד באה"ל מברך)	דאפילו שאין אומרים שני קדישות על כוס אחד מותר אם אין לו רק כוס אחד - כדי שלא יפגמו (מ"ב י"ב י"ג)	אם יש לו רק כוס אחד למ"ד ברכת המזון טעונה כוס מברך עליו ברכת המזון ומברידל עליו - ואינו טעון ממנו עד אחר הברלה (ש"ע ד' מ"ב י"א)	לברך על הכוס ברכת המזון בסעודת שלישית ואח"כ להברידל על אותו כוס
	מנהג העולם לברך ברכת המזון ולהתפלל ערבית ואח"כ מברידלין (באה"ל מברך)	כדי שלא יתאחר שתית הכוס הרבה מעת שברך עליו ברכת המזון (באה"ל מברך)	בב"ח משמע שיברידל מיד קודם התפלה (באה"ל מברך)	כשמברך על כוס אחד ברכה מ"ז והברלה שיצרך להברידל מיד אחר ברכת המזון קודם תפלת ערבית
דס"ל דמה דקי"ל טעם מברידל הוא רק היכא דברידל בליל מוצאי שבת (ש"ע ו')	י"א אם לא הברידל בליל מוצאי שבת כיון שטעם אינו מברידל (ש"ע ה')	דקי"ל טעם מברידל (ש"ע ו')	טעה או במוזד אבל קודם הברלה יכול להברידל אחר כך אפילו לא הברידל בליל מוצאי שבת (ש"ע ה' מ"ב ט"ז)	להברידל אם טעה או אבל במוזד קודם הברלה

כל הזכויות שמורות
מאגיד לתעתיק מלידה
© מנהלת הספק

משנה ברורה מן סימן רצט סעיף א עד סימן רצט סעיף ז

דפי סיכום

מחזור שנתיים

חלק ב'

כה כסלו

סימן רצ"ט

שלא לאכול ולא לעשות שום מלאכה קודם שיבדיל - חלק ג'

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
כיון דבידו הוא להבדיל - דאין מברכין על הנר ובשמים אלא במוצאי שבת ברכת נר משום דמוצאי שבת הוא זמן בריאתו ובשמים נמי משום כדי להשיב נפש הכואבת ביציאת נשמה יתירה וכל זה לא שייך ממוצאי שבת ואילך (מ"ב ט"ז י"ח)	אסור לו לאכול קודם שיבדיל - וכן אם לא הבדיל מוצ"ש אינו מברך על הנר ובשמים (ש"ע ה' מ"ב ט"ז)	דכל אלו השלשה ימים שייכים ע"ד לשבת העבר ומכאן והלאה שייכים לשבת הבאה - דוריון מקדימין למצות - דלא ס"ל הסברא הנ"ל אך כיום ראשון יכול להבדיל הטעם הוא הדיוט הולך אחר הלילה של מוצאי שבת (מ"ב ט"ז י"ב)	מבדיל עד סוף יום שלישי וכן העיקר - אבל לכ"ע לכתחילה יקדים להבדיל ביום ראשון - וי"א דמבדיל רק כל יום ראשון ולא יותר (ש"ע ו' מ"ב ט"ז)	שכח או היזיד ולא הבדיל בליל מוצאי שבת
דבשבת שייך לומר דהשלשה ימים ראשונים שייכים ע"ד לשבת שעבר מה שאין כן ביו"ט אין להבדלה תשלומין (מ"ב ט"ז)	אין להבדיל עד שלשה ימים כמו אם שכח להבדיל בליל מוצאי שבת (מ"ב ט"ז)	דהיום הולך אחר הלילה שלפניו (מ"ב י"ז)	הרע"א מצדו דיכול להבדיל כל יום ראשון שאחר יום טוב (מ"ב ט"ז)	שכח או היזיד ולא הבדיל בליל מוצאי יום טוב
דאף דיכול לקיים מצות הבדלה בעצמו אחר התענית מכל מקום יותר טוב שישמע במוצאי שבת הבדלה מאחרים דקרובי אבדלתא לשבת עדיף טפי דאז הוא עיקר מצות הבדלה (מ"ב כ')	אם אפשר לשמוע הבדלה מאחרים בזמנו לא ימתין להבדיל עד יום שני וכ"ש שלא יבדיל מבעוד יום אלא ישמע הבדלה בזמנו מאחרים (רמ"א ה' מ"ב כ')	כיון דיעבור הזמן ולא יוכל לקיים הבדלה כלל - כיון שלא יעבור הזמן טוב יותר שימתין ויבדיל לבסוף שני ימים משיבדיל בשבת מבעוד יום (מ"ב כ')	אם אינו יכול לשמוע הבדלה מאחרים אז אם מתענה שלשה ימים ושלושה לילות יבדיל בשבת מבעוד יום אחר פלג המנחה, ואם מתענה פחות משלושה ימים ושלושה לילות יבדיל קודם שיעבור הזמן של שלשה ימים ושלושה לילות ולא בשבת מבעוד יום אפילו אחר פלג המנחה (רמ"א ה' מ"ב כ')	המתענה ממוצאי שבת שלשה ימים ושלושה לילות או יום אחד ולילו מתי יבדיל בעצמו
להמ"א אסור לעשות כן אם אחרים יודעין להבדיל בעצמן (מ"ב כ"א)	להמ"א אסור לעשות כן אם אחרים יודעין להבדיל בעצמן (מ"ב כ"א)	כמו שמצינו דכן הדין בקידוש במי שאינו שותה משום נר (סימן רע"א רמ"א ט')	המתענה במוצאי שבת יכול להבדיל בעצמו וליתן הכוס לאחרים לשתות (מ"ב כ"א)	המתענה ממוצאי שבת, שיבדיל בעצמו במוצאי שבת ויתן לאחרים לשתות הכוס
להפרמ"ג אם קיבל עליו התענית במנחה בשבת אם הבדיל מבעוד יום אסור לו לאכול (באה"ל יכול)	להפרמ"ג אם קיבל עליו התענית במנחה בשבת אם הבדיל מבעוד יום אסור לו לאכול (באה"ל יכול)	משהו דעיקר התענית אינו מחמת חובה כתשעה באב ששם הוא התענית בעצם אלא מחמת נדרו ובלשון בני אדם אחר שהבדיל מקרי יום התענית אינו מתחיל אלא מתחילת הלילה - שהוא ספק לילה - (מ"ב כ"ב)	מותר לאכול ולשתות אחר הבדלה עד תחילת הלילה ולא אמרינן כיון שהתפלל מעריב והבדיל כבר קיבל עליו התענית ואסור לאכול - ואפשר דמותר רק עד בין השמשות - וה"ה בחול אם התפלל מעריב לא חל עליו חובת תענית מבעוד יום וכן פסק הבאה"ל לדינא ואפילו קיבל התענית שבת במנחה יכול להבדיל מבעוד יום מפלג המנחה אפילו אחר שהתפלל מעריב ואפ"ה מותר לו לאכול ולשתות אחר כך כשעדיין יום (מ"ב כ"ב באה"ל יכול)	המבדיל מבעוד יום משום שקיבל להתענות שלשה ימים ושלושה לילות מתי אסור לאכול
כיון שקבלה עליו בפירוש לאסור עליו מעכשיו	אם קיבל עליו תענית ממש לאסור משעה זו דהיינו שמקבל בדעתו שיתחיל התענית מעתה או אסור לאכול מעת שקיבלו (מ"ב כ"ג באה"ל ולקבל)	כדין תענית נדבה דעלמא שהולך ואוכל כל הלילה אף על פי שקיבל התענית (באה"ל ולקבל)	אם קיבל עליו התענית במנחה כדרך כל התענית שצריך קבלה במנחה מלפניו מותר לו לאכול אחר הקבלה (מ"ב כ"ג)	המקבל תענית מן המנחה ולמעלה שיהא מותר לאכול אחר כך
דהאך יסיים עתה בהברכה המבדיל בין קודש לחול אחר שעתה הוא קידוש וג"כ לא יתכן לסיים המבדיל בין קודש לקודש משום שזה הבדלה הוא על ימי החול (באה"ל ולקבל)	להבאה"ל יש לעיין בעיקר הדין אם יכול לעשות הבדלה כלל ברי"ה (באה"ל ולקבל)	דאין אומרים שתי קדושות על כוס אחד אלא ביו"ט שחל במוצ"ש דאז תרויהו חדא מלתא (באה"ל ולקבל)	כתב המ"א דיעשה הבדלה על כוס אחד וקידוש על כוס אחר (באה"ל ולקבל)	המתענה ב' ימים וב' לילות קודם ר"ה ולא היה לו מוצאי שבת ממי לשמוע הבדלה וארע בו ראש השנה
שנטילת ידים הוא התחלת קביעות הסעודה ושייבא הבדלה לסעודה משא"כ סתם הבדלה לא שייך לסעודה - דאז הוי הבדלה מידי אחרונא (מ"ב כ"ד כ"ה)	י"א דלא פטר היין שבתוך הסעודה אם לא נטל ידיו קודם שהבדיל - ולכ"ע לא פטר אם הבדיל בחדר אחר (ש"ע ז' מ"ב כ"ד)	כיון דהבדיל על השלחן ר"ל כיון שהכין עצמו לסעודה שייבא לסעודה ופותר - דבאותו חדר חשוב על שלחנו דהא בדעתם לשתות אחר כך בסעודה שיאכלו שם אחר זה (מ"ב כ"ד קע"ד מ"ב י')	י"א דפותר היין שבתוך הסעודה אפילו הבדיל קודם שנטל ידיו לסעודה - אם הבדיל באותו חדר וכן יש לפסוק להלכה (ש"ע ז' מ"ב כ"ו)	המבדיל על היין, לפטור היין שבתוך הסעודה כשהיה בדעתו לשתות יין בתוך הסעודה
- דאז פותר היין שבתוך הסעודה - דספק ברכות להקל (מ"ב כ"ו)	לדעת הי"א דפותר אפילו הבדיל קודם שנטל ידיו אינו צריך לברך - ולכ"ע אין צריך לברך אם הבדיל אחר שנטל ידיו - ולהלכה בוודאי לא יברך (ש"ע ח' מ"ב כ"ו)	כיון דס"ל דאין הבדלה שייך לסעודה וצריך לברך לפניו מחדש תוך הסעודה משהו צריך לברך ברכה אחרונה קודם הסעודה (מ"ב כ"ו)	לדעת הי"א דאינו פותר אלא אי"כ נטל ידיו קודם צריך לברך אחריו קודם הסעודה אם לא הבדיל אחר שנטל ידיו (מ"ב כ"ו)	המבדיל על היין ואח"כ רוצה לאכול סעודה שצריך לברך אחריו על הגפן קודם הסעודה
שפוסק כהמ"א דס"ל דדינו בקידוש - דברכת המזון פטרתו (מ"ב כ"ט באה"ל יש)	למסקנת המ"ב אם לא בירך אחריו ברכה אחרונה קודם הסעודה לא יברך אחר כך בסעודה וכ"ש אחר ברכת המזון - ואם הבדיל בתוך הסעודה אפשר דלכ"ע אין צורך לברך ברכה אחרונה (מ"ב כ"ט באה"ל יש)	דס"ל כיון דאין לו יין תוך הסעודה וגם אין לו כוס לברכת המזון שיפטור גם אותו דרך אגב בברכה אחרונה שלו ס"ל להי"א דאינו נפטור בברכת המזון ואינו דומה לקידוש שישן של קידוש נפטר בברכת המזון דהבדלה אינו צורך סעודה (מ"ב כ"ז כ"ח)	י"א שצריך לברך ברכה אחרונה על כוס של הבדלה - ואם סבר שלא יבואו לו יין בתוך הסעודה עדיף לברך אחריו תיכף אחר שתיית הכוס ולא להמתין לברך אחר שיסעד (ש"ע ח' מ"ב כ"ח)	המבדיל על שלחנו באופן שפותר היין שבתוך המזון ואין לו אלא כוס אחד, לברך עליו ברכה אחרונה אפילו בירך ברכת המזון

בלא שם מלכות ומותר במלאכה, אם לא שהתפלל ושכח להבדיל דאז די בכוס לכה, אבל לענין טעימה אסור אפילו הבדיל בתפלה שאמר ותודיענו עד שיקדש כדיו. וכן נשים שאינן מבדילין בתפלה יאמרו המבדיל בין קודש לחול קודם שיעשו שום מלאכה, ובדה"ח כ' דאף לאחר שהבדיל בתפלה אין מותר רק להדליק הנר וכדו' לא מלאכה שיש בה טורח. ובעל נפש לא ידליק נר עד אחר סדר קדושה, אבל חזו הכנסת מותר להדליק נר אחר שהבדיל בתפלה או אמר ברוך המבדיל בין קודש לחול. ולהביא יין ביו"ט שני אחר שחשכה אף שלא התפלל עדיין וגם לא קידש אפ"ה שרי. מהרי"ל היה מקפל הטלית שלו בכל מוצאי שבת כדי להתעסק במצוה מיד.

מה מחויבים לאכול בסעודת מלוה מלכה?

לעולם יסדר אדם שלחנו במו"ש, לפרוס מפה על שלחנו ושאר דברים הנהוגים אצלו בעריכת השלחן, כדי ללוות את השבת, אפילו אינו צריך אלא לכזית, אבל אינו מחוייב לבשל תבשילין ולהכין יותר ממה שצריך לאכול, ויקבע סעודה זו על הפת לכתחלה כמו בשאר סעודות של שבת, וטוב לכתחלה להדר אותה בבשר או בשאר תבשילין אם יש לו, ואם אין לו או שחושש לאכילה גסה יקיימה במוזנות או עכ"פ בפירות.

אימתי יעשה סעודת מלוה מלכה?

טוב להקדימה כדי שתהיה סמוכה ליציאת השבת, ואם אינו תאב עדיין לאכול נכון עכ"פ שלא יעסוק במלאכה בקבע עד שיקיים סעודה זו, ואינו כדאי בכל גוונא לאחרה יותר מחצות. ומ"מ סעודה זו אינה חובה כמו הג' סעודות של שבת רק מצוה בעלמא, ונ"מ היכי דא"א לו לקיים כולם, וכן היכא דיש לו בשר או דגים וכדומה בצמצום מוטב ליפות בהן יותר את השלש סעודות. ויש נוהגים להרבות נרות במו"ש יותר מימי החול, ונוהגים ג"כ לומר פיוטים וזמירות אחר הבדלה.

האם צריך לברך על יין בתוך הסעודה לאחר הבדלה?

המבדיל על היין על שלחנו, ולאפוקי בחדר אחר, אבל באותו חדר חשוב על שלחנו אפילו הבדיל קודם שנטל ידיו פוטר היין שבתוך המזון שא"צ לברך עליו. וי"א דלא פטר אא"כ נטל ידיו קודם שהבדיל, ואם הבדיל תחלה צריך לברך אחריו ברכה מעין ג'. ולהלכה ספק ברכות להקל ופטר מברכה אחרונה, ובתוך הסעודה ג"כ פטר לברך על היין כדעה הראשונה.

האם צריך לברך ברכה אחרונה אחר הבדלה?

כשפוטר היין שבתוך המזון שא"צ לברך עליו גם א"צ לברך ברכה אחרונה על כוס של הבדלה, ואפילו אם בירך בהמ"ז בלא כוס הבהמ"ז עצמו פוטר. ואם אין לו אלא כוס אחד וסבור שיביאו לו יין יותר והבדיל על אותו כוס, ואח"כ לא הביאו לו יותר ובירך בהמ"ז בלא כוס, י"א שצריך לברך ברכה אחרונה על כוס של הבדלה, ויש חולקין ע"ז, ולכן אם לא בירך קודם הסעודה לא יברך אח"כ. ואם הבדיל בתוך הסעודה אפשר דלכו"ע א"צ לברך ברכה אחרונה. [ואי יודע שלא יביאו לו יין יותר י"א דיאכל קודם הבדלה ואח"כ יברך בהמ"ז ויבדיל על כוס אחד, וגם עדיף טפי לברך ברכה אחרונה תיכף אחר שתיית הכוס ולא להמתין לברך אותה אחר שיסעוד ויברך בהמ"ז].

מאימתי מותרין לעשות מלאכה במוצ"ש?

אסור לעשות שום מלאכה ואפילו חפצים האסורים מדברי סופרים קודם שיבדיל אפילו משתחשך, ואם הבדיל בתפלה מותר אע"פ שעדיין לא הבדיל על הכוס. ואם צריך לעשות מלאכה קודם שהבדיל בתפלה אומר ברוך המבדיל בין הקודש ובין החול בלא ברכה ועושה מלאכה, וא"צ לומר כל הלשון של הבדלה, ומ"מ לענין אכילה לא מהני עד שיבדיל הבדלה גמורה על הכוס וגם בתפלה. וביו"ט שחל במו"ש ורוצה לעשות מלאכת אוכל נפש ולא הבדיל עדיין בתפלה אומר ברוך המבדיל בין קודש לקודש

הגט בעצמך... ז"ט שחל במוצ"ש ושכח לומר ותודיעינו ולהבדיל על הכוס וזכר לאחר קידוש מה יעשה?

לימודי שלחן ערוך אר"ח עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות המחור לזמנית מלי ירות © התחלת המסעף

זכות הלימוד

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם מלידה
© מנהלת הספקה

משנה ברורה
מן סימן רצט סעיף ז עד סימן שא סעיף א

דפי סיכום

מחזור שנתיים

חלק ב'

כו כסלו

סימן רצ"ט

שלא לאכול ולא לעשות שום מלאכה קודם שיבדיל - חלק ד'

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
ללא שייך קדימה אם אינו רוצה לאכול תיכף (מי"ב ל')	אם אינו לסעוד תיכף אחר הבדלה אינו צריך לכסותו (מי"ב ל')	לפי שלחם מוקדם בקרא וצריך להקדימו בכל מקום אם כן הוא בוי לפת שיקדים לו דבר אחר על כן צריך שיכסה הלחם (ש"ע ט' מי"ב ל"א)	אם רוצה לסעוד תיכף אחר הבדלה יש לחם על על השלחן צריך לפרוס מפה עליו ולכסותו (ש"ע ט')	לפרוס מפה על הלחם שעל השלחן כשמבדיל, כשיש לחם על השלחן
לפי שהלחם מוקדם בקרא וצריך להקדימו בכל מקום (ש"ע ט' מי"ב ל"א)	אם רוצה לסעוד תיכף אחר הבדלה צריך לזהר שלא יביא לחם לשלחן קודם הבדלה (ש"ע ט')	דלא שייך קדימה אם אינו רוצה לאכול תיכף (מי"ב ל')	אם אינו רוצה לסעוד תיכף אחר הבדלה יכול להביא הלחם קודם הבדלה (מי"ב ל')	להביא לחם על השלחן קודם הבדלה
כין שלא הבדיל עדיין חל עליו במקצת קדושת שבת ואסור חז"ל במלאכה - דמנין לנו לחלק בין מלאכה למלאכה (מי"ב ל"ג ל"ט)	אסור לעשות שום מלאכה אפילו דברים שאסורים מדרבנן אפילו משתחשך קודם שיבדיל על הכוס או על כל פנים בתפלה או קודם אמירת המבדיל בין קודש לחול כשצריך לעשות איזה מלאכה קודם שהיבדיל בתפלה - וכן עיקר דלא כהמנהג להדליק נירות משאמר הקהל ברכו (מי"ב ל"ב ל"ג)	כיון דהבדיל בתפלה לא חל עליו קדושת שבת - דידי לו בלשון הוזה שהוא להכירא בעלמא ללות המלך - דס"ל דרק במלאכה גמורה כגון כותב ואורג נאסרו חז"ל קודם שאומר המבדיל כיון שהם מלאכה שיש בהם טורח אבל הדלקת הנר שאין בה טורח לא אסרו חז"ל קודם שמבדיל שמדאורייתא בלא הבדלה מותר במלאכה רק הדרבנן תקנו שצריך להבדיל מקודם (מי"ב ל"ג ל"ד ל"ח)	אם הבדיל בתפלה מותר לעשות מלאכה אפילו עדיין לא הבדיל על הכוס, ואם צריך לעשות מלאכה קודם שהבדיל בתפלה אומר המבדיל בין הקודש ובין החול בלא ברכה ומותר לעשות מלאכה אח"כ - וי"א שהדלקת נר וכדומה מותר אפילו אינו אומר המבדיל ומוזה נתפשט המנהג להקל להדליק נירות מיד שאמרו הקהל ברכו (ש"ע י' מי"ב)	לעשות מלאכה מוצ"ש קודם הבדלה בתפלה או אמירת ברוך המבדיל
שהוא רק להכירא בעלמא ללות המלך (מי"ב ל"ד)	אין צריך לומר כל הלשון של הבדלה - ולענין אכילה לא מהני עד שיבדיל הבדלה גמורה על הכוס וגם בתפלה אם לא שהתפלל ושכחלהבדיל דאו די בכוס לבד (מי"ב ל"ה)	דרוב נשים לא נהגו להתפלל במוצאי שבת אי"כ אינם מבדילין בתפלה - כדי לעשות הכירא ללות את המלך (מי"ב ל"ד)	נשים שאינם מבדילין בתפלה יאמרו קודם שיעשו מלאכה וכן יש לדרוש ברבים וכן אנשים שרוצים לעשות מלאכה קודם התפלה או אם שכחו להבדיל בתפלה ורוצים לעשות מלאכה קודם שמבדילין על הכוס (רמ"א י' מי"ב ל"ט)	האמירת המבדיל קודם שיעשו מלאכה
כיון שאין אומר בה שם ומלכות (מי"ב ל"ד)	אמרה בלא ברכה דהיינו בלא שם ומלכות ואפילו אומר הנוסח ברוך המבדיל אינו נקרא ברכה (ש"ע י' מי"ב ל"ד)		אומר המבדיל בין קודש לחול ובהלוש כתב הנוסח ברוך המבדיל (ש"ע י' מי"ב ל"ד)	הנוסח של אמירת המבדיל להתירו במלאכה
	יש אוסרין מלאכה שיש בו טורח עד שיבדיל על הכוס (שעה"צ נ"א)		לדעת הש"ע מותר כל מלאכה ויש מתירין רק להדליק נר וכדומה (שעה"צ נ"א)	לעשות מלאכה אחר שהבדיל בתפלה או אמירת המבדיל קודם שהבדיל על הכוס
שכן מחמיר הוזהר (באה"ט י"ד)	ימתין מלהדליק שלא ידליק עד אחר סדר קדושה (מי"ב ז')	משום כבוד הציבור שיושבין בחושך (מי"ב ז')	חזן הכנסת מותר להדליק נר אחר שבדיל בתפלה או כשאמר ברוך המבדיל וכן מותר לכל אחד לטלטל נר אחר שהבדיל בתפלה או כשאמר ברוך המבדיל (מי"ב ז')	הבעל נפש ימתין מלהדליק נר מוצ"ש או לטלטלו
		דהא אין בזה משום מלאכה רק משום הכנה מיום טוב לחבירו וכיון שנתקדש היום מותר (מי"ב ז')	מותר להביא יין ביו"ט שני אחר שחשכה אף שלא התפלל עדיין וגם לא קידש (מי"ב ז')	להביא יין ביו"ט שני אחר שחשכה קודם שהבדיל
		כדי להתעסק במצוה מיד בהתחלת ימי החול (מי"ב ז' באה"ט י"ד)	המהר"ר היה מקפל הטלית שלו בכל מוצאי שבת (מי"ב ז')	לקפל הטלית במוצ"ש
	במוצאי יום טוב אין אומרים אליהו הנביא (באה"ט י"ד)		במוצאי שבת יש לומר ק"ל פעמים אליהו הנביא קודם הבדלה (באה"ט י"ד)	לומר במוצאי שבת ובמוצאי יום טוב אליהו הנביא
	אין לומר שום פסוקים ולא פרשת וישלח ולא פטום הקטורת כנודע מהא"י ז"ל (באה"ט י"ד)		אם יש לו דרך ליסע יאמר פרשת וישלח (באה"ט י"ד)	אמירת פסוקים ופרשת וישלח ופטום הקטורת
דלא הו"ל כאילו נתחדש (באה"ט י"ד)	דברים שלא נאסרו וחזרו להתירו לא קבעו חז"ל ברכה עליו אפילו היה תחילת בריתו (באה"ט י"ד)	לפי שנאסר בשבת ובמוצ"ש חזרו להתירו הו"ל כאילו נתחדש ומשום כך מברכין עליו ביו"כ מפני שביום נאסר ועתה נעשה היתר (באה"ט י"ד)	חז"ל קבעו לברך על האור במוצ"ש (באה"ט י"ד)	לברך על דבר מטעם שהיה תחילת בריתו
	הרמ"א כתב שלא ראה המנהג זה (רמ"א י')	כי בארה של מרים סובב כל מוצאי שבת כל הארות ומי שפוגע בו וישתה ממנו יתראפא מכל תחלואיו (רמ"א י')	י"א לדלות מים בכל מוצאי שבת (רמ"א י')	לדלות מים בכל מוצאי שבת

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם מלי רישות
© מנהלת הספק

משנה ברורה
מן סימן רצט סעיף ז עד סימן שא סעיף א

דפי סיכום

מחזור שנתיים

חלק ב'

כו כסלו

סימן ש'

שיסדר שלחנו במוצאי שבת

הטעם	אסור	הטעם	מותר	האופן / הדין
	לא"ז אם ממשיך הסעודה ג' עד לאחר חשכה אין צריך לאכול עוד סעודה ד' במוצ"ש (באה"ט א')	כדי ללות את השבת דכשם שצריך לכבד השבת בכניסתה כן צריך לכבדה ביציאתה כשם שאדם מלוה את המלך בצאתו מן העיר (שו"ע א')	לעולם יסדר אדם שלחנו במוצאי שבת היינו לפרוס מפה על שלחנו דרך כבוד וכן שאר דברים הנהוגים אצלו בעריכת השלחן אפילו אינו צריך אלא לכזית ועיקר להכינו אפילו אין לו רק כזית מחמת עניות (שו"ע א' מ"ב א' ט"ז א')	לסדר שלחנו במוצאי שבת
	אם אין לו פת או שחושש לאכילת גסה כגון בקיץ שמאחרין בזמנו לאכול הסעודה שלישית יקיימה לפחות במזונות או על כל פנים בפירות (מ"ב א' שע"ת א')	דסתם סידר שלחן משמע על הפת ועוד דאמר בגמרא פת חמה במוצאי שבת מלוגמא ומשמע דאמימרא זו קאי (שעה"צ ב')	בגמרא משמע דיקבע סעודה זו על פת לכתחילה כמו בשאר סעודת שבת ואם אפשר פת חמה (מ"ב א' שעה"צ ב')	להדר לקיים סעודה זו בפת
	אינו מחויב לבשל תבשילין ולהכין יותר ממה שצריך לאכול וכן אם חושש לאכילת גסה יכול לקיימה במזונו עכ"פ בפירות (מ"ב א')	משום כבוד שבת (באה"ט א')	טוב לכתחילה להדר אותה בבשר או בשאר תבשילין אם יש לו - ויהדר לאכול מן מאכל שתאב עליו יותר אף שהוא ביקר (מ"ב א' באה"ט א')	להדר לאכול מאכלים בסעודה זו חוץ פת
	לא יעשה הסעודה משריים (שע"ת א')	דבעי סעודה באנפי נפשה (שע"ת א')	באגודת מהרש"א כתב דטוב לעשות דבר חדש למוצ"ש (שע"ת א')	לעשות דבר חדש לאכול במוצ"ש
דהא דרך לוי הוא בעת היציאה ולא אחר שכבר יצא והוא היסח דעתו ממנו שהלא עסק בקבע במלאכה מקודם - (שעה"צ ה')	אם אינו תאב לאכול מהנכון על כל פנים שלא יעסוק במלאכה בקבע עד שיקיים סעודה זו - ואינו כדאי לאחרה יותר מחצות (מ"ב ב')	כדי שתהיה סמוכה ליציאת השבת כשם שאדם מלוה את המלך בצאתו מן העיר ודרך לוי בעת היציאה (שעה"צ ה')	טוב להקדימה סמוך לשבת (מ"ב ב')	הזמן לאכול הסעודה זו במוצ"ש
אין ראוי להתעסק מוצ"ש במלאכה שאינה אוכל נפש עד אחר סעודת (שע"ת א')				להתעסק במלאכה שאינה אוכל נפש קודם שאוכל סעודה זו
		והטעם שזה האבר נשאר קיים לפי שאבר זה לא קיבל הנאה מעץ הדעת באדם אכלו בערב שבת והוא אין לו הנאה ממאכל כי אם במוצ"ש לפיכך לא נגזר עליו להכלות אפילו על ידי המיתה (שעה"צ ז')	אמרו הקדמונים דאבר אחד יש באדם ונסכוו שמו וזה האבר נשאר קיים בקבר עד עת התחיה אפילו אחר שנקבו בו כל העצמות וזה האבר אינו נהנה משום אכילה כי אם מסעודת מלוה דמלכה (מ"ב ב')	האבר שנהנה ונשאר קיים בקבר עד עת התחיה רק מסעודת מוצ"ש
דסעודת שבת אסמכוהו אקרא דכתב ג' פעמים היום אבל סעודת מוצ"ש הוא רק למצוה בעלמא (מ"ב ב')	סעודת מוצ"ש אינו חובה עליו כמו השלש סעודות של שבת (מ"ב ב')	דסעודת שבת אסמכוהו אקרא דכתב ג' פעמים היום אבל סעודת מוצ"ש הוא רק למצוה בעלמא (מ"ב ב')	אם יש לו בשר או דגים וכדומה בצמצום מוטב ליפות בהם יותר השלש סעודות של שבת מסעודת מוצ"ש (שעה"צ ט')	החוב סעודת מוצ"ש לגבי החייב של הג' סעודת שבת
		כדי ללות את השבת (מ"ב ג')	יש נוהגים להרבות נירות במוצ"ש יותר מימי החול (מ"ב ג')	להרליק נירות במוצ"ש
		כמו שמלוין המלך בכניסתו וביציאתו ובוה שייך ליווי דהיינו אחר שיצא המלך (ט"ז א')	נוהגים לומר פיוטים ולומר זמירות אחר הבדלה (מ"ב ג' באה"ט א')	האמירת פיוטים והזמירות
			יכוון ללות השבת ולהשאיר ברכה בסעודות חול ויאיר להם קדושת שבת (שע"ת א')	לכוון בעת סעודת מוצ"ש
כי עד חצות יש קידוש שבת (שע"ת א')	בשם האר"י ז"ל אסור לומר ודוי מוצ"ש עד אחר שיעבור חצות הלילה (שע"ת א')			לומר ודוי במוצ"ש
			יטרוח להכין סעודה זו לאחרים וגם ילמוד דינים ומאמרים השייכים לסעודה זו (שע"ת א')	סעודת מוצ"ש למי שמפסיק לאכול שבת מבע"י

מה נקרא ריצה שאסור בשבת?

אין לרוץ בשבת אא"כ הוא לדבר מצוה כגון לבהכ"נ או כיוצא בו. ואסור לפסוע יותר מאמה בפסיעה אחת אם אפשר לו בפחות, דהיינו שיהא חצי אמה בין רגל לרגל וכף רגל אחת הוא ג"כ חצי אמה, וזהו באדם בינוני ששיעור פסיעה בינונית שלו הוא אמה, ואדם הגדול ביותר כפי שיעור פסיעה שלו, וכן אסור לקפוץ, ואף בחול אין לפסוע פסיעה גסה דנוטלת אחד מת"ק ממאור עיניו אלא דבשבת איכא נמי איסורא.

באיזה אופן מותר לרוץ?

בחורים המתענגים בקפיצתם ומרוצתם מותר אפילו לכתחלה. וכן לראות כל דבר שמתענגים בו כל אדם מותר לרוץ, לאפוקי דבר האסור לראות כגון לילך לבתי תרשיאות וכה"ג אסור גם בשבת לילך ולראות דבדואי לא הותר דבר איסור משום עונג שבת, וכן מותר לטייל אפילו אם כונתו להתעמל ולהתחמם משום רפואה, אבל אסור לרוץ כדי שיתחמם לרפואה, ויש מחמירין אפילו בטויל אם כונתו להתעמל לרפואה. ואם רץ וכונתו כדי שיהיה תאב לאכול שרי, ומ"מ אינו מבורר להיתר דאפשר דמה שהוא עושה פעולות כדי שיהיה תאב לאכול הוא בכלל לרפואה.

הולך לדבר מצוה האם מותר לעבור במים?

היה הולך לדבר מצוה, כגון להקביל פני רבו או פני אביו או פני מי שגדול ממנו בחכמה, יכול לעבור במים אפילו כשהוא לבוש ואפילו הוא עד ציאריו במים ודוקא היכא דלא רדיפי מיא, ובלבד שיעשה שינוי, כגון שלא יוציא ידו מתחת שפת חלוקו כדי שיזכור ולא יבא לידי סחיטה, ואיש ואשה שוין במצות הקבלת פנים, ואשה היינו דוקא ברשות בעלה. וחוב הקבלה הוא כפי קירובו לרבו, כי אם הוא בעיר חייב לראותו בכל יום ולא סגי בלא"ה, ואם הוא חוץ לעיר במקום קרוב פעם אחת בשבוע או בחודש, ואם הוא במקום רחוק יש לו לראותו פעם אחת ברגל עכ"פ. ואפילו אם איכא דרכא אחרינא להקיף מוטב יותר לעבור במים מלהרבות בהילוך, וי"א דכיון דיכול להקיף טוב יותר להקיף מלעבור במים.

רב אצל תלמידו האם מותר לעבור במים?

הרב אצל תלמידו אסור לילך, ואם הוא תלמיד שצריך לו רבו באיזה דברים, הן מצד חדותו ותרופתו הן מצד שיש לו שמועות מגדולים אחרים, מותר לו לעבור בנהר ויש אוסרין, ואם הרב מסתפק באיזה דבר והולך לשאול את תלמידו שיודע מותר.

מהו מזיד ומהו שוגג?

כל מקום שנאמר בהלכות שבת חייב, אם עשה כמזיד חייב כרת, ובשוגג דהיינו ששכח שהוא שבת או שלא ידע שמלאכה זו

אסורה חייב חטאת, ואם שכח איזה דבר אצלו והוציאו בשוגג לר"ה אינו חייב עליה דמלאכת מחשבת אסרה תורה, דהיינו שמוציאו בכונה אלא שאינו יודע שהיום שבת או שמלאכה זו אסורה.

האם מותר לצאת בכלי זיין או בתפילין?

לא יצא איש לא בסייף ואפילו אם הוא חגור במתניו, ולא בקשת ולא בתריס ולא באלה ולא ברומח ולא בכלים שאינם תכשיט, ואם יצא חייב חטאת, ולא בשריון ולא בקסדא ולא במגפים, ואם יצא פטור, ומ"מ אסור משום מראית העין אפילו בחדרי חדרים. ולא יצא בתפילין, ובביתו אין איסור להניח תפילין ודוקא במניחן שלא לשם מצוה אבל לשם מצוה אסור.

האם מותר לצאת בשבת במנעל אחד?

לא יצא קטן במנעל גדול אבל יוצא הוא בחלוק גדול, ולא יצא במנעל אחד אם אין לו מכה ברגלו, אבל אם יש לו מכה ברגלו יצא כאותו שאין בו מכה, ונכון להחמיר שלא לצאת לעולם במנעל אחד אפילו יש ברגלו מכה, בין על אותה הרגל ובין על הרגל האחרת, ומוטב לילך יחף כשאינו יכול לנעול שניהם, ומ"מ בדין שאין לנו ר"ה גמורה בודאי שאין לנו להחמיר.

באיזה מחט מותר לצאת?

לא יצא אפילו סתם אדם שאינו אומן במחט התחובה לו בבגדו, בין נקובה בין שאינה נקובה. ואיש שיצא בנקובה חייב ובשאינה נקובה פטור, ואם צריך לו המחט לחבר שפתי המלבושים זה לזה יש לעיין אם מותר לאיש, וי"א בהפך ואפילו אם הוא חייט, וכ"ז באיש אבל באשה לכופע דרך הוצאתה היא כן להיות תחובה בבגדה. והכל לפי הזמן אם דרכן לצאת כך בחול ולא הוי תכשיט הוי דרך הוצאתו בכך וחייב, ואם אין דרך הוצאתו בכך בחול פטור אבל אסור, ואם רוב העולם אין דרכן להוציא בכך אע"פ שאנשי מקום אחד מוציאין בכך פטור אבל אסור. אבל אם הוציאה בידו חייב בכל ענין האיש והאשה בנקובה ובשאינה נקובה.

באיזה טבעת מותר לצאת?

לא יצא בטבעת שאין עליה חותם ואם יצא חייב, וכהיום שדרך האנשים לצאת בחול בטבעת שאין עליה חותם הוא בכלל תכשיט ופטור אבל אסור, ודוקא להוציאו כשהוא מונח על אצבעו דאי בידו ממש אפילו יש עליו חותם חייב לכו"ע, ואם יש עליה חותם י"א דפטור אבל אסור מדרבנן, וי"א דמותר דאינו תכשיט אלא לאיש. אבל דבר שהוא תכשיט לאיש ולאשה אסור גם לאיש. ובזמנינו אין למחות באיש הנושא אותם ובעל נפש יחוש לעצמו שלא לצאת בטבעת כלל.

הגות בעצמך... במקומות שמתאספים שם הגשמים במקום שהקרקע משופע, האם אסור לעבור בתוכו בשבת?

כל הזכויות שמורות
המחיר למוסדות מלידות
עם משנה בחירה

מילתא בטעמא

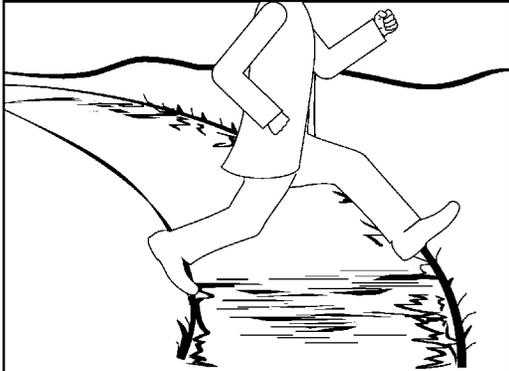
סימן ש - שו"ע סעיף א'

לעולם יסדר אדם שלחנו כמו"ש כדי ללוות את השבת, אפילו אינו צריך אלא לכזית. - מ"ב ס"ק ב', ואמרו הקדמונים דאבר אחד יש באדם ונסכויו שמו וזה האבר נשאר קיים בקבר עד עת התחיה ואפילו אחר שנרקבו בו כל העצמות וזה האבר אינו נהנה משום אכילה כ"א מסעודת מלוה מלכה.

מ"ב ס"ק ג' - ללוות את השבת. ומטעם זה יש נוהגים להרבות נרות כמו"ש יותר מימי החול - ונוהגים ג"כ לומר פיוטים וזמירות אחר הבדלה

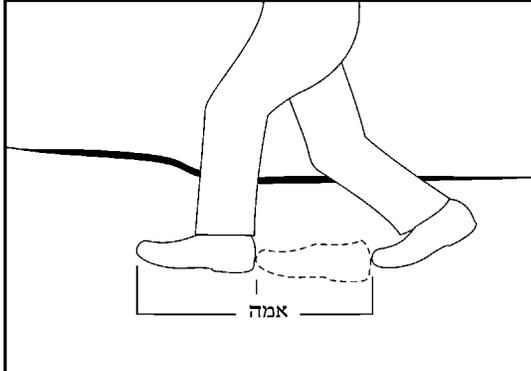
סימן רצ"ט - שו"ע סעיף י'

וי"א לדלות מים בכל מו"ש, כי בארה של מרים סובב כל מו"ש כל הבארות ומי שפוגע בו וישתה ממנו יתרפא מכל תחלואיו (כל בו). - ולא ראיתי למנהג זה.

שו"ע סעיף ג'

אמת המים - יכול לדלגו ולקפוץ עליה אפילו אם היא רחבה שאינו יכול להניח רגלו ראשונה קודם שיעקור שניה

סימן ש"א - שו"ע סעיף א'

ואסור לפסוע יותר מאמה בפסיעה אחת אם אפשר לו בפחות

מ"ב ס"ק ג'

פי' שיהא חצי אמה בין רגל לרגל וכפ הרגל הוא ג"כ חצי אמה

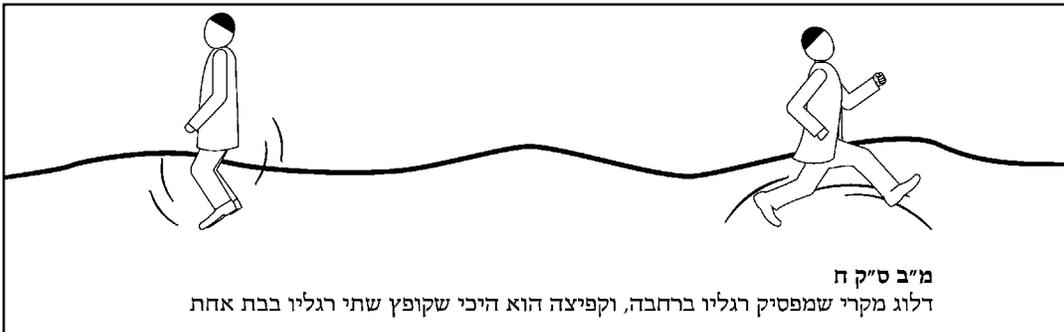

שו"ע סעיף ד'

אסור לעבור בסנדלו דכיון דאינו יכול להדקו ולקשרו יפה

שו"ע סעיף ד' היה הולך לדבר מצוה... יכול לעבור בה ובלבד שיעשה שינוי כגון שלא יוציא ידו מתחת שפת חלוקו

מ"ב ס"ק ח

דלוג מקרי שמפסיק רגליו ברחבה, וקפיצה הוא היכי שקופץ שתי רגליו בבת אחת

דפי שיעורים ושיבלאות

משנה ברורה

מן סימן שא סעיף א

עד סימן שא סעיף י

#1 כ"ז כסלו

מוחזור שינתיים חלק ב'

1 800 466-7593

www.HilchotDiyoma.org

כל הזכויות שמורות ואסור להעתיקם בלי ישינת מהנהלת המפעל

לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר שהציוורים אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהציוורים, - או שיש לו איזה הארה או הערה, נא שיואיל בטובו להודיענו מזה, ולזכות את הרבים, הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס אם בדעת הקורא שצריכין לעשות ציור על איזה דבר במקום שלא עשינו ציור, נא להודיענו גם מזה, ואם ביכלתו לשלוח גם הציור שחושב שצריך להיות שם, - ואי"ה במהדורא הבא יוצג על מקומו, ויזקף לזכותו. ציוורים אלו הם בפירוש לא לפסק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו להבין דברי המשנה ברורה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה, בכל הכבוד, הנהלת המפעל

דפי שיעורים ושיבלאות

משנה ברורה
מן סימן שא סעיף א
עד סימן שא סעיף י

#2 כ"ז כסלו

בחזור שינתיים
חלק ב'

1800 466-7593
www.HichusaDyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי ישינת
מהגהלת המפעל ©

סימן ש"א - שו"ע סעיף ז'
ולא יצא קטן במנעל גדול

נקובה
איגנה
נקובה

שו"ע סעיף ח'
במחט התחובה
לן בבגדו בין נקובה
בין שאינה נקובה

קסדא: כובע של ברזל
סייף
אלה
ברטנורה
מס' שבת
רומח
שריון
קשת
תריס: מגן
מ"ב ס"ק כ"ג
אלה:
דומה למקל
וראשו עגול
כמו כדור
מגיפים: אנפלאות של ברזל
סימן ש"א - סעיף ז'

שו"ע סעיף ט'
לא יצא בטבעת
שאינ עליה חותם

כל החיות שמונות
אסור לתפוסם בלי רשות
© מנהלת הספיק

משנה ברורה מן סימן שא סעיף א עד סימן שא סעיף י

דפי סיכום

הטבלאות אלו הם בפירוש לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה

מחזור שנתיים
שנה ב'

כז כסלו

סימן שא

דינו באיזה כלים מותר לצאת בשבת ואיזה מהם אסורים – חלק א'

הטעם	אסור - חייב	הטעם	מותר - פטור	האופן / הדין
שנאמר וכבודו מעשות דרכך ודרשו חז"ל שלא יהא הלוכך בשבת כהלוכך בהול ודרך האדם למהר ולרוץ אחר עסקו - דמוכחא מילתא דלרפואה ואסור משום שחיקת סמנים (מ"ב א' ז')	אסור לרוץ בשבת ולט"ז אפילו כדי לראות דבר שמתענגים בו - וכן אם כוונתו להתעמל ולהתהמם לרפואה (מ"ב א' ז')	שאינו בכלל עשיית דרכך - שזהו עונג שלהם - משום עונג (מ"ב ה')	מותר לדבר מצוה כגון לבית המדרש וכדומה - וכן מותר לבהורים התענגים במריצתם - וכן לראות כל דבר שמתענגים בו (ש"ע א' ב')	לרוץ בשבת בכלל
-	אסור לפסוע יותר מאמה בפגיעה אחת דהיינו שיהא חצי אמה בין רגל לרגל (רמ"א א')	דתלוי לפי פגיעות שלו (שעה"צ ה')	אדם הגדול ביותר (מ"ב ג')	לפסוע פגיעה גסה יותר מאמה בשבת כשאפשר לו בפחות
-	לכל אדם אסור לקפוץ בשבת (מ"ב ב')	שזהו עונג שלהם - ס"ל (שלא נאסר רק באמת המים רחב שא"א לעבור עליו אם לא ע"י קפיצה) דמוטב שידלג ממה שיקפנה שלא ירבה בהילוך וכדי שלא יפול בתוך האמה התירו לקפוץ בכל גונו (ש"ע ג' ג' שעה"צ ג')	בחורים המתענגים בקפיצתם מותרין אפילו לכתחילה - (י"א דסתם קפיצה מותרת) - או אם הגיע לאמת המים רחבה וכ"ש קצר (ש"ע ב' ג' שעה"צ ג')	לקפוץ בשבת
דנוטלת אחד מחמש מאות ממאור עיניו (מ"ב א')	אין לפסוע פגיעה גסה אפילו בימי החול (מ"ב א')	-	בחול ליכא איסור (מ"ב א')	לפסוע פגיעה גסה בחול
כמו שאסור בימי החול דבוודאי לא הותר שבת דבר איסור משום עונג שבת (באה"ל כל)	אסור לראות כל דבר שאסור לראות כגון לילך לבתי תרטיאות (באה"ל כל)	-	דברים שמותרין לראות בכלל גם בימי החול (באה"ל כל)	לראות בשבת דבר שמתענג בו
-	יש מחמירין לט"ל אם כוונתו להתעמל לרפואה (מ"ב ז')	דלא מוכחא מילתא שעושה כן לרפואה (מ"ב ז')	מותר אפילו כוונתו להתעמל ולהתחמם לרפואה (מ"ב ז')	לטייל בשבת
משום דהריצה גופא לא חשיבה עדיין תענוג - דאפשר דמה שהוא עושה פעולות כדי שיהא תאב לאכול חשוב בכלל לרפואה (שעה"צ ט')	להט"ז אסור - ואפשר דאסר אפילו לאלו שאינם סוברים הטעם של הט"ז (שעה"צ ט')	דס"ל כיון דהריצה לצורך אכילה שהוא עונג חשוב עונג כדון לראות דבר שמתענגין בו (שעה"צ ט')	למ"א מותר - ואפשר דמותר להסוברים דלא כט"ז (שעה"צ ט')	לרוץ בשבת כדי שיהיה תאב לאכול
דיש בזה חשש סחיטה (ש"ע ג' מ"ב ט')	אסור לעבור לתוך האמת המים (ש"ע ג')	דמוטב שידלגה ממה שיקפנה מפני שלא יצטרך להרבות בהילוך וכיון דיכול ליפול בתוך האמה התירו לו לקפוץ עליו בכל גונו (ש"ע ג' באה"ל אפילו)	מותר לדלוג ולקפוץ עליה לקצר דרכו אפילו רחבה שאינו יכול להניח רגלו ראשונה קודם שיעקר שניה, ואם אי אפשר בדילוג או קפיצה מותר לו להקיף האמת המים (ש"ע ג' מ"ב ט')	ההולך לדבר רשות והגיע לאמת המים
דכיון דאינו יכול להדקו ולקשרו יפה חיישינן דלמא נפל ואתי לאתויי - משום סכנה (ש"ע ד')	אסור לעבור בסנדלו - לא יעבור עד צוארו היכא דהמים רדיפי (ש"ע ד') באה"ל (יכול)	דבהולך לדבר מצוה התירו - כדי שיזכור ולא יבוא לידי סחיטה (ש"ע ד')	יכול לעבור במים אם הולך לדבר מצוה כגון להקביל פני רבו או פני מי שגדול ממנו בחכמה או אביו - ובלבד שיעשה שינוי כגון שלא יציא ידו משפת חלוקו (ש"ע ד')	ההולך לדבר מצוה והגיע לאמת המים במקום דליכא דרכא אחרינא להקיף המים, לעבור במים
כיון דיכול להקיף (מ"ב י"ב)	אחרינים הסכימו דיותר טוב להקיף המים מלעבור במים (מ"ב י"ב)	דיותר טוב לעבור בהמים מלהרבות בהילוך כיון דהוא עובר לדבר מצוה (מ"ב י"ב)	י"א שמותר לעבור בהמים (מ"ב י"ב)	ההולך לדבר מצוה והגיע לאמת המים במקום דליכא דרכא אחרינא להקיף המים, לעבור במים
דתלוי לפי קרבו לרבו (באה"ל להקביל)	בחוף לעיר במקום קרוב פעם בשבוע או בחורש ובמקום רחוק ביותר עכ"פ פעם אחת ברגל (באה"ל להקביל)	- דתלוי לפי קרבו לרבו (באה"ל להקביל)	למ"א בשבת יש מצוה וברגל יש חיוב - ובגמרא כשמקרבי חיוב אפילו בשבת וחודש ואם בעיר חיוב כל יום (באה"ל להקביל)	המצוה להקביל פני רבו וכו'
דפני אביו דומה לפני רבו ולא עדיף קבלת פנים משאר עניני כבוד דאשה פטורה כשיש לה בעל (שעה"צ י"ב)	כשאין לה רשות מבעלה פטורה מלהקביל פנים (מ"ב י')	דאיש ואשה שוין במצות הקבלת פנים (מ"ב י')	אשה מחיוב כשיש לה רשות מבעלה (מ"ב י')	אשה במצות קבלת פני רבו או אביה וכו'
-	יש אסורים אם הרב צריך לו רק מצד הריפות או שמועות מגדולים אחרים (מ"ב י"א)	דלא גרע משאר דבר מצוה - דעל כל פנים גדול ממנו באיזה דברים (מ"ב י"א)	מותר להרב אם מסתפק באיזה דבר ושואל תלמודו שיעורע בזה - ולט"ז מותר לתלמוד שצריך לו רבו כגון מצד חריפות או שמועות מגדולים אחרים (מ"ב י"א)	שיחשוב הליכת רב לתלמוד דבר מצוה שיהיה מותר לעבור במים בשבת
דאינו דבר מצוה כל כך ולא ימנע מללכת פעם אחרת בהול על ממנו - דשמירת ממנו נמי הוי קצת מצוה (מ"ב י"ד)	ההולך לשמור פירותיו אסור לעבור במים דרך חורה - אפילו שהתירו לו דרך הליכה (ש"ע ו')	כדי שלא תהא מכשילו לעתיד לבוא שבפעם אחרת לא ילכו לדבר מצוה אם לא יתירו לו לחזור (ש"ע ה' מ"ב י"ג)	כשהולך לדבר מצוה מותר לעבור במים אף בחורה (ש"ע ה')	במקום שהתירו לו לעבור במים האם התירו גם כן כשיחזור לעבור במים
משום הוצאה	חייב אם הוציאו כדרך שראילין להוציא אותו דבר דהיינו בידים (ש"ע ז' מ"ב י"ז)	דדורי לא הוציאו כדרך כל המוציאין (מ"ב י"ז)	פטור אם הוציאו דרך מלבוש או בשינוי אחר (מ"ב י"ז)	הוציא כדבר שאינו תכשיט ואינו מלבוש שיתחייב

כל הזכויות שמורות
אסור להעתיק מכל חשבון
© מנהלת הספרייה

משנה ברורה מן סימן שא סעיף א עד סימן שא סעיף י

דפי סיכום

מחזור שנתיים

שנה ב'

כז כסלו

סימן ש"א

דיני באיזה כלים מותר לצאת בשבת ואיזה מהם אסורים - חלק ב'

האופן / הדין	מותר - פטור	הטעם	אסור - חייב	הטעם
המוציא כדרך שמוציאין ושכח	פטור אם שכח איזה דבר אצלו והוציא בשוגג לרשות הרבים (מ"ב י"ט)	דמלאכת מחשבת אסרה תורה (מ"ב י"ט)	חייב חטאת אם שכח שהיום שבת או שכח שמלאכה זו אסורה (מ"ב י"ט)	דכל מקום שנאמר בהלכות שבת חייב אם עשה במזיד חייב כרת ואם עשה בשוגג חייב חטאת (מ"ב י"ט)
לצאת בתכשיט שהוא רמז שאפשר בקל ליפול	פטור אם יצא בו כדרך שמוציאין אותו (ש"ע ז')	דתכשיט כמלבוש ואסור לצאת בו רק משום גיורה	אסור לצאת בו (ש"ע ז')	דלמא נפיל ואתי לאתיינהו ד' אמות ברשות הרבים (מ"ב כ')
אשה לצאת בתכשיטים שדרכה לשלפם (להסתירם מעליה) ולהראותם	פטור אם יצא בו כדרך שמוציאין אותו (ש"ע ז')	דתכשיט כמלבוש ואסור לצאת בו רק משום גיורה	לא תצא בתכשיטים שדרכה לשלם (ש"ע ז')	דחיישינן דלמא בתוך כך אתיא לאתיינהו ד' אמות ברשות הרבים (מ"ב כ"א)
איש לצאת בדברים של מלחמה	פטור אם יצא בשריון או בקסדה או במגפיים - אפילו שאסור לצאת בהם (ש"ע ז')	כיון שהם מלבוש - מפני מראית עין שיחשדוהו שרוצה להלחם בהם לא יצא בסיוף ולא בקשת ולא בתריס ולא באלה ולא ברמח ולא בכלים שאינם תכשיט - ואם יצא חייב (ש"ע ז' מ"ב כ"ה)	לא יצא בשום דבר מלחמה אפילו בגדים וכן בחדרי חדרים אסור - וכן לא יצא בסיוף ולא בקשת ולא בתריס ולא באלה ולא ברמח ולא בכלים שאינם תכשיט - ואם יצא חייב (ש"ע ז' מ"ב כ"ה)	משום מראית עין שיחשדוהו שרוצה להלחם בהם בשבת - דאפילו חגור במתניו חייב אם דרך לצאת כך בחול - כיון שאינו תכשיט ואינו מלבוש (מ"ב כ"א כ"ה)
לצאת או להניח תפילין בשבת	מותר להניחם בביתו שלא לשם מצוה ומש"ז פטור לכ"ע אם יצא בהם בשבת (שעה"צ כ"ב כ"ג)	דאף דקיי"ל שבת לאו זמן תפילין אין איסור מפני שהוא מלבוש (מ"ב כ"ז)	לא יצא בתפילין ולא יניחם כלל לשם מצוה בשבת (ש"ע ז' שעה"צ כ"ב)	משום שצריך להסירם כשיכנס לבית הכסא וחיישינן דלמא אתי לאתויי ד' אמות (ש"ע ז' מ"ב כ"ז)
קטן לצאת במנעל או מלבוש שהם גדולים לו	מותר לצאת בחלוק גדול	כיוון שאינו נופל ממנו אין חשש דילמא נפל ואתי לאתויי	לא יצא קטן במנעל גדול	דלמא נפיל ואתי לאתויי
לצאת רק במנעל אחד	אם יש לו מכה ברגלו יוצא באותו שאין לו מכה - וכן יש לפסוק לדין שאין לנו רשות הרבים גמורה להרבה פוסקים - ויש שפסקו דיוצא רק באותו רגל שיש בה מכה (ש"ע ז' באה"ל באותו)	דתו לא מחייבי עליה דידעו שאי אפשר לו לנעול המנעל בהרגל שבה המכה דמכתו מוכחת עליו - דיש מקילין לגמרי בכרמלית - דלא יפשטו מרגלו מחמת המכה (ש"ע ז' באה"ל באותו)	אסור אם אין לו מכה ברגלו - ונכון להחמיר שלא לצאת לעולם לרשה"ר במנעל אחד אפילו יש לו מכה ברגל אחד - אפילו שאסור לילך שבת יחף (ש"ע ז' באה"ל באותו)	דלמא מחייבי עלה ואתי לאתויי - דיש פוסקים דכשיש לו מכה מותר רק באותו שיש לו מכה - דכשאי אפשר מותר לילך יחף (ש"ע ז' באה"ל באותו)
איש לצאת במחט התחובה לו בבגדו אפילו באדם שאינו אומן	אם יצא פטור י"א בקיבה וי"א באינו נקיבה - וי"א דאיש לעולם פטור - והמ"א מסיק דהכל לפי הזמן ואם רוב העולם אין דרכן להצא בכך פטור אפילו אנשי מקום אחד מוציאים בכך (ש"ע ח' מ"ב ל"ג באה"ל לא)	דס"ל דמחט נקובה גנאי לאיש כשתחובה בבגדו שיאמרו שהוא חייט - דס"ל שאין דרך הוצאה בבגדו רק בידו - שאין דרך לאיש לצאת כך - אם אינו דרך הוצאה פטור דבטלה דעתן אצל כל אדם (מ"ב ל"ג באה"ל לא)	לא יצא בין במחט נקובה בין במחט שאינו נקובה - ואם יצא י"א שחייב בנקובה - וי"א באינו נקובה (ש"ע ח')	דמחט לא הוי תכשיט לאיש ולכן אסורא לכ"ע - כדן באשה שדרך הוצאה לפריקים כך - דס"ל דאף בחול דרך הוא לפריקים כשמוצאה בשוק לתחוב בבגדו כשיש לו צורך לחצות בו שיניו (מ"ב ל"ב ל"ג)
לצאת בתכשיט או במלבוש בידו	יש טועים לומר דפטור (שעה"צ כ"ד)	דס"ל כיון שהם תכשיט או מלבוש	אסור לצאת בידו וגם חייב בכל ענין בין איש בין אשה (מ"ב ל"א ל"ד מ"ג)	הסכמת הפוסקים דדבר ופשוט דביד דרך הוצאה הוא לכל דבר (שעה"צ כ"ד)
לצאת איש במחט התחובה לו בבגדו הצריך לו לחבר שפתי המלבושים זה לזה	יש לעיין דאפשר שמותר (באה"ל ובשאינה)	דצורך הלבישה כמו באשה במחט שאינה נקובה שמעמדת קשורים (באה"ל ובשאינה)	יש לעיין אפשר שאסור (באה"ל ובשאינה)	דאינו דומה לאשה דפטור לכ"ע באינה נקובה משא"כ באיש (באה"ל ובשאינה)
לצאת בטבעת כשהוא מונח על אצבעו	אם יש עליה חותם לרשי פטור - ולר"ת ולרמב"ם מותר - ולכ"י פטור אפילו בטבעת שאין עליה חותם (ש"ע ט' באה"ל ואם)	לרשי פטור אבל אסור כבכל תכשיטי אשה - דאינו תכשיט רק לאיש ובאיש לא גזרינן דלמא שלף ומחוי כיון שאין דרכו בכך - דכיום דרך אנשים לצאת בחול בטבעת שאין עליה חותם (מ"ב ל"ז ל"ז באה"ל ואם)	חייב אם יצא בטבעת שאין עליה חותם - לרע"א יחמיר בעל נפש לעצמו לא לצאת בטבעת כלל (ש"ע ט' מ"ב ל"ח)	דהוי תכשיט רק לאשה אבל לאיש חשוב משוי דרך הוצאה דפעמים נותנת אשה לבעלה להוליכה לאומן לתקנו ומניח באצבעו עד שמגיע לשם (מ"ב ל"ד ל"ה)
לצאת בדבר שהוא תכשיט לאיש ואשה	מותר כשאינו רק פרוצן מצד אחד (מ"ב מ')	דתכשיט כמלבוש ואסור לצאת בו רק משום גיורה	אסור גם לאיש לצאת בו (ש"ע ט')	דלא פליג רבנן ואסרהו גם באיש (מ"ב ל"ז)
טבעת שהיא חשובה ויש עליה חותם	אם חקוקים בה אותיות או צורות וכמ"כ אם האותיות בולטות על הטבעת (ש"ע י' מ"ב מ')	דאו יכול לחתום בה אגרות ומיקרי טבעת שיש עליה חותם (מ"ב ל"ט)	אם קבוע בה אבן או כתובים בה אותיות חשוב אין עליה חותם (ש"ע י')	דאינו יכול לחתום בה (ש"ע י')
טבעת שבולטים בו צורות אדם להשהותה בביתו	מותר כשאינו רק פרוצן מצד אחד (מ"ב מ')	-	אסור להשהותה בביתו כשיש עליה צורות שלימה של אדם (מ"ב מ')	-
טבעת שחקוקים בה צורה שלמה של אדם	י"א דנקרא תכשיט אף דאסור לתחוב בה משום דיבוא על השעה בולט (שעה"צ ל"ד)	כיון דמותר להשהותה ויש עליה שם חותם (שעה"צ ל"ד)	יש מפקפקים אם חשוב של חותם (שעה"צ ל"ד)	דכיון דאסור לחתום בה אמאי מקרי טבעת של חותם (שעה"צ ל"ד)
לצאת בדבר שעשוי לתכשיט ולהשתמש בו כגון מפתחות נאות של כסף	אסור לצאת בהם אפילו כוונתו עתה לתלות על צוארו לתכשיט ולגוי - אפילו למ"ד שמתיר תכשיט לאיש או שקבוע היטב בשלשלת שעל צוארו (ש"ע י"א מ"ב מ"א)	שהרואה אומר שלצורך תשימשו מוציא - דאפילו הכי יש חשש מראית עין (ש"ע י"א מ"ב מ"א)	יש מתירין אם הוא של כסף - ומוציא לשם תכשיט דוקא ואין למחות ביד המקילין (ש"ע י"א מ"ב מ"ב)	דכיון דאין דרך לעשות מפתח מכסף הוי עיקרו נעשה לתכשיט אף על פי שגם משתמש בו - דאלו הוציאו לשתמש בו בוודאי אסור (מ"ב מ"ב שעה"צ ל"ח)